

บทที่ 2

ภาคงานแปล

บทนำภาคงานแปล

งานเขียนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบัคซ์ตัน” (Elijah of Buxton) ของคริสโตเฟอร์ พอล เคอร์ติส เป็นงานเขียนประเภทวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างตัวบทวรรณกรรมกับผู้อ่าน พร้อมทั้งมุ่งถ่ายทอดอารมณ์ อันเป็นรสที่เกิดจากความหมายของคำ รสของความและรสของภาษาให้แก่ผู้อ่าน เพื่อให้สามารถสื่อความหมายของต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน ผู้ศึกษาจึงต้องนำทฤษฎีการแปลต่างๆ ที่เคยศึกษา มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม จากการศึกษาทฤษฎีการแปลของนักวิชาการท่านต่างๆ ผู้ศึกษาพบว่าได้มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามและรูปแบบการแปลไว้หลากหลาย อาทิ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลชาวอเมริกัน ยูจีน เอ ไนดา (Nida, 1964 อ้างถึงในสัญญาวิสัย บั้ว 2542, น. 1) ได้กล่าวไว้ว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และการถ่ายทอดรูปแบบของการนำเสนอความหมาย (form) ของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไนดา มีความคิดว่าการแปลนั้นไม่ใช่เรื่องของการเสนอความหมายเท่านั้น แต่รวมไปถึงรูปแบบของการเสนอความหมายซึ่งหมายถึง การใช้ เสียง คำ วลีหรือประโยค และข้อความที่ประกอบด้วยประโยคหลายๆ ประโยค ด้วยเหตุนี้ การเลือกคำ การเรียงคำให้เป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้นในระดับวลี และแม้แต่การจัดวางวลีใดก่อนหลังก็มีส่วนสำคัญที่ผู้แปลจะต้องพิจารณา และถ่ายทอดจากต้นฉบับมาเป็นฉบับแปลด้วย

แคทเธอริน บาร์นเวล (Barnwell, 1980, pp. 1) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแปลไว้ว่า การแปลคือการเล่าเรื่องในภาษาใหม่ให้มีความหมายเดิมทุกอย่าง โดยใช้ไวยากรณ์ ศัพท์ และสำนวนซึ่งเป็นธรรมชาติในภาษาใหม่ และการเอาคำในภาษาใหม่ไปแทนที่คำแต่ละคำในต้นฉบับเพียงอย่างเดียวนั้นไม่ใช่การแปล ส่วนเจซี แคทฟอร์ด (Catford, 1978, pp. 1) ผู้เขียนเรื่อง A Linguistic Theory of Translation กล่าวว่า การแปลคือการใช้ภาษาอีกภาษาหนึ่ง เพื่อสื่อความหมายที่แสดงโดยภาษาเดิม

ขณะเดียวกัน นักวิชาการด้านการแปลของไทย สิทธา พิณีภูวดล (2544, น. 13) ได้กล่าวถึงการแปลไว้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายทางวัฒนธรรม ปรัชญา ความคิด ความรู้สึก ฯลฯ

ถึงแม้จะมีนิยามเกี่ยวกับการแปลที่หลากหลาย การแปลที่นิยมและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด มี 2 แบบ เช่นที่เชวง จันทระเชตต์ (2538, น. 141) ได้กล่าวไว้ คือ

1. การแปลแบบตรงตัว (Literal Translation) หรือการแปลตามรูปของภาษา (form) ซึ่งหมายถึง การแปลที่พยายามรักษารูปแบบของต้นฉบับเอาไว้ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเรียงคำ เป็นกลุ่มคำ เป็นประโยค และเป็นกลุ่มประโยค รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในต้นฉบับด้วย

2. การแปลแบบเอาความ (Semantic Translation หรือ Non-Literal Translation) หรือการแปลตามความหมาย (meaning) หมายถึง การแปลที่เน้นความหมายและความเข้าใจเป็นสำคัญ จึงอาจมีการลำดับวลี ประโยค หรือกลุ่มประโยค รวมทั้งการลำดับความคิดให้แตกต่างไปจากต้นฉบับเดิม

ด้วยเหตุนี้ในการแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง "อีไลจาห์แห่งบัคซ์ตัน" (Elijah of Buxton) ของคริสโตเฟอร์ พอล เคอร์ติส ผู้แปลจึงยึดหลักการแปลทั้งการแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบเอาความมาผสมผสานกัน โดยพยายามรักษารูปแบบของภาษาต้นฉบับเอาไว้ให้มากที่สุด นอกจากนี้ผู้แปลได้พยายามถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ของตัวบทออกมาให้ครบถ้วนตรงกับที่ผู้อ่านควรจะได้รับจากการอ่านต้นฉบับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลมีข้อแตกต่างกันเรื่องธรรมชาติของภาษาอยู่ไม่น้อย เมื่อแปลออกมาแล้วจึงจำเป็นต้องมีการปรับบทแปลให้มีความสละสลวยตามธรรมชาติของภาษาแปล นอกจากนี้ เมื่อคำนึงถึงกลุ่มผู้อ่านซึ่งเป็นเยาวชน การเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมสำหรับเด็กจึงเป็นอีกประเด็นที่ต้องคำนึงถึง เช่นที่ปราณี เชียงทอง (2526, น. 135) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาในงานวรรณกรรมสำหรับเด็กว่า การใช้ภาษาจะต้องใช้ให้ถูกต้องและตรงกับ ความหมาย ควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ยากเกินระดับความรู้ของผู้อ่าน ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักการ ใช้ภาษาและความนิยม ใช้ภาษาให้ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล ไม่ใช่คำหยาบ ใช้คำที่สั้น ง่าย กระชับรัดกุม ใช้คำสะกดการันต์ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการสนทนาควรเป็นภาษาที่ไพเราะสละสลวยเหมาะกับวัยของตัวละคร

อนึ่ง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานแปลให้มีคุณภาพและมีความบกพร่องน้อยที่สุด ผู้แปลได้ปฏิบัติตามกระบวนการแปลตามแนวคิดของสัญญาวิ สายบัว (2542, น. 21-23) ตามรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาต้นฉบับ โดยอ่านและทำความเข้าใจต้นฉบับโดยละเอียด ทั้งในแง่เนื้อหา ลักษณะของงานเขียน จุดมุ่งหมายของผู้เขียน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมถึงข้อมูลอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับ ภูมิหลังด้านประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ประวัติของผู้เขียน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เข้าใจต้นฉบับดียิ่งขึ้น

2. รับทอดความหมายของต้นฉบับ โดยถ่ายทอดความหมายของผู้เขียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความหมายในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นความหมายของผู้แปล ซึ่งผู้แปลจะต้องสื่อสารต่อไปยังผู้อ่านอีกทอดหนึ่ง

3. ถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล โดยเลือกแปลในแบบผสมผสานระหว่างการแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบเอาความ แล้วเริ่มถ่ายทอดต้นฉบับออกมาเป็นภาษาฉบับแปล โดยเลือกใช้คำ รูปประโยค และระดับภาษาที่เหมาะสม จากนั้นผู้แปลตรวจสอบงานแปลอีกครั้งเพื่อพิจารณาความถูกต้องครบถ้วน ทั้งในแง่ความหมาย ท่วงทำนอง และจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง รวมทั้งตรวจสอบความเป็นธรรมชาติของภาษาว่าสละสลวยและเหมาะสมกับระดับของผู้อ่านหรือไม่

4. ปรับบทแปล เพื่อให้บทแปล มีความหมายเทียบเคียงกับต้นฉบับและมีการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ก่อนจะส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาตรวจสอบ เพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพดีมากที่สุด

เรื่องย่อ

อีไลจาห์แห่งบัคซตัน

(Elijah of Buxton)

ค.ศ. 1860 เด็กชายอีไลจาห์ ฟรีแมน วัย 11 ปี ใช้ชีวิตอย่างราบรื่นอยู่กับครอบครัวในนิคมบัคซตัน ซึ่งบาทหลวงวิลเลียม คิง ก่อตั้งขึ้นในแคนาดา เพื่อเป็นที่อยู่ของอดีตทาสผิวดำและทาสหลบหนีซึ่งอพยพมาจากสหรัฐอเมริกา เขาไปโรงเรียน ไปโบสถ์ เล่นสนุกสนุกสนานเหมือนเด็กผู้ชายทั่วไป แต่ที่ทำให้ชีวิตของเขาพิเศษคือ อีไลจาห์เป็นเด็กคนแรกที่เกิดในนิคมบัคซตัน ซึ่งหมายความว่า อีไลจาห์ไม่เคยมีประสบการณ์การเป็นทาสมาก่อน เขาจึงเรียนรู้ถึงความยากลำบากในการเป็นทาสผ่านเรื่องของคนอื่นเล่าเท่านั้น

อีไลจาห์เรียกได้ว่าเป็นเด็กที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของนิคมเพราะเขาเป็นเด็กคนแรกในนิคมบัคซตัน ที่เกิดเป็นไท ประกอบกับวีรกรรมที่ชาวนิคมล่าสัตว์เรื่องที่เขาเอาเจียนรดคนสำคัญของนิคม คุณเฟรดเดอริก ดักลาส นานถึงครึ่งชั่วโมง นอกจากนี้อีไลจาห์ยังมีฝีมือเรื่องการขว้างก้อนหินตกปลา เขาสามารถตกปลาได้โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ใดๆ แค้ใช้ก้อนหินขว้างใส่ปลาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในสายตาของแม่ อีไลจาห์เป็นเด็กที่ค่อนข้างอ่อนแอ เขาร้องไห้ง่าย กลัวงูมาก และชื่นชอบการขี่ล้อมากกว่าม้า เพราะการขี่ล้อไม่ทำให้เขารู้สึกกระทบกระเทือน ทั้งยังไม่ต้องกลัวตกม้าแล้วโดนเหยียบอีกด้วย

แม้จะถูกมองว่าอ่อนแอ แต่ในที่สุดโชคชะตากลับชักนำให้อีไลจาห์ต้องออกเดินทางไปอเมริกา เมื่อนักเทศน์ ซึ่งรับอาสาจ่ายเงินที่ลี้ภัยแลกมาด้วยหยาดเหงื่อแรงงาน ไปไถ่ตัวภรรยาและลูกๆ ของเขาในสหรัฐฯ กลับคิดร้าย เปลี่ยนใจนำเงินของลี้ภัยไปเล่นการพนัน ด้วยความโกรธ ลี้ภัยจึงลากอีไลจาห์ เพื่อนต่างวัยของเขาออกเดินไปตามเอาเงินคืนจากนักเทศน์ที่มีชิแกน ซึ่งตอนนั้นยังคงใช้แรงงานทาสกันอยู่แพร่หลาย ที่นั่น อีไลจาห์ใช้ชีวิตอย่างอิสระมาโดยตลอด ได้เห็นชะตากรรมอันน่าสลดของทาสทั้งหลายด้วยตัวเอง เขาได้เรียนรู้เรื่องการเพิกเฉยเพื่อเอาตัวรอดของผู้คนที่ชวนให้หดหู่ ทั้งลี้ภัย เพื่อนต่างวัยที่เขานับถือยังมาตายไปต่อหน้า อีไลจาห์ต้องต่อสู้กับความเจ็บปวดในจิตใจของตัวเอง แม้จะไม่สามารถช่วยครอบครัวของลี้ภัยได้ แต่ในที่สุด อีไลจาห์ก็สามารถช่วยเหลือเด็กทารก ลูกของทาสคู่นึง และนำกลับสู่นิคมบัคซตัน ดินแดนแห่งเสรีภาพได้อย่างปลอดภัย

ต้นฉบับ

Elijah of Buxton

Chapter 1

Snakes and Ma

It was Sunday after church and all my chores were done. I was sitting on the stoop of our home trying to think what to do. It was that time of day when the birds were getting ready to be quiet and the toady-frogs were starting to get louder with that chirpity sound they make most the night. I wondered if it would be worth it to go fishing for a hour afore it got dark. I got that question answered when Cooter came walking up the road waving at me.

"Evening, Eli."

"Evening, Cooter."

"What you doing, Eli?"

"I was thinking 'bout getting Old Flapjack and going fishing. You wanna come?"

"Uh-uh. I got something that's more interesting than watching you fish, I got a mystery."

This might not be so good. I ain't trying to be dis-respectful 'bout my best friend, but there're lots of things that Cooter sees as being mysterious that most folks understand real easy. I asked him anyway, "What's the mystery?"

"I was cutting through M'deah's truck patch and seen some tracks that I ain't never seen afore."

"What kind of tracks? Were they big?"

"Uh-uh, they's long and wiggly. I followed 'em but they disappeared in the grass."

Cooter's pretty good at tracking so maybe this was a mystery after all.

"Let's go."

We got to Cooter's home, opened the gate, and went 'round back to his mother's truck patch. Cooter was right!

There 'mongst the rows of his ma's beets and corn and green peas were some of the strangest markings I'd ever seen.

I studied 'em real close. They were long and skinny and in six wiggling lines. Two of 'em were a good bit thicker than the rest. They started on one side of Cooter's ma's truck patch, went clean through her vegetables, then disappeared in the grass.

I got on my hands and knees to really give 'em the eye then told Cooter, "You got me. I ain't never seen such tracks nowhere. Let's ask my pa once he comes out the field."

But afore we had the chance to ask Pa, the Preacher came walking down the road in front of Cooter's. He ain't atall like a common preacher that's got a church or noth-ing, but he tells anyone that will listen that he's the Right Reverend Deacon Doctor Zephariah Connerly the Third, and that he's the most educated, smartest man anywhere 'round. 'Stead of saying all those names, me and Cooter just call him the Preacher.

He leaned on Cooter's fence and called,

"Evening, boys."

"Evening, sir."

"Hot one today, why aren't you two off swimming?"

Cooter said, "We trying to solve us a mystery, sir."

"Really? And what would that be?"

I told him, "It's some kind of animal tracks we ain't never seen afore, sir."

"Where are they?"

The Preacher opened the gate, walked into the truck patch, squatted down, and peered at the tracks just as sharp as I'd done. He took a jackknife out of his pocket and dug a little scoop of dirt out of one of the tracks. He looked at it so close that his eyes started to go crossed.

I quit breathing and my blood ran cold when all the sudden he shouted, "Lord, have mercy!"

The Preacher quick stood up and looked all 'round him the way you would if someone screamed out, "Wolf!"

Me and Cooter looked too. Who wouldn't've?

The Preacher said, like he's talking to himself, "No! No! No! I knew this was going to happen, I just prayed it wouldn't be this soon."

Me and Cooter called out together, "What? What was gonna happen?"

The Preacher looked like his best friend just got killed. "I warned them they had to check out those new-free folks better, and now somebody's accidentally toted some of those horrible creatures up here."

I noticed that 'stead of folding up his knife, the Preacher kept it open. Then worst, he held on to it like he was fixing to stab something.

I said, "What somebody tote up here, sir?"

"Hoop snakes!" He said it in a low hissing way that told you whatever kind of snake this was, you didn't want to run up on one!

Cooter's eyes scanned right and left. "What? What's a hoop snake, sir?"

Being any kind of snake was enough for me to start get-ting nervous, but the Preacher made matters a whole lot worst when he said, "I suppose I have to tell you, but I don't want this to get any further than the three of us."

He used his boot to rub most of the tracks out of the dirt.

I said, "Please, sir, tell us what you mean!"

The Preacher started talking but never looked at me di-rect, he was too busy eyeing the road and the woods. "Down home there's a vile breed of snake called a hoop snake. Not only can it outrun a racehorse, it's been known to kill a fully grown bear with one bite!"

I looked at Cooter and hoped that I warent looking scared as him.

The Preacher went on, "They look like near any other snake, except for one thing."

"What?"

"They have the habit of sticking their tails in their mouths then biting themselves."

That don't make no sense, that don't make no sense atall! If what the Preacher was saying was true, these snakes sure ain't too sharp-minded.

I said, "How're they gonna bite you if they're clamping down on their own tails, sir?"

"Good question, Elijah. But they don't hold their tails when they're ready to bite, they hold them when they're ready to chase after you!"

Cooter said, "But . . ."

The Preacher held up his left hand. "Listen! And, my young brothers, you better listen good! This may save your lives. Once they've bitten their tails, they form the shape of a circle then stand up like a wheel or a barrel hoop and commence rolling after whatever they've decided to kill!"

The hairs on the back of my neck started jumping like a skeeter'd brushed up 'gainst 'em. The Preacher said, "After they catch you and bite you . . ." He snapped his left hand

shut like it was the mouth of one of these hoop snakes. ". . . the true horror begins. You're doomed." Cooter said, "How come?" "Because, Cooter, their poison gets into your blood too quick. Within hours you commence swelling till your skin looks soft and rotten as a ripe peach left in the noon-day sun!" Cooter said, "What? You swells up?"

The Preacher said, "You swell so much that after exactly seven and a half days the pressure in your body becomes too great and you explode like an overheated steam boiler! In seconds your stomach and your lungs and your other entrails are flung around you for miles and miles!"

I couldn't believe folks who'd got free would do this to us! Even if it was a accident!

But the Preacher weren't through. "Worse, the swelling affects everything but your head, so you're forced to watch the whole tragedy unwinding right in front of your eyes!"

Cooter edged close to me and choked out, "Well, sir, at least you dies quick and ain't left to do much suffering."

"No such luck, Cooter." The Preacher held up two fin-gers. "Two weeks! It's fourteen endless days after your explosion before you pass on. And it's no pleasant death either, you finally die from starvation."

Cooter said, "Starvation? How come you don't eat nothing, sir?"

"Because, Cooter, no matter how much food you swal-low, it simply falls through the hole where your internal organs used to be and drops to the ground right in front of you!"

The Preacher stared hard in the direction the tracks were headed and said, "Those tracks were fresh, looks like a mamma and poppa and a slew of babies! Which, God bless us all, means we're too late, they've already started breeding! And from the way

those tracks were going, I'd say they're hungry and have started up a hoop snake hunting party!"

The Preacher threw his knife into the ground where the tracks use to be and put his hand on the fancy holster and mystery pistol he always totes. "Boys," he whispered, "I need you to solemnly promise me something. I want you both to swear on your mothers' lives that if I'm ever bitten by one of these beasts, you'll take this pistol and put a bullet in my brain! I'd rather be shot dead than face such a horrible, prolonged death! Raise your hands, I need each of you to promise that you'll blow my head right off my shoulders!"

I near jumped to the moon when a loud bang came from behind me! I looked back and Cooter'd already run into his house and slammed and locked the door. He weren't 'bout to promise nothing!

Afore I knowed what was happening I was through Cooter's gate and right in the middle of a good long hard run home. I had sense enough not to take no shortcuts and stuck to the road so's I could at least see the hoop snake hunting party if I run up on it. Ma must've heard me screaming from a ways off 'cause she was running out our front gate by the time I got there.

She said, " 'Lijah? What on God's earth is wrong now?"

I busted through the gate, pulled Ma into the house, and slammed the door behind her. I was too worned out and shooked up to talk so she started looking me up and down and spinning me 'round to try and figure what was wrong. After a second she said, " 'Lijah, sweetheart, you's scaring me to death! What's wrong, baby?"

Once my breathing caught up with me I let her know 'bout how the runaways from America had accidentally brung hoop snakes up to Buxton and how they were out in the woods rolling 'round looking for something to kill.

Ma looked at me like I was daft. She shooked her head and said, " 'Lijah, 'Lijah, 'Lijah. What'm I gunn do 'bout you? How many times I got to tell you, a coward die a thousand deaths, a brave boy don't die but once?"

I didn't say nothing but I couldn't help wondering how that's supposed to be comforting. Seems to me after you die the first time, the ones that follow ain't gonna really matter too much.

I said, "But, Ma, I ain't looking to die even one time, 'specially not from no hoop snake bite! It's better to get your head blowed off!"

Ma knelt down next to me, grabbed both my shoul-ders, and looked hard in my eyes. " 'Lijah Freeman, you listen and you listen good. Ain't nothing in the world worth being that afeared of, son. Nothing."

I said, "What 'bout toady-frogs? How come you're so afeared of them? How's that any different?"

Ma couldn't hardly tolerate even hearing the word toady-frog, she'd near die if she run up on one.

But just like that, the conversating was over. Ma stood up, smacked the back of my head, opened the door then said, "They is different. Them things is knowed to pass on warts and all other sorts of nasty dis-eases. And don't be back-talking me neither, 'Lijah

Freeman. I ain't so scared of toady-frogs that I'm-a be running down the road in the middle of the day screaming my head off like you just done."

She knelt back next to me. "Acting that way don't look good on no child old as you is, 'Lijah. You got to learn to get control of you'self and quit being so fra-gile, sweetheart."

Ma started acting like she couldn't decide if she was gonna be nice to me or give me a good swatting. She ran her hand along my cheek and said in a kind way, "I don't know what I'm gunn do 'bout that Zephariah! I done axed you over and over not to have no dealings with him, Elijah. He need be 'shamed of hisself, scaring young folk with them nonsense stories."

She was still acting friendly and peaceable when she said, "And you, you poor thing, you got to start thinking things through, you got to try hard to understand if what folks are telling you make any kind of sense."

Then, just like that, she's back at being mad at me, she pinched my cheek hard and said, "But that ain't no excuse for you to be acting all fra-gile like you done, none atall."

She squozed on my shoulders 'cause being fra-gile's the biggest bone Ma's got to pick with me. There ain't nothing in the world she wants more than for me to quit being so doggone fra-gile. It's something I'm aiming to do myself, but the trouble is me and her have two different ways of doing it. And her way always seems to be the exact back side of mine. Whilst I try not to be fra-gile by sucking down the looseness and sloppiness in my nose when they come and by not screaming and running off at the littlest nonsense, Ma sets 'bout it different. Most times she tries to encour-age it by talking the subject near to death. And doggone-it-all, learning a lesson that way just don't stick in your head.

But what's worst is when Ma quits talking and starts doing something to make a lesson permanent. The first time she tried to make me quit being fra-gile I didn't even know she was doing it, but that's one lesson that's stuck with me so good that it seems like it happened yesterday and not a long time ago.

Ma had been walking me 'round the yard near our truck patch, and I must've been mighty young 'cause I had my arm stretched way over my head to hold on to her hand.

I remember stopping to get a good look at a pile of dirt that was being scampered on by a bunch of bugs. I couldn't understand how things that small could be moving all by theirselves! I dug my toes down into the dirt to make Ma quit walking so's I could get a better look. It turned out to be one of the biggest mistakes I ever made.

I can recall squinting my eyes to look up at Ma and see-ing her pull off her sunbonnet and wipe her forehead afore she squatted down next to me and said, " 'Lijah, that ain't nothing but a anthill, sweetheart."

I reached out to pick one of the ants up. This was afore I'd learnt that bugs have ways of discouraging you from touching 'em. But afore I could get hold of one, Ma grabbed my hand. "Uh-uh, 'Lijah, they's some of God's hardest workers and just 'cause you's bigger don't make it right to mess with 'em."

Then she said, "Ooh, 'Lijah, lookit there! Ain't that the prettiest thing?"

She turned my hand a-loose and reached over in the grass and pulled out the most terrorfying creature that ever lived! It was twisting and whipping in a way that weren't one bit normal. And it didn't have a arm nor leg nowhere on it! It looked like it come straight out your worst nightmare. But the fearfullest thing about it was that it was right in

Ma's hand, which up to then had been the best place to run if there was any kind of trouble.

Ma always counts that as the first time I run off screaming, but who wouldn't've?

Near everything I learnt about snakes on that day and every day since shows that screaming and running from 'em ain't one bit atall fra-gile, it's sensical.

It weren't but a week or two later that me and Cooter were down at the river and he yelled, "Oh, ho . . . !" then snatched out a toady-frog big as a pie pan!

I was still smarting 'bout the way Ma'd made me feel fra-gile, so the first thing that come to mind was how fra-gile she'd get if she saw a toady-frog as big and round as this one.

Like most real good ideas, this one didn't come to us right off. One thing led to the 'nother, and after 'while me and Cooter came up with this plan that's got toady-frogs and Ma and her sewing basket all meeting up together. In Sabbath school Mr. Travis is always telling us that the Lord loves laughter, and what could be funnier than watch-ing Ma reaching down into her basket and getting a little surprise?

After supper I wrapped the toady-frog in the sweater Ma had been working on and put it in her knitting basket and run 'cross the road to hide in the drainage ditch with Cooter.

Then, just like they always do, Ma and Pa came and sat in their rockers on the stoop, getting ready to do some relaxing. They're laughing and carrying on and Ma put her sewing basket in her lap.

She took her knitting spectacles out of the basket then quick closed it to make a point 'bout something with Pa. She acted like she was set to reach in and pull her knitting out

but stopped at the last instance to slap at Pa's arm. She even set the basket back on the floor and, doggone-it-all, it seemed her and Pa weren't gonna get nothing done but talking and laughing! I was this close to losing my mind!

Finally Ma put the basket back in her lap and reached in. She knowed right off something was wrong 'cause with that toady-frog added to it, her sweater weighed 'bout five pounds more than the last time she touched it.

She twisted her head to the side to look at Pa, unwrapped the toady-frog, and it dropped smack-down in her lap. She frozed up for 'bout one second, then jumped straight out the rocker. Yarn and needles and buttons and the toady-frog and the half-knit sweater flewed all over the stoop like your guts do after you been hoop snake bit! Ma's knitting spectacles jumped partway up her forehead and she started hopping up and down and slapping at her skirt like it's afire! The whole time she didn't scream nor say a word.

It was the funniest thing I'd ever seen in my life!

Me and Cooter near 'bout died peeking out of the ditch. It caint be good for you to try to keep a laugh inside, I was this close to busting clean apart!

Ma heard us trying to smother our laughs down and stared 'cross the road. She looked like she was fixing to say something but her mouth just opened and shut over and over. Didn't no words come out so she walked all a-shake-ity into the house.

Pa called over to me and Cooter, "Don't y'all move."

He set Ma's rocker back up then collected all her knit-ting tools and put 'em back in the basket. He picked up the toady-frog and brung him 'cross the road right at me and Cooter.

He set the toady-frog down, shooked his head, and said, "Now, Elijah. You, me, and Cooter all thought that was funny. Your ma and that there toady-frog ain't likely to see the whole adventure quite the same way."

Me and Cooter tried to keep our faces serious whilst Pa was talking, but tears were rolling down both our cheeks.

Pa said, "Past a wart or two, I don't think the toady-frog's gunn cause you no grieving. But your ma . . ." He whistled low and long. ". . . she's a whole 'nother story. So whilst you's out here rolling 'bout in that ditch enjoying the tormentation you caused your ma and that toady-frog, why don't you save us all some trouble and go in them woods and break off whichever switch it is you wants her to beat you with. 'Cause you know the next time you and her is in the same room together, that's what's gunn happen.

"Cooter," Pa said, "today your lucky day, son. You's 'bout to get two shows for the price of one. If you thought that there was funny, you just wait till you see the way 'Lijah starts a-hopping and screaming once his ma lays that switch on his behind."

Pa smiled then walked away.

Me and Cooter had to run near a mile afore we figured we were far 'nough away to really let our laughs rip out. And rip out they did. I ain't never laughed so hard! We fell all over ourselves and couldn't barely stand up. We rolled and rolled whilst talking 'bout the way Ma looked when she opened that sweater!

We couldn't neither one of us get a whole sentence out.

I said, "Did you see the way -" then I commenced choking.

Cooter said, "And . . . and . . . and then she -" and started pulling at the grass and slapping at the ground.

Then I said, "I never knowed Ma could jump so -" and the laughing closed my throat right up.

Once me and Cooter were all laughed out and com-menced walking home, things changed. A gloom started creeping over me the same way clouds'll all the sudden start sliding up to cover a full moon. Cooter was whistling and still laughing every once in the while and, doggone-it-all, I saw how unfair this whole commotion was turning out to be. He'd got just as much fun from everything that happened as I did, but it looked like I was gonna be the only one that had to do any kind of paying for the enjoying. I started working up a good apology full up with lots of sincereness for when I saw Ma.

When I got home, Ma didn't say a word! She must've thought the whole thing was too embarrassing and couldn't see no way of 'buking me without bringing up the subject of toady-frogs again, so she let it go.

I gotta say I was real proud of Ma 'cause of the good way she took the toady-frog joke. It's funny, just when you think you caint admire your folks no more than you already do, something like that happens and lets you know you're wrong.

Two days later I got back from helping Mr. Leroy down on Mrs. Holton's land. Ma and Pa were sitting on the stoop. Ma was back to working on that sweater and Pa was whittling away. She must've baked, the cookie jar was sitting twixt 'em.

She said, "How Mr. Leroy doing, son?"

"He's good, ma'am."

"You stop in and give my regards to Mrs. Holton?"

"Yes, ma'am, she told me to ask 'bout you."

"Mrs. Brown come by, axed if you's gunn go fishing tomorrow."

"Yes, ma'am, right after my stable chores."

"She done some baking too, say she hoping to trade for two of them big perch."

It weren't Ma that baked, it was Mrs. Brown! This made the baking in the cookie jar a lot more interesting!

"What she bake, Ma?"

Ma reached down and picked up the cookie jar.

She said, "You know how Mrs. Brown is, 'Lijah, always trying something new. She baked some sugar cookies and some other kind of cookie she call . . ." Ma quit knitting and looked over her spectacles at Pa. "Ooh, Spencer, I must be getting old. I caint for the life of me recall what she said they was, can you?"

Pa held up on his whittling, looked at her, and said, "Naw, darling, I caint recall neither."

Ma slapped the arm of her rocker. "Oh yes! Now I 'member, she baked them walnut and sugar cookies and something she say she gunn call rope cookies. You's lucky they's some left. Was all I could do to keep your daddy out of 'em."

She tipped the cookie jar toward Pa and he reached in and pulled out a cookie that had walnuts stuck to the top of it and sugar dusted all over it!

Pa bit on the cookie and said, "Almost as good as your'n, Sarah!" He winked at me.

Ma leaned the jar at me but just as I was 'bout to reach in, she pulled it back and said, "Now, 'Lijah, you know better than that. You been working hard with Mr. Leroy. Go wash up first, son."

"Yes, ma'am."

I ran 'round to the back stoop to wash my hands quick as I could. When I came out front, Ma tipped the cookie jar at me again and I dug my hand right in.

Ma was right, it felt like Pa'd et near all of 'em. But as I moved my hand 'round in the bottom of the jar, I felt one n'em rope cookies . . . and Mrs. Brown must've just brung these cookies over, 'cause the last one left was still warm!

I pulled the cookie outta the jar.

My heart quit beating, my blood ran cold, and time stood still!

My fingers were wrapped 'round the neck of the worst-looking snake in Canada West!

I screamed, "Snake!" and afore I knowed it, I was tear-ing off 'cross the road into the woods. By the time I worned myself out I must've run two miles. I stopped and leaned 'gainst a tree, waiting for my breathing to catch up to me. Something made me look down in my hand.

I screamed, "Snake!" for the second time.

But this time I remembered to turn the snake's neck a-loose and throwed it down.

I wouldn't've thought I had enough strength left in me to run, but being afeared and being tired look like two things you caint feel at the same time.

When I ran back up on our stoop, Ma's and Pa's faces were wet with tears. Pa was leaning over the side of his rocker like he's having a fit.

I'd been so afeared and trusted my folks so much that it didn't come to me till right then that that snake hadn't crawled into the cookie jar on his own, he must've had some help. It was a true shock when I figured out Ma was setting this whole thing up as a lesson!

When my voice finally came back I said, "Ma! How could you do that?"

They rolled!

Pa fought to catch his breathing. "Well, Elijah, seem to me what's sauce for the goose is sauce for the gander."

It's a horrible feeling when the people who're supposed to raise you go out of their way to scare you for no good reason, and making it worst was that they were getting so much enjoying outta it. 'Sides, fair's fair, and scaring your ma with something as harmless as a toady-frog calls for getting switched, not getting terrorfied.

"Why would you do that?" I was crying so hard that the words were getting choked down in my throat. "Ma, you're always telling me I can dish it out but I caint take it, so if you

know that, how could you do this to me? And 'sides that, you know how much I hate snakes!"

"Mmm-hmm, 'bout the same 'mount that I hate toady-frogs."

"But, Ma! Toady-frogs ain't nothing! Snakes are dan-gerous! 'Twaren't no toady-frog that gave Adam and Eve a apple, 'twas a snake! And you ain't never heard of nothing called a hoop toady-frog, have you? No! That's 'cause they're harmless! It's snakes what'll kill you!"

Pa was slapping his sides so hard it's a wonder he didn't bust no ribs. You couldn't do nothing but expect that kind of rudeness from him, but the way Ma was carrying on was terrible shocking!

"Ma! I thought we were trying to make it so's I wouldn't be so fra-gile! Look at me, I caint quit shaking!"

I could see I was wasting my breath. If people could die from laughing too hard, I'd be a orphan.

I know it probably ain't right to feel this way 'bout your own ma and pa, but I was sore disappointed in the way they were acting. Afore I got in bed that night, I even used a stick to flip my pillow over. I was so shooked up that I wanted to make sure Ma weren't gonna carry on this les-son no further.

Chapter 2

Me and Mr. Frederick Douglass

'Bout the only good thing that came from Ma's snake-in-the-cookie-jar lesson was there weren't no one else 'round to see it, not even Cooter. It wouldn't've been no time at all afore everyone in the Settlement knowed 'bout that happened. And even if Cooter and me are best friends, and he wouldn't do nothing to on-purpose make me low, I knowed that me running off from that snake like I'd done was such a good story that even a best friend couldn't've been blamed for letting it accidentally slip out. 'Specially a best friend like Cooter.

The whole adventure would just turn into another one n'em things that would be stuck onto my name forever. And, doggone-it-all, seems like what people enjoy sticking to your name permanent ain't never good things, they're always tragical. I ain't the kind of person that complains for no reason, but I gotta say, I already got one tragedy tied up with my name that is so horrible that it couldn't be one bit fair that I'd get another.

The tragedy that's so horrible put a scar on me that I'm-a be carrying till the day I die. You'd think growned folk would cry when they saw me, but that don't happen at all. Even Ma and Pa try to act like it ain't all that noticeable and that they ain't shamed to have folks see they're raising me, but I know better.

It happened when I weren't nothing but a baby and I caint see why I'm to blame, but that's when the famousest, smartest man who ever escaped from slavery stood on a tall stage that had got built in the schoolhouse and raised me way up over his head in front of a crowd of people. From the way Pa tells it, the man must've had me twenty feet up in the air. He was giving a speech when the accident happened 'cause every time he made a point he'd give me a little shake way up there over top of his head.

I weren't even a year old back when Mr. Frederick Douglass and Mr. John Brown visited Buxton. Pa said all the Settlement people had got excited and worked up something terrible 'bout them coming and were dashing 'round trying to polish Buxton up, sort of like the way you'd rub the dirt off your Sunday shoes if you knowed Mr. Travis was gonna give 'em a hard look.

They rushed to get the new schoolhouse finished so's there'd be a place big enough for the meeting. They made sure the picket fences in front of everyone's home had got a good slap of whitewash on'em. They made all kind of food and such and they even had a special blanket made out of sewed-together flowers to go 'cross Flapjack the mule's back so's he could lead the parade.

All this fussing was going on 'cause folks in Buxton were gonna celebrate three special people at this big meeting. Special person number one was Mr. Frederick Douglass 'cause he used to be a slave, just like most the folks here in Buxton, and now they say he can talk to the bees outta flying to the flowers. Special person number two was Mr. John Brown 'cause folks say, other than maybe Reverend King, the man who started Buxton, there weren't no white man ever made that better'n him. And special person number three was me 'cause, it ain't something I ever boast on, but I was the very first child too be born free in the Elgin Settlement at Raleigh in Canada West, what we call Buxton.

Mrs. Guest, who's the best sewer and knitter in the Settlement, had even gone and knitted some fancy clothes for me that Ma still keeps in a peculiar-smelling box made out of cedarwood. Me and Ma have a pretty good disagreement 'bout them clothes 'cause to me they look a powerful lot like a girl's dress and bonnet. When I got growned enough to understand what it was they'd paraded me 'round in, I was just as much 'shamed 'bout the clothes they forced me to wear as I was 'bout the accident twixt me and special person number one.

Pa said everything was all right with the celebrating until the parade got to the schoolhouse and most of the speechifying was over. That's when Mr. Douglass came and took me from Ma, walked high up on the stage with me, and held me up in the air over his head.

Ma said she was worrying right off 'cause Mr. Douglass is a excitable man when he get talking, and he started bouncing me up and down and swinging me 'round with joy, saying I was a "shining bacon of light and hope for the future."

I asked Ma what that meant and she couldn't say. Don't seem to me that getting called a piece of meat off a pig is anything that you should et excited 'bout, but Mr. Douglass thought it was great and folks kept cheering and he kept tossing me up and down till the accident happened.

Ma says even back then I was a fra-gile child, and the more he tossed me, the more she was fretting. She said I was having a whole lot of fun then I smiled real big and, without no kind of warning atall, the accident happened. I throwed up everything I'd et all over Mr. Douglass's beard and jacket.

I learnt from Ma that people who use to be slaves love prettying up any kind of story. She says talking is near the only thing they use to get to do without no white person telling 'em how or when, so they make the most out of it once they get the chance. She says they love making a summer day a lot hotter than it really did, and they 'specially love telling you how their great-great-grampa or gramma use to be the king or queen of Africa.

But as my luck is, the people that live in Buxton ain't choosed to pretty up the fact I'm most proud of myself for, my rock chunking, they've prettified that happened twixt me and Mr. Frederick Douglass.

They'll tell you I throwed up on Mr. Douglass for a whole half a hour afore Ma came and snatched me away and pointed me out the schoolhouse window. They say I near drowned the man. Some folks swear I throwed up so hard that desks and chairs rose up and floated out of the schoolhouse. Mr. Polite said I throwed up so plentiful that didn't no deers nor rabbits die in the woods for five years after. He said the bears and the wolfs et my vomit for that long since it was considerable easier for them to do that than to try to run down some animal that warent looking to get et.

And that don't make no sense. That don't make no sense atall.

First off, 'cause they're always telling us how smart Mr. Frederick Douglass is. They tell us he can talk Greek like a Greek and Latin like a latin , and anyone who's that smart ain't gonna sit and hold no baby over his head that's throwing up on him for no whole half a hour. I could understand it if he was surprised at first, ain't no one gonna expect to get throwed up on a boy baby in a girl's dress and bonnet. But if Mr. Douglass is near smart as folks say, seems to me he'd've had the sense to aim me out the window hisself. Seemed to me if I really did throw up for a whole half and hour, only the first five minutes wouldn've been on Mr. Douglass, the last twenty minutes would've had to be out that window.

It also don't make sense 'bout the bears and wolfs neither, 'cause if they were coming into the Settlement three times a day to eat what I'd throwed up, this would've been a mighty unsafe place, but didn't none of the growned folks act worried 'bout sending their children off to do no chores.

Back when I was 'bout five or six Ma told me to fetch a bucket and go into the woods behind our home and pick her some blueberries.

This is probably one of the reasons Ma thinks I'm a fra-gile boy. I remember soon's she told me to go I got all afeared and shake-ity.

I said, "By myself?"

She said, "It ain't that far, 'Lijah. I'm-a keep watch over you."

"But, Ma! What 'bout all those bears and wolfs? What if I'm out there when they come for their supper?"

She smiled and said, 'Lijah, don't be silly. Ain't no wild creatures like that been seen 'round these parts since afore you was borned."

I said, "But, Ma, how come everybody keeps telling me 'bout what I done to Mr. Douglass that got all the bears and wolfs coming to the Settlement looking for something to eat?"

She laughed and told me some of growned-folks talk, some of that talk that makes it so's you ain't never sure 'bout much nothing. She said, "Son, you got one n'em sets of mind what's gunn have you fretting 'bout the littlest things. Life's gunn be a tough row to hoe for you if you don't learn you caint be believing everything folks tell you, not even growned folks."

One minute Ma, who's got a good head for thinking, tells me I got to respect everything that growned folks say and the next minute she's wanting me not to believe some of the

things the same growned folks tell me! If that don't leave you scratching you head you
got a better brain than me!

Chapter 3

Fish Head Chunking

It was Friday evening and I finished my lessons at school and started walking to the stable to do my chores. I was gonna have to work faster than I do most days 'cause a bunch of people were counting on me to bring 'em some fish.

Mr. Segee was next to the barn raking through his truck patch.

"Good afternoon, Mr. Segee"

"Why, 'lo ther, ' Lijah. I always can tell when you on your way, Old Flapjack get worked up 'bout fifteen minutes ' fore you gets here."

"I don't know why people say horses and mules are dull, Mr. Segee, 'specially Old Flapjack. He's gotta be the smartest mule ever."

Mr. Segee snorted like he thought I'd lost my mind.

"Well, it's good you here, boy. Now go on in, them animals is waiting on you."

I separate my chores at the stable into two parts, the working part and the enjoying part. The working part is doing the things you wouldn't do 'less you were forced to. I get them done first. Things like cleaning the stalls and shoveling manure and taking it to the fertilizer pile, and feeding and watering the animals. This takes a considerable good 'mount of time.

The second part of my chores, the enjoying part, is divided into brushing the animals, tending to their hoofs, and my favourite part, helping make 'em comforted by keeping the horseflies off of'em.

It weren't just for their good that this was my favouritest job, I was getting something out of it too. I was getting flies to use for bait. I figured out that this chore fit right in with the Buxton Settlement Creed:"One helping one to uplift all." It's the way all us in the Settlement look out for one the'nother. We don't expect nothing in return, but if we see someone that needs a hand, we rush to give it. Good things always come from that.

I got my fly swah, pulled a milking stool next to Old Flapjack, and waited. It weren't long afore a good-size fly lit just above his rear hoof.

Crack!

"blang it all!"

I ain't the type to make the mistake of cursing out loud like that, but sometimes swear words'll jump out of you afore you have a chance to remember they ain't proper. Those words came out of me from being frustrated. I weren't swatting flies just for the sake of killing'em, and sometimes I got a little too strong.

I'd been swatting horseflies for so many years that I could tell by the sound the fly swah made once it hit if I was gonna be able to use the fly for fishing or not. And crack was a sound that most times weren't too good.

I looked under Old Flapjack and I was right. The fly was in the dust and noting was moving on him'cept for the green guts that were leaking out of his bust-up back end.

I picked him up by his wings, blew him off, and dropped him in the “dead” pouch.

Two more horseflies landed on Old Flapjack’s flank and it was a chance to make up for the mistake I’d just made. I mean the hitting-the-fly-too-hard mistake, not the swearing mistake. Mr. Travis tells us that swearing’s the kind of mistake that once you do it, there ain’t no way to make up for it.

I studied the two horseflies that had landed on Old Flap real careful. When a couple of ‘em land close together like this, it ain’t long afore they take notice of one the’nother and quit seeing anything else. It’s kind of like they put a spell or a conjure on each other and, truth told, once they do, it’s easier to hit two at once than it is to hit one.

The two flies saw each other at near the same time and frozed their moving, trying to see which one was toughest.

This waren’t the right thing to do, ‘cause waren’t neither one of ‘em tough as my fly swah and it was ‘bout to do a whole lot more bad to ‘em than any other horsefly ever could!

Pah-dop!

Now that a good sound! That meant I hadn’t hit ‘em hard enough to break no fly bones or nothing, but I had hit ‘em so’s they were gonna be a little dumbstruck. Most likely they wouldn’t be doing no more flying but they should still be alive and kicking.

I looked under the mule again and here they were, wings still a-buzzing and each one of ‘em spinning in circles on the ground, raising up two little clouds of dust.

I quick snatched ‘em up and put ‘em in the “live” pouch with the other ones that I was gonna use for big-fish bait.

The Preacher'll tell anyone that listens that the biggest, most ornery horseflies in the world live right here in Buxton. Mostly he tells the new-free slaves that come here 'cause he don't love nothing more than letting 'em know how amazing him and the rest of us folks in Buxton are.

One time, seven free slaves came into the Settlement all at once and the Preacher took it on hisself to welcome 'em. This was afore the Elders found out what he was doing and quick made sure it didn't happen again.

He told those seven new-free people 'bout what difficult days were ahead.

"Winters!" he shouted at 'em. "In your worst nightmares you can't imagine how bad the winters up here are!

"Got so cold during the winter of 'fifty-three that flames on candles froze solid! Even the sun was frozen in place halfway across the sky! It didn't thaw out and commence moving again till the summer of 'fifty-four! Seven months of nothing but sunlight. Which explains why the horseflies up here are unnaturally large and ornery, since they had two growing seasons instead of the usual one,"

The Preacher liked waving his arms 'round whilst he was talking, and he was really going at it to try to impress these new folks. "I was out in the field plowing with my mule that summer..." he said, which should've let on that this was gonna be a powerful stretching of the truth, 'cause don't know one 'round here ever recall seeing the reins of a mule nor any other kind of working tool in the Preacher's hands, "...when suddenly these two horseflies start buzzing overhead and one asks the other, 'What do you think, should we eat that mule here or drag him into the woods and polish him off?' The second fly

says, 'Let's eat him here. If we take him to the woods the full-grown horseflies will snatch him away from us.'"

I ain't seen no signs of horseflies that big 'round here but it could be true, the Preacher's a mighty smart man. I only know that the fish at Old Flapjack's lake sure do think these houseflies are the best eating they've ever done.

Once I'd got enough flies and checked 'round the stable to make sure I'd done everything, I went back out to Mr. Segee.

"Everything's done, Mr. Segee."

"Lijah, when you says everything's done, ain't no need for me to check. Ain't none the other children look after that stable the way you do. When's your next day?"

"Monday, sir."

"Well, then, see you on Monday."

"Yes, sir. Sir, is it gonna be all right if I take Old Flapjack out for a spell?"

It was the same thing every Friday, and he never said no, but Ma and Pa always say it's polite and proper to ask and not to make no assumptions.

"Why, let me think a second, boy, is it all right for you to take that old mule out?"

Mr. Segee leaned on the rake he was using and kind of stared up into the clouds. Then he said, "I think they done called off the horse racing for this evening, Elijah. Seem like all them horses, even Jingle Boy and Conqueror, done pulled out once they got wind Ol'

Flapjack was running again, figure they ain't got no chance at whupping that mule. So it don't seem like you taking him is gunn be a problem."

Mr. Segee came up from Mississippi only a year ago, and Ma says we got to give him some allowance for the kind of things he thinks is funny, so I give him a little laugh every time he makes on n'em bad jokes

I could tell Flapjack was raring to go, but 'less you knowed what to look for, you might not see it. His raring-to-go look's a powerful lot like his not-wanting-to-move look.

Soon's I led him out of the stable he stared off on the road that runs through the main part of the Settlement. I knowed there weren't no rush to catch him, I knowed exactly where he was going. Once he got out of the stable he'd head straight down the road afore he cut off into the woods heading for the lake he first took me to 'bout a year ago.

I had plenty of time to put away the tools and the wheel-barrow and gather up my fly pouches and my chunking stones and my net-basket and the strings that use for holding the fish I catch.

When I got done, I cut through some fields and caught Old Flapjack just as he passed Miss Carolina's house. I jumped up on his back and let him carry me to our secret lake.

Most folks say it's wrong, but if I had my druthers, I'd ride a mule over a horse any day. Horses do too much shaking of your insides when you ride 'em and they're long way up if you lose your grip and fall.

Mules don't jar nothing when they walk, they like slow and easy travel. They have a way of rocking you gentle like a baby in a crib. If you don't fall asleep first, you get a chance to think 'bout things when you ride mule. With a horse, you don't get to think 'bout

nothing but hoping you don't fall off and get coldcocked by their hoofs. If you fall off a mule, you're already close to the ground and got plenty of time to roll outta the way of their feet. Slow as Old Flapjack is, if you fell off him you'd have time enough to take a nap afore you had to worry 'bout him stomping on you.

Flapjack left the road and turned off into the woods just after we crossed out of the Settlement and passed the Preacher's house. It didn't look like the Preacher was home. Not that I'd've shopped and called on him, it's just that lately, since he's seen Jesus has been giving me gifts, he lets me come with him and watch when he practices shooting off his mystery pistol.

It just was last month that the Preacher snucked up on me whilst I was out in the Atlas Clearing chunking rocks. He came out from behind a tree and said, "Did I see what I think I saw or are my eyes deceiving me?"

He sounded so surprised that I looked 'round the clearing expecting something peculiar to be going on.

"What did you see, sir?"

The Preacher said, "I saw you, Elijah. I saw what you were doing, and I'm afraid it has the look of conjuring to it."

I couldn't understand what he was talking 'bout. I was sure I hadn't done nothing that no one could claim was conjuring.

I said, "No, sir, I wouldn't never do nothing like conjuring. I warent doing nothing but chunking stones."

He said, "That' what I'm talking about. I've never seen a soul throw a rock like you do and, Elijah, I have to tell you, I'm quite concerned. I have to do some serious pondering on this to see if it's the work of the Devil. You do know that being left-handed is one of the sure signs of being in Satan's clutches don't you?"

I said, "No, sir!"

He said, "Keep that in mind. Come on with me, I'm going a little deeper in the woods to practice-shoot. And bring some of those rocks you have there."

I'd told Ma I weren't gonna go no farther than the Atlas Clearing, but since I was gonna be with the Preacher I figured it'd be all right if I followed him. 'Sides, if it meant I'd get to see him shooting off his mystery pistol, weren't nothing gonna stop me!

I'd spent lots of time sneaking through the woods, mostly at night, but I didn't recognize the way the Preacher started leading me. All I knowed for sure was that it was where me and Cooter'd been warned not to go, off toward the way where some of the white people that didn't like us lived. Pa'd told us it was a way full up with black bears and bats and, worst of all, millions of rattling-snakes!

I sure was glad the Preacher had his gun 'cause, truth told, whilst I knowed I wouldn't have no trouble chunking a rattling-snake with my rocks, I caint say for sure if I could stop one of those black bears.

Me and the Preacher must've walked for half a hour, but I couldn't be sure, when you don't know where you're heading, time don't seem to run by like it normal do. But with every step we took I was getting more and more disappointed in this new area.

From the way Pa had warned me, I'd always pictured these woods as having so many bears hanging out of the trees that the sunlight would've been blocked off from hitting the ground! I'd always pictured that there'd be so many rattling-snakes hissing and shaking in these parts that you'd near 'bout go deaf from the racket they made. But we'd been walking a good long time and there was still plenty of sunlight and I hadn't heard rattle the first. We hadn't even seen one bat.

Finally we got to another clearing and the Preacher said, "I'm going to give you some tests, Elijah, and I'm hoping that they prove you haven't been conjuring, because if you have, it's my responsibility to let the word be spread."

I weren't sure what he meant by that, but I knowed it weren't good.

He said, "I'm going to set these pieces of wood up at about twenty paces and I want to see how many of them you can hit."

I started thinking this over. Hitting something from twenty paces weren't nothing, but I wondered if I should miss one or two of 'em on purpose so's the Preacher wouldn't see no signs of conjuring.

But this was the Preacher, and he was so smart it'd be hard to fool him. He was always telling me he'd forgot more than I ever knowed, which don't make a lot of sense, but it was probably gonna be best on me if I chunked for real and didn't hold back.

The Preacher walked off twenty steps and set up five hunks of wood 'bout three feet apart on from the 'nother.

He came back and told me, "Let me see how many of them you can hit before I count five."

I put two stones in my right hand and three in my left.

The Preacher raised a eyebrow like he hadn't never seen nothing like this and said, "Set! Go! One..."

I throwed left, right, left, right, left.

The preacher'd only counted to three afore I had all five of those wood hunks flying through the air.

He looked at me in a way that told me he thought for sure I was a-conjuring.

He didn't say nothing but he walked back the twenty paces and this time set up ten pieces of wood.

He came back and drewed his mystery pistol out of its fancy holster and said, "When I say 'go,' you hit the five on the right and I'm going to hit the five on the left."

I got my rocks ready.

"Go!"

The loud way the pistol exploded right next to me throwed me off and I missed the first piece of wood but quick knocked down the others. By the time I'd finished, the Preacher had only shot three of the wood hunks and was sighting in on number four.

He stopped and looked at me like he's puzzling, then said, "I'm going to have to do some more contemplating over this. On the one hand this might be an act of conjuration." He put his right hand out like he's expecting something to drop in it. "On

the other hand..." His left hand came up. "...we might be witnessing a gift from Jesus Himself!"

He brung his hands together like he was fixing to pray. "I'm not ready to come right out and say whether this is conjuring or the Lord, but whatever it is , it sure is unnatural for a boy to be tossing stones like that."

A few days later, the Preacher let me and other folks know it had been showed to him that my rock chunking was gave to me as a gift from Jesus!

He told folks my arm and my eye were so true that I could knock the spots off a ladybug without harming her atall if I took the notion to do so.

He said what happened to a stone after I chunked it was like a ball shot out one n'em old muzzle-loader rifles. It weren't the quickest thing getting to where it was aimed, but once it got there, all sorts of who-struck-John busted loose.

I believed the Preacher when he told me what I got was a gift from the Lord, but that didn't mean I didn't have no doubts 'bout it from time to time to time. I'd been meaning to ask our Sabbath school teacher, Mr. Travis, if it was blaspheming to say this, but seemed to me if this rock chunking really was a gift from Jesus, it would be the sort of thing that would be there forever, and for me it weren't atall. This was a gift that needed lots of practicing else it went away.

Ma and Pa weren't too impressed by the Preacher saying these things neither. When I told Pa what got showed to the Preacher, he asked, "How come Jesus only choose certain folk to talk di-rect to? And how come they's always the ones what ain't got nothing atall in common with the Bible?"

Maybe I'd started dozing, I was surprised when Old Flap-jack slowed down and I felt sticker bushes snatching at my brogans. He'd started picking his way through some blackberries and I knowed we'd just 'bout reached our secret lake.

It was these bushes that Old Flap spent all his time in whilst I fished.

I hopped off his back and walked down to the water. I went clean over to the other side of the lake and laid down my two pouches and my tote sack and net-basket and pulled off my brogans and all my clothes.

I divide this lake into two parts. First there's the fishing part, which was on the side where I came in at, by all the cattails and lily pads. Then there was the swimming part, which was where I'd walked to now.

I jumped in and let all the sweat from choring and riding Flapjack float off of me. I don't know how long I spent bathing, but after 'while I saw splashes and waves coming from the other side of the lake and I knowed the fish had started feeding.

I pulled my clothes back on, 'cepting for my brogans and stockings, picked up my sack and two pouches and net-basket, and walked back over to the fishing side of the lake, right near where Old Flapjack was still eating blackberries. I could hear him snorting and chawing and going at 'em pretty good.

There was a perfect spot for rock fishing just afore where the cattails got thick.

I opened the "dead" fly pouch and picked out 'bout four of 'em that had a good amount of juices leaked out and I tossed 'em right into the spot near the cattails. This would get the little fish riled up, they'd bump at the flies and try to pull 'em under and would raise a ruckus that'd make the big fish wonder what the commotion was for.

I moved till the light was just so that I could see the flashing of the little fishes' scales. I went into my tote sack and picked out two good stoned, one for my right hand and one for my left.

Next I reached into the "live" fly pouch and plucked out two that had a good bit of fight left in 'em. I tossed these flies at the fishing spot and one of 'em still had enough life in him to fly 'bout a little, but that didn't last long and he soon plopped into the water. Both of these flies weren't accustom to being wet and started whirring and splashing and skimming 'cross the top of the lake.

There's something 'bout the way those half-wit horse-flies move on the water that scares the small fish away and drives the big fish berserk! If I'd done everything right the big ones wouldn't have no choice but to come barreling out of the cattails and snatch at the flies.

I saw the little fish part 'round one of the flies and all the sudden there was a goldy-silverish flash shooting out of the lily pads. It's hard to explain, but I felt it more than I saw it.

I throwed left.

The rock and the fish and the fly all met up at the same spot at the same time.

It ain't boasting when I say it was a perfect throw. I can say that 'cause for a throw to be perfect, two things've got to happen. One, you got to chunk the fish so's he's knocked senseless right off and stays at the top of the water, and,two, the rock has got to bounce off him and land far enough away that it don't make no kind of splash that'll scare the other big fish.

After this rock got done chunking the fish in the head, it skipped four times 'cross the water and slipped down in the lake quiet as a duck going after minnows.

I throwed my net-basket out and hauled the fish in.

It was a good-size bass. I strunged it up and put it back in the water.

I don't know why it is, but something 'bout that basket don't worry the fish too much and I can toss it in over and over and not scare 'em atall. Maybe it's 'cause fish ain't real smart.

I knowed if I was a fish I'd've looked at it different. If I saw one of my fish friends go after a fly and all the sudden he was floating on the water not moving and had a big knot on his head, I think my appetite would leave me. And even if it didn't, I sure wouldn't have no enthusiasm for the next horsefly that showed up in the water. I'd've been smart enough to put one and one together and would have choosed something off the bottom of the lake for supper.

But I suppose if you're partial to swallowing horseflies whole, it's a pretty good sign that smartness ain't one of the things you been 'speacially blessed with.

I chunked four more big fish and missed on two when Old Flapjack quit eating berries and gave a strange snort. I stopped moving and looked in his direction. From knowing this old mule, I knowed he'd seen something. Some folks have watch dogs, I got a watch mule.

He started right back up with his blackberry-eating sounds, but I knowed something warden't right. I could tell he'd seen someone and that it was someone he knowed.

I looked real careful all along the blackberry bushes and the trees but didn't see nothing.

I waited and waited, then went back at the rock fishing. I missed three out of the next five, and I knowed it's 'cause my mind was still wondering why Old Flap made that sound. It seemed like if you weren't paying all your attention to rock fishing you weren't gonna be too good at it.

I tried to quit fretting but still missed on two of the next five stones I chunked.

Then the fish quit biting. I had me seven good bass and three big perch. I mumbled 'em up in my head as four for me and Ma and Pa, two for Mr. Leroy, two for Mr. Segee, and two that I was hoping to swap with Mrs. Brown since I knowed she was baking today. That totaled up to ten.

I emptied what was left of the dead flies in the water and emptied the live flies on a rock. If those flies ever did come 'round and got their senses back, it only was fair that their lives weren't all-the-way wasted and they'd have a chance to fly away.

Then I thought 'bout how pesty they are and what they eat. I changed my mind and brushed 'em all in the water.

I gathered all my throwing stones in my pouch and started putting my brogans on when a man's voice boomed out from behind me, "Now that was the most amazing thing I've ever seen!"

I whirled 'round and at the same time picked up a stone ready to chunk whoever it was that had snucked up on me.

My left arm went back and the man raised his hands and said, "No! It's me!"

'Twas the Preacher.

My breathing came back to me and I said, "I'm terrible sorry, sir. I weren't expecting no one to be out here."

The preacher came out of the bushes and said, "How many of those fish did you stone like that, Elijah?"

I pulled my string of fish out of the water and showed 'em to him.

He said, "Sweet baby Jesus! The boy's out here fishing without line nor hook! Knocking fish in the head with rocks! Well, that really does confirm it, Elijah. You've been given a rare gift from the Lord!

"I'm reminded of Mark, chapter six, verses thirty-three through forty-four, where Jesus fed five thousand people with five loaves of bread and two fish. But instead of turning two fish into food for thousands, Elijah, you've turned stones into fish! Maybe turning water to wine is more impressive and practical, but what you've done is no mean feat either."

The Preacher put his hand on my forehead and said, "I've been thinking about how we can best use this gift, Elijah; and I think that we can do something with it to help the whole Settlement. You do want to help the Settlement, don't you?"

This was strange talk for the Preacher. He didn't live di-rect in the Settlement, him and a few other escaped people lived just outside our land 'cause they didn't want to follow all the Settlement's rules.

I said, "Yes, sir. I want to help the Settlement, but how..."

The Preacher said, "Now don't you waste a moment thinking about it. All I needed to know was if you were willing to help and now that I see that you're the fine Christian boy I thought you were. We'll work this out together."

I said, "Yes, sir, but I was wondering..."

The Preacher raised his hand and said, "You know what, Elijah? The Lord has revealed to me that since he has given you this gift I should treat you with a little more respect. I should quit treating you like a child and start treating you like the man you truly are."

Pa says when someone sweet-talks you like this, you got to be real careful with the next words that come out of their mouth. He says the sweet-talking is like a rattling-snake's rattles, it's like you're getting a warning that you're 'bout to get bit.

The Preacher said, "So I was wondering since you're near full grown, maybe you'd like to come with me yon and see if your eye is as good for shooting this pistol as it is for throwing stones? I haven't forgotten the promise I made to you a while back."

The Preacher pulled his jacket back and showed me his fancy pistol.

Every thought I had 'bout rattling-snake words and sweet-talking and bites flew away!

Then I remembered what happened last time, and how when it came to my turn to shoot off the pistol the Preacher'd said he'd run out of bullets.

I said, 'you ain't funning me, sir? I'm-a really get to shoot it this time?'

He looked like I'd hurt his feelings.

He said, "Elijah, I'm talking to you man to man and you have doubts?"

I said, "No, sir, I just didn't think..."

The Preacher said, "Good! Let's go on over to that clearing and do some target practicing"

I said, "Yes, sir!"

But soon's I said it, I started thinking 'bout things, things like what if Old Flapjack didn't want to go no farther, and what would Ma and Pa say if they knowed I was shooting off the Preacher's mystery pistol, and how was I gonna explain to Ma why I was getting back so late? And folks were depending on me to bring 'em some fish.

I told the Preacher, "Sir, I don't think I can do it now, I gotta get back. Ma's expecting me to bring some fish home for supper and it's starting to get late."

The Preacher said, "You're right, Elijah. You're right, and that goes to prove my point about you being more man than child. What you've just done is show responsibility. We can shoot this gun on another day. Now you just go right ahead and take those fish back to your ma."

The Preacher waited a second then said, "That seems like an awful lot of fish for three people. I was wondering, is you family going to eat all ten of those fish?"

"No, sir. Usually I give some to Mr. Segee and some to Mr. Leroy."

He said. "A fine Christian thing to do! Now I was also wondering, Elijah, if you know anything about a word called tithing?"

"Yes, sir. Mr. Travis taught us 'bout that in Sabbath classes. It's giving a tenth of your belongings and your works to the Lord."

He said, "Yes, to the Lord through his servant here on earth. What do you suppose a tenth of those fish is? Three? Four?"

The preacher might've thought he was the most educatedest man 'round Buxton, but it seemed like he was powerful bad at doing fractions.

I told him, "No, sir, a tenth of these fish is one."

The Preacher said, "True, if you figuring a tenth by numbers, but I was thinking of figuring a tenth by age. Let me hold on to both of those stringers for a minute"

I handed him all the fish.

He said, "You're good at doing sums, aren't you?"

I said, "I'm tolerable good long's it don't get stretched into geometry."

The Preacher commenced pointing at each fish and calling out numbers and telling me to keep track of the total.

"This one's about fourteen years old, this one's twelve, this one just turned eighteen, this one's..."

It was the most amazing thing! Some of 'em he had to look into their mouths to get the age, and some of 'em he could tell just by holding up. But the Preacher knowed the age of each and every one of the fishes! By the time he was done I'd totaled up a hundred and twenty-two years!

"So what's ten percent of a hundred and twenty-two, Elijah?"

I moved the decimal point without using pencil nor paper and said, "One tenth of a hundred and twenty-two years comes to twelve full years and two-tenths of a year, sir."

The preacher pulled the biggest two bass and the biggest perch off the stringers and said, "This perch is ten years old, and these bass are one year old each. How many years is that?"

"Ten plus one plus one equals twelve years, sir."

"So what's left?"

"Two-tenths of a year, sir."

"And how much time does that equal?"

I guessed. "That's 'bout two months and a little, sir."

He pulled the next biggest bass off the string and said, "I was thinking we should throw this one back since he's only a month and a half old, but that's close enough to two months that he balances things out nicely. I'll just keep him."

I didn't mean to show no disrespect but I couldn't help frowning. I'd started with ten fish and now I was down to six, and even though I ain't particular worthy at my schooling, it still seemed it'd take a whole lot of doggone humbug algebra and some trickaration geometry to make ten percent of ten come out to four.

The Preacher put the four fish on one of the strings and said, "I think I'll call on Sister Carolina and see if she's had fish lately. Maybe she can fry 'em up."

Then he was gone.

And so were four of my fish, and, hard as I try, I caint see that as one tenth of ten!

ฉบับแปล

อีไลจาห์แห่งบัคซตัน

บทที่ 1

แม่กับจู

วันอาทิตย์ หลังกลับจากโบสถ์ ผมทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วออกมานั่งหน้าบ้านได้บ้าน กำลังคิดว่าจะทำอะไรดี ตอนนั้นเป็นช่วงเวลาที่พวกนกพร้อมจะหยุดส่งเสียง ในขณะที่พวกกบเริ่มร้องเสียงแหลม¹ เหมือนที่ทำอยู่แทบทุกคืน ดั่งขึ้นเรื่อยๆ ผมนึกสงสัยว่าจะคุ้มมั๊ยถ้าออกไปตกปลาสักชั่วโมงก่อนฟ้ามืด แล้วผมก็ได้คำตอบเมื่อคูเตอร์เดินมาตามถนนและโบกมือมาทางผม

“หวัดดี²อีลี”

“หวัดดีคูเตอร์”

“นาย³ทำอะไรอยู่นะ”

“กำลังคิดว่าจะไปพาเจ้าแก๊ฟแลปแจ็กออกไปตกปลานะ อยากไปมั๊ย⁴”

“ม่าย...อะ⁵ ฉันมีอะไรน่าสนใจกว่าไปนั่งมองนายตกปลาเยอะ เรื่องลึกลับเลยละ”

นี่อาจฟังดูไม่ค่อยดีนัก ผมไม่ได้พยายามจะหยาบคาย⁶ กับเพื่อนรักของผมหรอก แต่มันก็มีอะไรมากมายที่คูเตอร์มองว่าเป็นเรื่องลึกลับ ทั้งที่คนทั่วไปเขาไม่ได้คิดแบบนั้น ถึงอย่างนั้น ผมก็ถามเขาอยู่ดี “เรื่องลึกลับอะไรหรอ”

“ตอนที่เดินตัดแปลงผักที่ไรย์แล้วของแม่⁷ นะ ฉันเห็นรอยบางอย่างที่ไม่เคยเห็นด้วยละ”

“รอยแบบไหน ใหญ่มั๊ย”

“มา่ย...อะ มันยาวแล้วก็คิดไปคดมา ฉันเดินตามรอยนั้นไป แต่มันก็หายไปไหนพงหญ้า”

คุณเตอร์ถือเป็นนักแกะรอยมือฉมัง⁸ บางทีเรื่องนี้อาจจะเป็นเรื่องลึกลับที่เด็ดกว่าที่ผ่านมามาทั้งหมด

“ไปดูกันเถอะ”

พวกเราไปถึงที่บ้านของคุณเตอร์ เปิดประตูรั้วออก แล้วก็ไปเดินวนดูรอบแปลงในไร่ของแม่เขา ใช้อย่างที่คุณเตอร์บอกจริงๆ !

ที่ระหว่างแปลงของหัวปีกับข้าวโพดกับพวกถั่วล้วนแต่มีรอยประหลาดที่ผมไม่เคยเห็นมาก่อน

ผมเข้าไปจ้องมัน⁹ ใกล้เคียง รอยพวกนั้นยาว แคบ แล้วก็เป็นเส้นคดเคี้ยวไปมาหกรอย มีสองรอยที่หนากว่าเส้นอื่นนิดหน่อย รอยพวกนั้นเริ่มจากด้านหนึ่งในแปลงเพาะของแม่คุณเตอร์ ลากผ่านพวกต้นผักอย่างชัดเจน แล้วค่อยหายไปไหนกอหญ้า

ผมหมอบลงกับพื้นเพื่อวิเคราะห์ดูรอยพวกนั้นใกล้ ๆ แล้วร้องบอกคุณเตอร์ “ไม่รู้สิ ฉันไม่เคยเห็นรอยอะไรแบบนี้มาก่อนเลย ไว้พ่อฉันกลับจากไร่แล้วเรารีบไปถามกันดีกว่า”

แต่ก่อนที่เราจะได้ถามพ่อ บาทหลวง¹⁰ ก็เดินมาบนถนนหน้าบ้านของคุณเตอร์ เขาดูไม่เหมือนพวกบาทหลวงคนอื่น ๆ ที่ประจำโบสถ์หรืออะไรก็ตามแต่ แต่เขาก็บอกคนที่ยังพอฟังเขาอยู่บ้างว่า เขาคือคุณพ่ออธิการ ด็อกเตอร์เซฟาริยาห์ คอนเนอร์ลี ที่สาม¹¹ และเขาเป็นคนที่มีการศึกษามากที่สุดและฉลาดที่สุดในแถบนี้ อย่างไรก็ตาม ผมกับคุณเตอร์กลับเรียกเขาว่านักเทศน์ แทนที่จะเรียกด้วยชื่อยาวๆ ทั้งหมดนั้น

นักเทศน์ยืนฟังรั้วบ้านคุณเตอร์แล้วร้องทักเรา

“สวัสดีหนุ่มๆ”¹²

“สวัสดีครับท่าน”

“วันนี้ร้อนจริงๆ ทำไมเธอสองคนไม่ไปว่ายน้ำกันล่ะ?”

“พวกเรากำลังพยายามไขปริศนาอยู่ครับ” คุณเตอร์บอก

“จริงหรือ? แล้วมันคืออะไรล่ะ?”

“เป็นรอยของสัตว์อะไรสักอย่างที่พวกเราไม่เคยเห็นกันมาก่อนครับ” ผมบอกนักเทศน์

“อยู่ไหนล่ะ?”

นักเทศน์เปิดประตู เดินเข้ามาในไร่ ลงนั่งยองๆ แล้วจ้องมองรอยที่ว่าใกล้ๆ อย่างที่ผมทำ เขาดึงมีดพับออกมาจากกระเป๋า แล้วขุดเอาดินกอบเล็กน้อย ขึ้นมาจากรอยๆ หนึ่ง เขาจ้องมองมันใกล้ๆ มากจนตาของเขาจะถลนอยู่แล้ว

“คุณพระช่วย!”¹³ อยู่ดีๆ นักเทศน์ก็ตะโกนออกมา ผมตกใจจนลืมหายใจ ตัวเย็นเฉียบ

นักเทศน์ผลัดลุกขึ้นแล้วหันเล็กล้มมองไปรอบๆ ท่าทางของเขาราวกับคนเพิ่งได้ยินใครกรีดร้องว่า “หมาป่ามา”¹⁴

ผมกับคุณเตอร์เริ่มหันบ้าง เห็นอย่างนั้นใครเล่าจะไม่ทำอย่างนั้น

นักเทศน์พิมพ์เหมือนกำลังพูดกับตัวเอง “ไม่! ไม่! ไม่นะ! ฉันรู้ว่าเรื่องนี้ต้องเกิดขึ้น ฉันเพียงภาวนาขอให้มันไม่เกิดขึ้นเร็วเพียงนี้”

“อะไรครับ กำลังจะเกิดอะไรขึ้น”¹⁵ ผมกับคุณเตอร์ละล้าละลัก¹⁶ ถ้ามเป็นเสียงเดียวกัน

นักเทศน์ดูเหมือนคนที่เพิ่งเห็นเพื่อนรักถูกฆ่าตายไปต่อหน้า “พอเดือนพวกเขาแล้ว ว่าจะให้ตรวจดูพวกทาสที่เพิ่งเป็นอิสระ ที่มาใหม่ให้มากกว่านี้ ไงล่ะ ตอนนี้นี้คงมีใครสักคนที่บังเอิญหิวสัตว์นำสะพริงกั้วพวกนั้นมาที่นิคมของเรา”¹⁷

ผมสังเกตเห็นว่า แทนที่นักเทศน์จะพับมิดเก็บ เขากลับปล่อยให้มันอ้าอยู่อย่างนั้น ที่แยกว่านั่น เขากำมิดไว้มันเหมือนตั้งท่าจะแทงอะไรสักอย่าง

“สัตว์ประเภทไหนที่เขาเอามากันครับท่าน” ผมถาม

“งูงลื้อ!”¹⁸ นักเทศน์บอกด้วยเสียงซ่าๆ ต่ำๆ ที่แค่ฟังก็รู้แล้วว่าไม่ว่างูพวกนั้นจะเป็นพันธุ์ไหน คุณก็ คงไม่อยากเจอมันแน่ๆ

คูเตอร์กวาดตาซ้ายที่ขวาที่ “ว่าไงนะครับ งูงลื้อคืออะไรครับท่าน”

แค่รู้ว่าเป็นงูก็ทำให้ผมสติแตกพอแล้ว นักเทศน์ยังทำให้สถานการณ์แย่งลงสุดๆ เมื่อเขาบอกว่า “สงสัยว่าพ่อต้องบอกพวกเธอเสียแล้ว แต่พ่อไม่ต้องการให้คนอื่นนอกจากเราสามคนรู้เรื่องนี้”

นักเทศน์ใช้เท้าเกลี่ยเพื่อกลบรอยทั้งหมดบนพื้น

“ท่านครับ บอกพวกเราเถอะว่าท่านหมายถึงอะไร”

นักเทศน์เริ่มเล่า ทว่าเขาไม่ยอมมองมาที่ผมโดยตรง ดวงตาของเขาจับจ้องอยู่ที่ถนนและป่า “ใน แอฟริกา¹⁹ มีงูสายพันธุ์ที่ร้ายกาจมากเรียกว่า งูงลื้อ มันไม่เพียงมีความเร็วทั้งขาตม้าแข่ง แต่ยังเป็น ที่ล่าสือกันว่ามันสามารถฆ่าหมีตัวโตๆ ได้แค่ฉกเพียงครั้งเดียว”

ผมมองหน้าคูเตอร์ หวังในใจว่าตัวเองคงไม่ดูเสียขวัญอย่างที่คูเตอร์เป็นตอนนี้

“พวกมันคล้ายงูอื่นๆ นั่นละ ยกเว้นอยู่เรื่องเดียว” นักเทศน์เล่าต่อ

“อะไรครับ”

“พวกมันมีนิสัยชอบกัดหางตัวเองใส่ในปากแล้วกัดตัวเอง”

ไม่เข้าท่าแล้ว ไม่เข้าท่าจริงๆ ถ้าที่นักเทศน์พูดเป็นเรื่องจริง ฐชนิดนี้ต้องไม่ค่อยฉลาดแน่ๆ

“แล้วมันจะกัดคนยังไงในขณะที่มีหางตัวเองจุกปากอยู่ล่ะฮะ” ผมถาม

“ถามได้ดีมากอิไลจาห์ ในตอนที่มันพร้อมจับนะงูพวกนี้มันจะไม่จับหางตัวเองคาปากอยู่หรือกะมันจะจับหางก็แค่ตอนที่มันพร้อมจะไต่ล่าเธอเท่านั้น”

คูเตอร์อีกอัก²⁰ “แต่...”

นักเทศน์ยกมือซ้ายขึ้น “ฟังนะ ภราดรน้อยๆ พวกเธอฟังให้ดี เรื่องนี้อาจช่วยชีวิตเธอได้ เมื่องูพวกนี้จับหางตัวเอง ตัวมันจะม้วนกลายเป็นวงกลม แล้วมันก็จะดึงตัวตั้งวงกลมนั้นขึ้นเหมือนลูกล้อหรือปลอกรัดถังไม้ จากนั้นมันก็จะเริ่มกลิ้ง ไต่ตามอะไรก็ได้แล้วแต่ที่มันคิดจะพิชิต”

ถึงตอนนั้นผมที่ทำยทอยผมลุกพริบ รวากับมียูงมาบินโฉบไปมาอยู่บนคอ “หลังจากที่มันจับและฉกเธอได้...” นักเทศน์จับมือซ้ายลงอย่างรวดเร็ว รวากับว่ามันเป็นปากของงูพวกนั้น “...ความสยองของจริงจะเริ่มขึ้น เธอก็ถึงที่ตาย” คูเตอร์ถาม “ยังไงครับ” “เพราะว่าพิษของมันจะเข้าไปในเลือดของเธออย่างรวดเร็วไงล่ะคูเตอร์ ไม่กี่ชั่วโมงเธอจะเริ่มบวมฉิ่ง ผิวของเธอจะนิ่มยุ่ยเหมือนลูกพีชอมที่ถูกทิ้งไว้กลางแดดในตอนเที่ยง” “ฮา! ตัวบวมฉิ่งเหวอฮะ” คูเตอร์ร้องถาม

“ตัวเธอจะบวมมาก จนในที่สุดหลังจากผ่านไปเจ็ดวันครึ่งพอดิบพอดี ในร่างกายของเธอจะมีความดันมากเกินไป แล้วตัวเธอก็จะระเบิดออกเหมือนหม้อน้ำที่ได้รับความร้อนเลยขีดจำกัด ไม่กี่วินาทีดับไตได้ฟุ้งของเธอ ปอดของเธอ ทุกอย่างในท้องของเธอก็จะระเบิดแล้วลอยไปตกกระจายไกลเป็นไมล์ๆ ที่เดียว!”²¹ นักเทศน์เล่าต่อ

ผมไม่เชื่อหรือกว่าพวกที่เพิ่งถูกปล่อยจะทำเช่นนี้กับพวกเราได้ลง แม้จะเป็นเรื่องไม่ตั้งใจก็เหอะ!

แต่ดูเหมือนว่านักเทศน์ยังเล่าไม่จบแค่นั้น “ที่ร้ายที่สุดคือ การบวมจะมีผลต่อทุกส่วนในร่างกาย ยกเว้นหัวของเธอ นั่นหมายถึงเธอจะได้เห็นโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดต่อหน้าต่อตาตัวเอง!”

คูเตอร์ขยับเข้ามาชิดผม เสียงสั้นเครือ “ท่านครับ อย่างน้อยเราก็ได้ตายเร็ว และไม่ต้องเจ็บปวดมากนัก”

“ไม่มีโชคดีอย่างนั้นหรอกคูเตอร์” นักเทศน์ขูสองนิ้ว “สองสัปดาห์! ต้องผ่านวันคืนที่ไม่มีที่สิ้นสุดถึง 14 วันหลังจากการระเบิดกว่าเธอจะได้ตาย และก็ไม่ใช่การตายที่รันทรมด้วย ที่สุดแล้ว เธอจะอดตาย”

“อดตายหรืออะ” คูเตอร์ถาม “ทำไมเราไม่กินอะไรเข้าไปล่ะครับ”

“คูเตอร์เอ๋ย²² นั่นเป็นเพราะไม่ว่าเธอจะกินเข้าไปมากแค่ไหน อาหารพวกนั้นก็จะร่วงผ่านรูที่ตบไต ใต้พุงของเธอเคยอยู่ แล้วตกลงบนพื้นหมดไฉไล!”

นักเทศน์จึงนั่งไปในทิศที่ร่อยจุกทอดไป “ร่อยพวกนี้ยังใหม่อยู่ มันเหมือนร่อยของพ่อมด แม่จู้ และลูกน้อยอีกเป็นเบือ พระเจ้าช่วย! นี่หมายความว่าพวกเราซ้ำเกินไป พวกมันเริ่มแพร่พันธุ์แล้ว! และจากทิศทางที่มันไป ฉันว่าพวกมันคงหิวมากและกำลังจะเริ่มปาร์ตี้ไล่ล่าของงูงลัดกันอยู่เน่ๆ”

นักเทศน์ขว้างมีดลงบนพื้นในจุดที่เคยมีร่อยจุกมาก่อน แล้วทาบมือลงบนซองปืนลายวิจิตรที่บรรจุปืนพกเล็กกลับ²³ ซึ่งเขามักจะพกติดตัวไปไหนมาไหนด้วย “เด็กๆ” นักเทศน์กระซิบ “พ่อต้องการให้พวกเธอปฏิบัติตามด้วยเกียรติกับพ่อก่อน สบายานด้วยเดิมพันชีวิตแม่ของพวกเธอนะว่า ถ้าพ่อถูกงูอสุรกายพวกนี้กัด พวกเธอจะรีบเอาปืนกระบอกนี้ระเบิดสมองพ่อทันที²⁴ พ่อยอมมฤตยูถึงตายแทนที่ จะต้องเผชิญหน้ากับความตายสุดสยองแสนยาวนานนั้น ยกมือขึ้น พ่อต้องการให้พวกเธอสัญญาว่าจะยิงให้หัวพ่อหลุดจากบ่าในทันที!”

ผมสะดุ้งสุดตัวตอนที่ได้ยินเสียงปังดังขึ้นข้างหลัง ผมหันกลับไปมอง ซึ่งตอนนั้นคูเตอร์ก็วิ่งปรวดเข้าบ้าน กระแทกประตูดังปังแถมลงล็อกเรียบร้อยไปแล้ว เขายังไม่ได้แม้แต่เอ่ยสัญญาอะไรทั้งสิ้น

ไม่ทันจะรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ผมก็วิ่งทะลุประตูรั้วบ้านคูเตอร์และวิ่งตรงกลับบ้านที่ตอนนี้อยู่ไกลเสียเหลือเกิน แต่ผมก็ยังสติพอที่จะไม่ใช่ทางลัดและเลือกวิ่งอยู่บนถนน เพื่อที่จะไม่ต้องไปจ๊ะเอ๋กับปาร์ตี้ล่าเหยื่อของพวกเขา ตอนที่ผมวิ่งถึงหน้าประตูบ้าน แม่ก็พุ่งพรวดออกมาตรงนั้นพอดี ผมว่า แม่ต้องได้ยินเสียงผมร้องลั่นมาตลอดทางแน่ๆ²⁵

“ไลจาร์ เกิดเรื่องบ้าบออะไร²⁶ขึ้นลูก” แม่ถาม

ผมแจ้นผ่านประตู แล้วรีบวิ่งเข้าข้างใน ประตูบ้านปิดคล้อยหลังแม่ดังโครม ผมหมดสภาพและตัวสั่นไปหมดจนเกินกว่าจะตอบคำถามแม่ได้ แม่จึงได้แต่กวาดตาขึ้นลงมองผมและจับผมหมุนซ้ายหมุนขวา พยายามค้นหาว่าเกิดอะไรขึ้น สักพักแม่ก็พูดออกมา “ไลจาร์ ที่รัก ลูกกำลังทำให้แม่กลัวจับใจ เกิดอะไรขึ้นลูก”

พอเริ่มหายใจหายคอได้ ผมก็เล่าให้แม่ฟังถึงเรื่องทาสที่หนีมาจากอเมริกาได้นำงูงลัดเข้ามาในบักซ์ตันโดยบังเอิญ ผมบอกแม่เรื่องที่พวกงูกำลังลี้ภัยหลุนๆ อยู่ในป่า มองหาเหยื่อที่มันจะฆ่า

แม่มองผมเหมือนผมบ้าไปแล้ว แม่ส่ายหน้าแล้วบอกว่า “ไลจาร์ ไลจาร์ ไลจาร์ แม่จะ²⁷ทำยังไงกับลูกดีนะ แม่บอกเจ้าหลายครั้งแล้วว่า คนซี้ซลาดต้องตายนับพันครั้ง ในขณะที่ผู้กล้าไม่มีวันตาย”

ผมไม่ได้พูดอะไร แต่ก็อดสงสัยไม่ได้ว่านั่นใช่การปลอบประโลมหรือเปล่า หลังจากเราตายไปแล้วครึ่งหนึ่ง ความตายครึ่งหลังๆ ก็คงไม่น่ากลัวสักเท่าไรหรอก

ผมว่า “แต่แม่ฮะ ผมไม่อยากจะตายสักครั้งนะฮะ โดยเฉพาะการตายเพราะโดนงูงลัดกัด ผมยอมโดนเป่าขมับตายดีกว่าอีก”

แม่คุกเข่าลงข้างๆ จับไหล่ทั้งสองข้างของผมแล้วจ้องเขม็งมาในตาของผม “อ้อไลจาร์ ฟรีแมน ฟังนะ ฟังแม่ให้ดี ไม่มีอะไรในโลกนี้น่ากลัวนะลูก ไม่มีเลย”

“แล้วคางคกอะฮะแม่ ทำไมแม่กลัวมันล่ะ มันไม่เหมือนกันหรอกฮะ” ผมถาม

แค่ได้ยินคำว่าคางคกแม่อังแทบทนไม่ได้เลย ให้เจอตัวเป็นๆ แม่อังแทบตาย

ด้วยเหตุนี้ การสนทนาของเราจึงจบลง แม่ลุกขึ้นยืน ตบป้ายเข้าที่หัวผม แล้วเปิดประตูออก “มันไม่เหมือนกัน รู้กันอยู่ว่าไอ้ตัวนั้นมันเป็นพาหะหูดงวงข้างและเชื้อโรคร้ายๆ อีกตั้งเยอะ แล้วอย่ามาย้อนแม่อังนี่ 'ไลจาห์ ฟรีแมน แม่ไม่ได้กลัวคางคกถึงขนาดต้องวิ่งแจ้นร้องลั่นมาตลอดทาง ในตอนกลางวันแสดๆ เหมือนที่ลูกเพิ่งทำหอกน่ะ”

แม่คุกเข่าลงข้างผม “ทำอย่างนั้นมันดูไม่ดีสำหรับเด็กโตอย่างลูกเลยนะ 'ไลจาห์ ลูกต้องรู้จักควบคุมตัวเอง แล้วเลิกเป็นเด็กอ่อนแอแบบนี้ซะทีนะจ๊ะลูก”²⁸

แม่เริ่มทำท่าเหมือนตัดสินใจไม่ได้ว่าจะใจดีหรือจะฟาดผมสักทีดี เธอลูบแก้มผมแล้วเอ่ยอย่างใจดีว่า “แม่ไม่รู้ว่า จะจัดการกับเศพาริยาห์คนนั้นยังไงดี แม่เตือนลูกหลายครั้งแล้วว่าอย่าไปยุ่งกับเขา เขาควรจะรู้สึกอับอายบ้าง ที่เล่าเรื่องไร้สาระหลอกให้พวกลูกกลัวจนหัวหดขนาดนี้”

แม่อังคงมีท่าทางใจดีและใจเย็นอยู่ตอนที่พูด “ส่วนลูก เด็กน้อยน่าสงสาร ลูกต้องรู้จักไตร่ตรองให้ทะลุปรุโปร่ง ต้องรู้จักคิดให้เยอะๆ จะได้รู้ว่าเรื่องที่ใครๆ เล่ามีสาระหรือไม่”

พอถึงตอนนี้ แม่อังก็กลับมาโมโหอีก เธอหยิบแก้มผมแรงๆ แล้วบอกว่า “แต่นั่นก็ไม่ใช่ข้อแก้ตัวที่ลูกทำตัวอ่อนแออย่างนี้นะ ห้ามเด็ดขาด”

แม่บีบไหล่ทั้งสองข้างของผม เนื่องจากความอ่อนแอเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดที่แม่มักต้องจัดการกับผม ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่แม่จะอยากให้ผมเป็นยิ่งไปกว่าการเลิกทำตัวโคตรจะอ่อนแอ²⁹ จริงๆ มันก็เป็นเรื่องที่ผมมุ่งมั่นจะให้ตัวเองเป็นเหมือนกัน แต่ปัญหาอยู่ที่วิธีเรามีวิธีการที่ต่างกัน แถมวิธีของแม่อังยังต่างกับผมสิ้นเชิง ในขณะที่ผมกำลังทำให้ตัวเองเลิกอ่อนแอด้วยการกลืนความพ่ายแพ้และความขี้แยลงคอ พยายามไม่วิ่งเตลิดหนีและกรีดร้องกับเรื่องบ้า ๆ ที่จี้บจ้อยที่สุด แม่อังกลับมีวิธีการรับมือที่แตกต่าง ตลอดเวลา แม่จะพยายามปลุกใจผมด้วยการพูดถึงสิ่งที่เฉียดกับความตาย แต่ให้ตายเหอะ การเรียนรู้อะไรด้วยวิธีนี้มันไม่ได้ช่วยให้จดจำเลยสักนิด

แต่ที่แยกว่านั่นคือตอนที่แม่หยุดพูดและเริ่มจะทำอะไรบางอย่างเพื่อให้แน่ใจว่าผมจะจำสิ่งที่สอนได้ถาวร เมื่อหนแรกที่แม่พยายามทำให้ผมเลิกอ่อนแอ ผมไม่ยักรู้หรือรู้ว่าแม่กำลังสอนบทเรียนผมอยู่ แต่หนนั้นที่ผมจำขึ้นใจ มันเหมือนเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อวาน และยังคงอยู่³⁰ อยู่ด้วย

ตอนนั้น แม่พาผมเดินเล่นรอบๆ สนามแถวๆ แปลงผัก ผมต้องยังเด็กอยู่มากแน่ๆ เพราะผมยังต้องชูมือขึ้นสูงเลยหัวเพื่อจับมือแม่อยู่เลย

ผมจำได้ว่าผมหยุดแถวกองดินเพื่อก้มลงดูขบวนแมลงกำลังวิ่งวุ่นไปมา สมัยนั้นผมไม่เข้าใจว่าสิ่งเล็กๆ จี๋ๆ ขนาดนั้นสามารถเคลื่อนไหวด้วยตัวมันเองได้อย่างไร ผมเลยจิกปลายเท้าลงบนกองดินนั้นเพื่อให้แม่หยุดเดิน แล้วผมจะได้ดูพวกมันชัดขึ้น แต่เรื่อง³¹ กลายเป็นว่าผมได้ทำเรื่องผิดพลาดที่สุดเรื่องหนึ่งในชีวิตขึ้นเสียแล้ว

ผมจำได้ว่าผมขำเลียงตามองแม่ เห็นแม่ถอดหมวก³² ออกแล้วปาดเหงื่อที่หน้าผาก ก่อนจะนั่งยองๆ ลงข้างๆ ผม “ไลจาห์ ไม่มีอะไรหรอก แค่ออมปลวกนะลูก”

ผมยื่นมือออกไปจะหยิบมดขึ้นมาตัวหนึ่ง ตอนนั้นเป็นตอนก่อนที่ผมจะได้รู้ว่าพวกแมลงมันก็มีวิธีทำให้เราเลิกไปแตะมันเหมือนกัน และก่อนที่ผมจะหยิบมดได้ แม่ก็คว้ามือผมไว้ “อ๊ะอ๊ะ³³ ไลจาห์ พวกนี้คือคนงานของพระเจ้าที่ทำงานหนักที่สุด แล้วถึงลูกจะตัวใหญ่กว่าพวกมัน ก็ไม่ได้หมายความว่าลูกจะมีสิทธิไปกวนพวกมันได้”

แล้วแม่ก็พูดว่า “โอ้โฮ ดูนั่นสิไลจาห์ น่ารักที่สุดเลยใช้มั้ย”

แม่ปล่อยมือผมแล้วยื่นมือไปที่กอหญ้า คว่าสิ่งมีชีวิตที่น่าสงของที่สุดขึ้นมา มันบิดไปบิดมาเหมือนไม่ปกติ แต่มันยังไม่มีขาสักขาแขนสักแขนยื่นออกมา ดูแล้วอย่างกับตัวประหลาดที่ออกมาจากฝันร้ายชัดๆ แล้วที่สิ่งน่ากลัวที่สุดเกี่ยวกับมันก็คือตอนนี้มันนอนอยู่ในมือแม่ ซึ่งก่อนหน้านั้น เป็นที่ที่ควรวิ่งไปหลบมากที่สุด หากมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น

แม่มักนับว่าเหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นครั้งแรกที่ผมร้องไห้อาวายแฉ่นหนีอยู่เสมอ แต่ใครละ จะไม่ทำอย่างนั้น³⁴

เรื่องมันเกือบเหมือนกับสิ่งที่ผมได้เรียนรู้จากเรื่องงูในวันนั้นและทุกๆ วัน เพราะการวิ่งแหกปากร้อง
ลั่นจากสิ่งน่ากลัวพวกนั้น ไม่ได้เป็นความอ่อนแอซะหน่อย เขาเรียกว่าสามัญสำนึกต่างหาก

ราวหนึ่งหรือสองอาทิตย์หลังจากนั้น ผมกับคูเตอร์ไปที่แม่น้ำ “โอโฮ” เขาตะโกน แล้วรีบคว้าคางคก
ตัวหนึ่งที่ใหญ่พอๆ กับถาดพายเลยทีเดียว

ผมยังคงแค้นแม่ที่ทำให้ผมรู้สึกที่ตัวเองอ่อนแออยู่ไม่หาย ด้วยเหตุนี้สิ่งแรกที่แว็บมาในหัวก็คือ แม่
จะอ่อนป้อแป้ขนาดไหน ถ้าได้เห็นคางคกอ้วนกลมใหญ่เท่าเจ้าตัวนี้

เช่นเดียวกับความคิดแง่ๆ อันอื่น ผมไม่ได้ขี้ขลาดขี้ขลาดขึ้นมาในทันที จากหนึ่งนำสู่สอง แล้วหลังจาก
นั้นไม่นาน แผนของผมและคูเตอร์ก็มาจบลงที่เจ้าคางคกและตะกร้าเย็บปักของแม่ ที่โรงเรียน
ศาสนาวันอาทิตย์ คุณทราวิสมักบอกพวกเราเสมอ ว่าพระเจ้าเป็นเจ้าทรงชอบเสียงหัวเราะ แล้วอะไร
จะน่าสนุกไปกว่าการเห็นแม่ล้วงมือลงในตะกร้าเย็บปักแล้วเจอเซอร์ไพร์ส³⁵ ตัวน้อยนี้ล่ะ

หลังอาหารเย็น ผมห่อคางคกด้วยเสื้อสเวตเตอร์ที่แม่ยังถักไม่เสร็จ แล้ววางมันกลับลงไปในตะกร้า
ใหม่พรม จากนั้นก็วิ่งข้ามถนนไปซ่อนคูเตอร์ในกระบวยน้ำกับคูเตอร์

ไม่นาน พ่อกับแม่ก็ออกมาหนึ่งที่เก้าอี้โยกที่เฉลียงหน้าบ้านเพื่อพักผ่อนเหมือนที่ทำเป็นประจำ ทั้งคู่
หัวเราะหยอกล้อกัน แล้วแม่ก็ยกตะกร้าเย็บปักขึ้นมาวางบนตัก

แม่หยิบแว่นตาที่ใส่เวลาเย็บผ้าออกจากตะกร้า แล้วก็พับเก็บมันทันทีเพื่อหันไปคุยกับพ่อต่อ แม่ทำ
เหมือนตั้งใจจะยื่นมือไปที่ตะกร้าแล้วหยิบเสื้อออกมาถักต่อ แต่ก็หยุดเสียในวินาทีสุดท้าย แล้วหัน
ไปตีแขนพ่อ แอมแม่ยังถึงขั้นเอาตะกร้าวางกลับลงไปในพื้น ให้ตายเหอะ³⁶ ดูเหมือนพ่อกับแม่จะ
ไม่ทำอะไรอย่างอื่นเลยนอกจากแค่นั่งคุยและหัวเราะกัน ผมจะบ้าตาย!

แล้วในที่สุด แม่ก็หยิบตะกร้ากลับขึ้นมาวางบนตักและล้วงมือลงไป ทันใดนั้นแม่ก็รู้ทันทีว่าต้องมี
อะไรผิดปกติ เพราะด้วยน้ำหนักของคางคกที่ใส่ลงไป ตอนนี้เสื้อสเวตเตอร์น่าจะหนักกว่าครึ่ง
ท้ายสุดที่แม่จับมันราวห้าปอนด์เห็นจะได้

แม่หันหน้าไปมองทางพ่อ คลายห่อเจ้าคางคก แล้วมันก็หล่นตู่ปลงบนตักของแม่ แม่กลัวจนตัวแข็ง ไปราวหนึ่งวิ แล้วผลุงพรวดจากเก้าอี้โยก ไหมพรม เข็ม กระดุม เสื้อที่แม่ยังถักไม่เสร็จ รวมถึงเจ้าคางคกร่วงกระจายไปทั่วเฉลียง เหมือนตบไตใส่ฟุงของคนที่ถูกงูกัด แวนที่แม่ใส่เย็บผ้า กระเด็นขึ้นไปอยู่กลางหน้าผาก แม่เริ่มกระโดดพาด้านขึ้นๆ ลงๆ พร้อมตบกระโปรงไม่หยุดราวกับมันติดไฟอยู่ ตลอดเวลาที่เกิดเรื่องขึ้น แม่ไม่ร้องไวยวายหรือพูดอะไรสักแอะ

เหตุการณ์หนี่นี้เป็นเรื่องตลกที่สุดที่ผมเคยเห็นในชีวิตเลยละ

ผมกับคุณเตอร์เกือบตายตอนที่ซ่อนอยู่ในตู้ ไม่ง่ายเลยที่จะแอบหัวเราะอยู่ในนั้น ผมเกือบกลั้นหัวเราะไม่อยู่แล้วเชียว

แม่ได้ยินตอนที่พวกเรากลั้นหัวเราะกัน แล้วจึงข้ามถนนมา เหมือนแม่ตั้งใจจะอำปากพูดอะไร แต่ก็หุบลง เป็นอย่างนั้นซ้ำๆ อยู่สักพัก แต่ก็ไม่มีคำพูดใดออกมา จากนั้นแม่ก็เดินตัวสั้นเข้าบ้านไป

“อย่าคิดหนีเชียวนะ” พ่อตะโกนข้ามมาทางผมและคุณเตอร์

พอยกเก้าอี้โยกของแม่กลับเข้าที่แล้วเก็บพวกอุปกรณ์เย็บปักใส่ตะกร้า จากนั้นก็หยิบคางคก พา มันข้ามถนนมาหาผมกับคุณเตอร์

พ่อวางคางคกลง สายหน้าแล้วพูด “โใจจาร์...ตอนนี้ลูก พ่อ และคุณเตอร์ พวกเราล้วนคิดว่าเรื่องนี่ตลกดี แต่ดูเหมือนว่าแม่แล้วก็เจ้าคางคกนั้นจะไม่คิดอย่างนั้นนะ”

ผมกับคุณเตอร์พยายามทำหน้าที่ให้คุณจริงจังตอนที่พ่อพูด แต่น้ำตากลับไหลอาบแก้มเราทั้งสองคน

“แค่เป็นหูดวงข้างสักเม็ดสองเม็ด พ่อว่าเจ้าคางคกนั้นไม่ทำให้ลูกเสียใจหรอกนะ แต่สำหรับแม่ของลูก...” พ่อเป่าปากด้วยเสียงต่ำและยาว “...กรณีของแม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ขณะที่ลูกหัวเราะกำลังอยู่ในตู้ สนุกกับการทรมานแม่และคางคกตัวนั้น ทำไมลูกไม่ช่วยเราทั้งหมดแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปในป่า แล้วหักกิ่งอะไรก็ได้ที่ลูกอยากให้แม่ใช้เป็นไม้เรียวมาเตรียมไว้ละ ลูกรู้ใช่ไหมว่าหลังจากนี้ลูกกับแม่อยู่ในห้องเดียวกันเมื่อไหร่ ลูกจะต้องโดนตีทันทีแน่ๆ”³⁷

“คุณเตอร์” พ่อพูด “วันนี้เป็นวันโชคดีของเธอนะ เพราะเธอกำลังจะได้ดูโชว์เพิ่มอีกรายการฟรีๆ ถ้าเธอคิดว่ามันสนุก ก็รอดูตอนไจจาร์กระโดดร้องไปมาตอนถูกแม่ของเขาหวัดกันด้วยไม่เรียวแล้วกันนะ”

พ่อยิ้มแล้วเดินจากไป

ผมกับคุณเตอร์ต้องวิ่งไปไกลเกือบไมล์เพื่อให้แน่ใจว่าเรามาไกลพอที่เสียงหัวเราะจะไม่ดังไปถึงบ้าน แต่มันก็เล็ดลอดไปจนได้ ผมไม่เคยหัวเราะหนักขนาดนี้มาก่อน ผมกับคุณเตอร์หัวเราะจนล้มพับใส่กันและแทบจะยืนไม่ขึ้น เราหัวเราะกลิ้งไปกลิ้งมาเมื่อพูดถึงท่าของแม่ตอนที่เปิดสเวตเตอร์ออกมา

พวกเขาแทบจะพูดไม่เป็นประโยคกันทีเดียว

“นายเห็นมัยตอนที....” ผมพูด แล้วก็เริ่มสำลัก

“แล้ว...แล้ว...ตอนที่แม่ นาย” คุณเตอร์พูด แล้วเขาก็เริ่มทิ้งหญ้า ตบพื้นไปหัวเราะไป

“ฉันไม่เคยรู้ว่าแม่จะกระโดดได้” ผมว่า แล้วหัวเราะต่อจวบจน

จนเมื่อผมกับคุณเตอร์หยุดหัวเราะได้ เราก็เริ่มออกเดินกลับบ้าน สิ่งต่างๆ เปลี่ยนไป ความหดหู่เริ่มคลี่คลายเข้าครอบงำผม เหมือนเมฆที่จู่ๆ ก็ลอยเข้าบังพระจันทร์วันเพ็ญ คุณเตอร์ผิวปากและยังคงหัวเราะขึ้นมาเป็นช่วงๆ บ้าจริง! ผมนี่ได้ถึงความไม่ยุติธรรมเกี่ยวกับผลของเรื่องซุลมุนเมื่อคืนนี้ คุณเตอร์ได้สนุกกับเรื่องที่เกิดขึ้นพอๆ กับที่ผมเป็น แต่กลายเป็นว่ามีผมคนเดียวที่ต้องชดใช้ให้กับความรื่นรมย์ในครั้งนี้ แล้วผมก็เริ่มนึกหาคำขอโทษดี ๆ ที่เต็มไปด้วยความจริงใจ ไว้รับมือตอนเจอหน้าแม่

เมื่อผมกลับถึงบ้าน แม่ไม่พูดอะไรสักคำ แม่ต้องคิดว่าเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดน่าอับอายเกินไป และคงมองไม่ออกว่าจะมีทางไหนที่จะเอาเรื่องผมโดยไม่ต้องซุกค้ำยประเด็นเรื่องคางคกขึ้นมาพูด แม่จึงปล่อยผมไป

ผมต้องบอกว่า ผมภูมิใจในตัวแม่จริงๆ เนื่องมาจากวิธีที่แม่มองเรื่องคางคกเป็นเรื่องขำๆ ตลกดี ที่เมื่อคุณคิดว่าคุณไม่สามารถชื่นชมใครๆ ได้มากไปกว่าที่คุณชื่นชมเขาอยู่แล้ว ทว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง และทำให้รู้ว่าคุณคิดผิด

สองวันต่อมา ผมกลับจากไปช่วยคุณลิรอยดูแลไร่ของคุณนายไฮลตัน พร้อมกับแม่ นั่งพักอยู่ที่หน้าบ้าน แม่เริ่มกลับไปถักสเวตเตอร์อีกครั้ง ส่วนพ่อกำลังเหลาไม้อยู่ มีโหลคูกี้วางอยู่ระหว่างทั้งสองคน แม่ต้องเพ็งอบมันแน่ๆ

“คุณลิรอยเป็นไงบ้างลูก” แม่ถาม

“สบายดีฮะแม่”

“แล้วลูกแวะเข้าไปบอกคุณนายไฮลตันหรือเปล่าว่าแม่ถามถึง”

“ฮะแม่ เธอฝากสวัสดีมาด้วย”

“เมื่อที่คุณนายบราวน์ผ่านมา เขาแวะมาถามว่าพุ่มนี้ลูกจะไปตกปลาหรือเปล่าว่า”

“ฮะ ผมจะไปทันทีที่ทำงานที่คอกม้าเสร็จ”

“เธออบขนมมาให้หะ เห็นบอกว่าจะขอแลกกับปลาเพิร์ช³⁸ ตัวใหญ่ๆ สักสองตัว”

คนที่อบขนมไม่ใช่แม่ แต่เป็นคุณนายบราวน์! เรื่องนี้ยังทำให้ขนมในโหลคูกี้ก็น่าสนขึ้นอีกเยอะ

“เธออบอะไรมาให้ฮะ”

แม่เอื้อมมือไปหยิบโหลคูกี้

“ลูกก็รู้ว่าคุณนายบราวน์มักจะลองทำอะไรใหม่ๆ อยู่เสมอ คราวนี้เธออบคุกกี้น้ำตาลแล้วก็คุกกี้อีกหลายแบบที่เธอเรียกว่า...” แม่หยุดถักเส้นแล้วมองลอดแว่นไปทางพ่อ “แม่แล้วสเปนเซอร์ ฉันต้องเริ่มแก่แล้วแน่ๆ แอ่จริงๆ ฉันจำไม่ได้แล้วว่าเขาเรียกมันว่าอะไร คุณจำได้ไหม” แม่ถาม

พ่อหยุดเหลาไม้แล้วหันมามองแม่ “ไม่ ที่รัก ผมจำไม่ได้เหมือนกัน”

แม่ตบป้าบที่เท้าแขนเก้าอี้ “อ้อ³⁹ ฉันจำได้แล้ว เขาอบคุกกี้วอลนัทกับคุกกี้น้ำตาล แล้วก็อีกอย่างที่เขาจะเรียกมันว่าคุกกี้เชือก ลูกโซคดีนะที่มันยังมีเหลืออยู่บ้าง สิ่งเดียวที่แม่ทำได้ คือพยายามกันพ่อออกไปห่างๆ พวกมัน”

แม่เอียงไหล่คุกกี้ไปทางพ่อ แล้วพ่อก็ยื่นมือมาล้วงคุกกี้คลูกน้ำตาลที่มีวอลนัทอยู่ด้านบนไปชิ้นหนึ่ง พ่อกัดคุกกี้แล้วบอก “อร่อยเกือบเท่าที่คุณทำเลยซาราห์” พ่อหันมาขยิบตาให้ผม

แม่หันไหล่มาทางผม แต่ยังไม่ทันที่ผมจะเอื้อมมือลงไปหยิบ แม่ก็ชักไหล่กลับแล้วพูดว่า “ไลจาห์ ลูกรู้ดีว่าต้องทำอะไร ลูกไปทำงานหนักๆ กับคุณสิรอมมา เข้าไปล้างมือก่อนเลย”

“ฮะแม่”

ผมวิ่งอ้อมไปล้างมือที่หลังระเบียง พอผมกลับออกมา แม่ก็ยื่นไหล่คุกกี้กลับมาให้ ผมล้วงมือลงไป

แม่พูดถูก ดูเหมือนพ่อจะกินคุกกี้ไปเกือบหมด ทว่าพอผมล้วงมือลงไปความแฉก้นไหล่ ผมก็ตะเจอะอันหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นคุกกี้เชือก แกรมคุณนายบราวน์คงเอามันมาให้ทันทีที่อบเสร็จ เพราะชิ้นที่เหลืออยู่นี้ยังอุ่นอยู่เลย

ผมหยิบคุกกี้ชิ้นนั้นขึ้นมาจากไหล่

หัวใจผมหยุดเต้น เลือดในตัวเย็นเฉียบ เวลาหยุดหมุน

นิ้วมือของผมกำอยู่รอบคอบูที่ดูน่าเกลียดน่ากลัวที่สุดในแคนาดา เวสต์

“งู!” ผมหวีดลั่น แล้วก่อนที่จะรู้ตัว ผมก็เผลอแนบข้อมกอนวิ่งเข้าป่าไปเสียแล้ว ตอนนั้นผมน่าจะวิ่ง ตับแลบไปสองไมล์เห็นจะได้ ผมหยุดยืนฟังต้นไม้ รอให้ตัวเองกลับมาหายใจเป็นจังหวะ⁴⁰ แล้วก็ มี บางอย่างทำให้ผมก็มลงไปมองมือตัวเอง

“งู!” ผมตะโกนลั่นอีกครั้ง

แต่ครั้งนี้ผมไม่ลืมที่จะคลายมือออกแล้วเหวี่ยงงูทิ้ง

ตอนนั้นผมคิดว่าตัวเองคงมีแรงเหลือพอจะวิ่งหนี แต่ความกลัวและความเหนื่อยคงเป็นสองอย่างที่คุณไม่สามารถรู้สึกพร้อมกันได้จริงๆ

ตอนที่ผมวิ่งกลับไปที่เฉลียงบ้าน หน้าพ่อกับแม่เปียกไปด้วยน้ำตา พ่อหัวเราะตัวเองอยู่เหนือเก้าอี้โยกราวกับว่าเขาหัวเราะจนควบคุมตัวเองไม่ได้

ผมคงจะกลัวและวางใจพ่อกับแม่มากจนคิดอะไรไม่ออก จนกระทั่งนึกมาได้ว่าผมคงคลานเข้า โหลคู้ก็ด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องมีใครสักคนช่วยมัน แล้วผมก็ซ็อกหนักเมื่อคิดได้ว่าแม่สร้างเรื่องทั้งหมดนี้ขึ้นเพื่อสอนบทเรียนผม

พอรวบรวมเสียงได้ ผมเริ่มไวย “แม่! แม่ทำอย่างนี้ได้ไง”

พวกเขาหัวเราะกลิ้ง

พ่อพยายามจะหายใจหายใจคอเป็นปกติ “เฮ้อ อีไลจาร์ พ่อว่ามันก็หมูไปไถ่มานั้นแหละ”⁴¹

โหดร้ายมากเลย! ที่อยู่ๆ คนที่เลี้ยงดูเรามา หาเรื่องมาทำให้เรากลัวแบบไร้เหตุผล แถมพวกเขายัง สนุกกับมันมากอีกต่างหาก นอกจากนี้ ยุติธรรมหน่อยสิ การแกล้งให้แม่กลัวด้วยสัตว์ที่ไม่เป็นอันตรายอย่างคางคก ควรจะถูกลงโทษด้วยไม้เรียวสิ ไม่ใช่ถูกทำให้กลัวแทบตายแบบนี้

“ทำไมแม่ต้องทำอย่างนั้นด้วย” ผมร้องไห้หนักจนเสียงจุกอยู่แถวคอหอย “แม่คะ แม่เคยบอกผมเสมอว่าผมเป็นพวกที่ดีแต่ทำอะไรคนอื่น แต่รับที่คนอื่นทำกับตัวเองไม่ได้ แล้วแม่ทำกับผมอย่างนี้ได้ไงล่ะคะ แล้วยิ่งกว่านั้น แม่ก็รู้ว่าผมเกลียดงูแค่นั้น”

“อืมมมม⁴² ก็มากพอๆ กับที่แม่เกลียดคางคกนั่นแหละ”

“โห...แม่! คางคกมันกระจอก! งูสิอันตราย! ไม่ใช่คางคกนะฮะที่มอบแอปเปิ้ลพิษให้อดัมกับอีฟ งูต่างหากล่ะ! แล้วแม่ก็ไม่เคยได้ยินเรื่องอะไรเกี่ยวกับคางคกงัดไอ้มี๊ย่ะฮะ เพราะมันไม่เป็นพิษเป็นภัยไง งูต่างหากที่ฆ่าคนได้”

พอดบสีข้างตัวเองอย่างแรงจนน่าสงสัยว่าซีโครงไม่หักไปแล้วหรือ คุณจะทำอะไรไม่ได้เลยนอกจากได้แต่มองท่าทางหยาบคายทำนองนั้น แต่ท่าทีของแม่ยิ่งน่าตกใจร้ายหนัก

“แม่คะ! ผมคิดว่า พวกเราพยายามทำให้ผมไม่อ่อนแอเกินไปซะหน่อย แต่ดูผมสิ หยุดสั้นยังไม่ได้เลย”

ผมว่าตัวเองคงพูดเสียเวลาเปล่า หากคนเราหัวเราะมากจนตายได้ ผมก็คงกลายเป็นเด็กกำพร้าไปแล้ว

ผมรู้ว่ามันคงไม่ถูกที่จะคิดแบบนี้กับพ่อแม่ตัวเอง แต่ผมผิดหวังมากกับการกระทำของพวกเขา คือนั้น ก่อนเข้านอน ผมยังต้องตื่นตัวระวังอยู่อย่างมาก ถึงขนาดต้องเอาไม้เขี่ยพลิกหมอน ดูให้แน่ใจว่าแม่จะไม่สอนบทเรียนกับผมต่อไปไกลกว่านี้

บทที่ 2

ผมและคุณเฟรดเดอริก ดักลาส

เรื่องดีเพียงอย่างเดียวจากบทเรียนของแม่เรื่องให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว⁴³ คือไม่มีใครแกลวนั้นเห็น แม้กระทั่งคุณเตอร์ หากมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นในนิคมนี้ ชาวาก็จะแพร่สะพัดอย่างรวดเร็ว และแม่คุณเตอร์กับผมจะเป็นเพื่อนซี้กัน ทั้งเขาคงจะไม่ตั้งใจทำอะไรให้ผมดูแยะ แต่ผมก็รู้ว่าการวิ่งหนีงูเหมือนที่ผมทำลงไป คงเป็นเรื่องเล่าสุดมัน ชนิดที่คุณคงไม่อาจตำหนิเพื่อนซี้ได้หากเรื่องมันบังเอิญแพร่ออกไป โดยเฉพาะเพื่อนซี้อย่างคุณเตอร์

เรื่องราวการผจญภัยทั้งหมดอาจจะถูกบิดเบือนกลายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะติดอยู่กับชื่อผมตลอดไป แล้ว...ให้ตายเหอะ เรื่องอะไรก็ตามที่คนเขาชอบเอามาติดตายกับชื่อคุณนะ มันไม่เคยเป็นเรื่องดี มีแต่น่าสลดทั้งนั้น ผมไม่ใช่คนที่จะเที่ยวบันไดไร้เหตุผลนะ แต่ต้องบอกว่า ตัวผมนะ มีโศกนาฏกรรมที่ว่าติดตัวเรียบร้อยแล้ว แถมยังเลวร้ายอย่างที่สุด คงจะไม่ยุติธรรมหากผมจะได้ชื่อเรื่องติดตัวเพิ่มอีก

โศกนาฏกรรมแสนเลวร้ายที่ว่ากลายเป็นแผลเป็น ซึ่งผมจะต้องแบกรับไปจนวันตาย คุณอาจจะคิดว่าพวกผู้ใหญ่จะร้องตะโกนเวลาพวกเขาเห็นผม แต่ไม่เลยสักนิด แม้แต่พ่อกับแม่ยังพยายามทำตัวเหมือนกับว่ามันไม่ใช่เรื่องน่าสังเกตสักงาอะไร และพวกเขาก็ไม่รู้ดีสักอับอายอะไรในการเลี้ยงดูผมให้เติบโตขึ้นมา อย่างไรก็ตาม ตัวผมเข้าใจดีกว่านั้น

เรื่องเกิดขึ้นตอนผมยังเป็นแค่ทารก และผมก็ไม่เข้าใจว่าทำไมผมต้องโดนตำหนิ ตอนนั้นชายที่ฉลาดที่สุดและมีชื่อเสียงที่สุดในบรรดาผู้ที่หนีพ้นจากความเป็นทาสได้ ยืนอยู่บนเวทีสูงซึ่งสร้างขึ้นในอาคารโรงเรียน เขาชูตัวผมขึ้นเหนือหัวต่อหน้าฝูงชน จากที่พ่อบอก ชายผู้นั้นน่าจะชูผมสูงขึ้นราวยี่สิบฟุตจากพื้นเห็นจะได้ ตอนที่เกิดเรื่องขึ้น เขากำลังปราศรัยอยู่ แล้วทุกครั้งที่เขาถ่าวเน้นอะไร เขาก็จะเขย่าตัวผมอยู่เหนือหัวของเขาทุกครั้ง

ผมอายุยังไม่ทันถึงขวบด้วยซ้ำตอนที่คุณเฟรดเดอริก ดักลาส และคุณจอห์น บราวน์มาเยือนนิคมบั๊กซ์ตัน พ่อบอกว่าชาวบ้านในนิคมทุกคนตื่นตื่นที่ของพวกเขา มา และเร่งปรับปรุงชุมชน ปรีทำนุ

ทำนี่ให้บั๊กซ์ตันพัฒนากันยกใหญ่ คุณแล้วคล้ายกับเวลาเรารีบเช็คโคลนที่เปราะบนรองเท้าที่ใส่ไป โบสถ์วันอาทิตย์ออก เพราะรู้ว่าหากคุณทราวิสเห็นเข้าแล้วจะถูกจ้องขนาดไหนยังไงงั้น

ชาวนิคมเร่งสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ให้เสร็จทันเวลาเพื่อจะได้มีพื้นที่ใหญ่พอสำหรับการชุมนุม ครั้งนี้ พวกเขาเชื่อกันแน่ใจว่าทุกบ้านได้ทำสีรั้วใหม่จนขาวสวยงาม พวกเขาเตรียมอาหารและอื่นๆ มากมาย ทั้งยังทำผ้าห่มผืนพิเศษที่ทำจากการเย็บร้อยรูปดอกไม้เข้าด้วยกัน เอาไว้วางบนหลังเจ้า ล้อแฟลปแจ็ก เพื่อเดินนำหน้าขบวนพาเหรดอีกด้วย

การเตรียมงานจุกจิกุ่นวายทั้งหมดยังคงดำเนินการต่อไป เพราะในการประชุมใหญ่ครั้งนี้ ชาว บักซ์ตันจะเฉลิมฉลองให้บุคคลสำคัญถึงสามคนด้วยกัน คนสำคัญหมายเลขหนึ่งคือคุณเฟรเดอริก ดักลาส เพราะเขาเคยเป็นทาสมาก่อนเหมือนคนส่วนใหญ่ในนิคมนี้ และตอนนี้ ว่ากันว่าเขา สามารถพูดโน้มน้าวให้ใครหรือสิ่งมีชีวิตอะไรก็ตามทำอย่างที่เขาบอกได้ทั้งหมด⁴⁴ ส่วนคนสำคัญ คนที่สองคือคุณจอห์น บราวน์ ที่ชาวนิคมบอกว่า นอกจากท่านบาทหลวงคิง ผู้ก่อตั้งบั๊กซ์ตันแล้ว ก็ ไม่มีคนชาวคนไหนทำได้ดีไปกว่าคุณบราวน์ และคนสำคัญหมายเลขสามก็คือตัวผมเอง เรื่องนี้ ไม่ใช่อะไรที่ผมเคยไม้เลยนะ แต่เพราะผมเป็นเด็กคนแรกที่เกิดมาเป็นไท ในนิคมเอลจิน แห่งเมือง ราลีห์ของแคนาดา เวสต์ ที่เราเรียกกันว่าบั๊กซ์ตันยังไงล่ะ

คุณนายเกสตีซึ่งเป็นนักเย็บปักถักร้อยที่เก่งที่สุดในนิคม ถึงขั้นถักเสื้อผ้าสวยๆ ให้ผมหลายชุดใน ตอนนั้น ทุกวันนี้ แม่ผมยังคงเก็บชุดเหล่านั้นไว้ในกล่องหอม ๆ ที่ทำจากไม้สน อย่างไรก็ตามผมกับ แม่มีความเห็นไม่ค่อยตรงกันเกี่ยวกับเสื้อผ้าพวกนั้นสักเท่าไร เพราะสำหรับผม เสื้อผ้าพวกนั้น เหมือนชุดและหมวกสำหรับเด็กผู้หญิง เมื่อผมโตขึ้นพอที่จะเข้าใจว่ามันเป็นอย่างไรตอนที่ชาวนิคม แห่ผมในขบวนพาเหรดไปรอบชุมชน ผมก็ยิ่งอายุเกี่ยวกับเสื้อผ้าพวกนั้นที่พวกเขาบังคับให้ผมใส่ พอๆ กับเรื่องอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างผมกับคนสำคัญหมายเลขหนึ่งเลยทีเดียว

พอเล่าว่าการเฉลิมฉลองทุกอย่างเรียบร้อยดีกระทั่งขบวนพาเหรดมาถึงอาคารเรียน และการกล่าว สุนทรพจน์เกือบเสร็จสิ้น จนเมื่อคุณดักลาสก้าวลงมาและรับตัวผมไปจากแม่ เขาอุ้มผมขึ้นไปบน เวที แล้วชุมนุมขึ้นเหนือหัวของเขา

แม่บอกว่า ตอนนั้นแม่เริ่มกังวลทันที เพราะคุณดักลาสจะกลายเป็นคนขี้ตื่นตื่นเมื่อตื่นพูด เขาโยนผมขึ้นๆ ลงๆ และแกว่งตัวผมไปมาด้วยความยินดี ตอนที่เขากำลังกล่าวว่าคุณเป็น “เบคอนชิ้นมัน ปลาบแห่งแสงสว่างและความหวังสำหรับอนาคต”⁴⁵

ผมถามแม่ว่ามันหมายความว่าอะไร แต่แม่ก็ตอบไม่ได้ สำหรับผม การถูกเรียกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหมูไม่ใช่สิ่งที่ควรตื่นตื่นดีใจสักนิด แต่คุณดักลาสคิดว่ามันเจ๋ง และคนในนิคมก็ให้ร้องส่งเสียงเชียร์อย่างต่อเนื่อง ขณะที่คุณดักลาสยังคงโยนตัวผมขึ้นๆ ลงๆ จนกระทั่งเหตุร้ายที่ว่าเกิดขึ้น

แม่เล่าว่าแม่ตอนนั้นผมจะยังเป็นทารกน้อยบอบบาง แถมยิ่งเมื่อคุณดักลาสโยนตัวผมมากเท่าไร ยิ่งชวนให้แม่กังวลมากเท่านั้น แม่บอกว่าดูเหมือนตอนนั้นผมสนุกมากจนยิ้มเสียกว้าง แล้วโดยไม่มีสัญญาณใดล่วงหน้า อุบัติเหตุที่ว่าก็เกิดขึ้น อยู่ๆ ผมก็อ้วกเอาทุกอย่างที่กินเข้าไปออกมารดทั้งหมวดและแจ็กเก็ตของคุณดักลาส

ผมได้รู้จากแม่ว่า พวกคนที่เคยเป็นทาสมาก่อนชอบการแต่งเติมเรื่องอะไรก็ได้แล้วแต่ แม่ว่าการพูดคุยเกือบจะเป็นเรื่องเดียวที่พวกเขาทำได้ โดยไม่ต้องให้คนขาวบอกว่าทำอะไรหรือเมื่อไหร่ พวกเขาทำทุกครั้งที่มีโอกาส แม่บอกว่าพวกเขาชอบที่จะทำให้วันในฤดูร้อน ร้อนขึ้นกว่าที่มันเป็นจริง แถมยังชอบบอกใครๆ ว่าตาวอดหรือยายทวดของพวกเขาเคยเป็นพระราชินีหรือราชินีแห่งแอฟริกาอีกต่างหาก

โชคของผมคือ คนที่บั๊กซ์ตันไม่เลือกที่จะแต่งเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ผมภูมิใจมากที่สุดในชีวิต อย่างฝีมือการขว้างหินของผม⁴⁶ แต่พวกเขาเลือกแต่งเติมเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างผมกับคุณเฟรดเดอริก ดักลาส

พวกเขาบอกว่าผมอ้วกใส่คุณดักลาสอยู่นานถึงครึ่งชั่วโมง ก่อนแม่จะเข้ามาคว้าตัวผมออกไป และยื่นออกนอกหน้าต่างอาคารเรียน พวกเขาบอกว่าผมเกือบทำให้คุณดักลาสจมน้ำอ้วก บางคนสาบานว่าผมอ้วกหนักจนโต๊ะเก้าอี้ลอยไหลลอกจากอาคารโรงเรียน คุณโพลีโต้เล่าว่าผมอ้วกออกมามากถึงขนาดว่าในช่วงห้าปีหลังจากนั้น ไม่มีกวางหรือกระต่ายตัวไหนในป่าต้องตายสักตัว เพราะพวกหมีและหมาป่ากินสิ่งที่ผมอ้วกออกมาได้เป็นนานถึงห้าปี ซึ่งมันง่ายกว่าจะไปวิ่งไล่ล่าสัตว์ที่วิ่งหลบหนีได้เป็นไหนๆ

ไร้สาระสุดๆ ไร้สาระจริงๆ

ข้อแรก เพราะพวกเขา มักบอกผมอยู่เสมอว่าคุณดักลาสฉลาดแค่ไหน พวกเขาบอกว่าแกพูดภาษากรีกได้ยังกับคนกรีกแท้ๆ พูดละตินก็เหมือนคนละตินพูด แล้วคนที่เก่งขนาดนั้นจะนั่งนิ่ง ปล่อยให้เด็กที่ซุกซุนเหวี่ยงหัวอวกใส่เฉย ๆ ตลอดครึ่งชั่วโมงหรือ ผมคงพอเข้าใจได้หากเขามัวแต่ตกใจในตอนแรก คงไม่มีใครคาดคิดว่าตัวเองจะถูกเด็กผู้ชายที่อยู่ในชุดติดกันและหมวกแบบเด็กผู้หญิงอวกใส่หรือ แต่หากคุณดักลาสฉลาดเกือบเท่าที่พวกชาวนิคมพูดกัน ผมว่า เขาคงต้องมีสติพอจะยื่นตัวผมออกไปนอกหน้าต่างได้ด้วยตัวเอง ผมว่า หากผมอวกนานเป็นครึ่งชั่วโมงจริงๆ น่าจะเป็นแค่ห่านาที่แรกเท่านั้นที่ผมอวกใส่เขา ส่วนอีกยี่สิบกว่านาที่ที่เหลือ น่าจะเกิดขึ้นที่นอกหน้าต่างแล้วสิ

เรื่องเกี่ยวกับหมီးและหมาป่านั้นก็ไม่สมเหตุสมผลเหมือนกัน เพราะถ้าพวกมันเข้ามาในนิคมวันละสามมือเพื่อมากินสิ่งที่ผมอวกออกมา นิคมต้องกลายเป็นสถานที่ที่อันตรายเป็นอย่างยิ่ง แต่ฉันไม่เห็นพวกผู้ใหญ่คนไหนจะมีท่าทางกังวลเวลาให้พวกเด็กๆ ไปทำงานข้างนอกเลยสักนิด

ย้อนกลับไปตอนที่ผมอายุราวห้าหรือหกปี แล้วแม่ให้ผมไปเอาถังแล้วเข้าไปเก็บบลูเบอร์รี่ในป่าหลังบ้าน

เรื่องนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แม่คิดว่าผมเป็นเด็กผู้ชายอ่อนแอ ผมยังจำได้ว่าวันที่แม่บอกผมก็เริ่มกลัวและเกิดอาการสั่นไปหมด

“ไปคนเดียวเหวออะ” ผมถาม

“มันไม่ไกลหรอกโลจาร์ห์ แม่จะคอยมองลูกอยู่ตรงนี้” แม่บอก

“แต่แม่อะ แล้วถ้าพวกหมီးกับหมาป่าละอะ เกิดพวกมันออกมากินมือคำตอนที่ผมเข้าไปละ”⁴⁷

แม่ยิ้มและพูดว่า “โลจาร์ห์ อย่าโง่งน้อยเลย ไม่เคยมีใครเห็นสัตว์ดุร้ายอย่างนั้นอยู่แถวนี้ตั้งแต่ก่อนลูกเกิดแล้ว”

“แต่...แม่ฮะ แล้วที่ทุกคนบอกผมอยู่เสมอ เรื่องที่ผมทำกับคุณดักลาสแล้วทำให้พวกหมึกกับหมาป่าทั้งหมดเข้ามาหาของกินในนิคมล่ะฮะ” ผมถาม

แม่หัวเราะแล้วบอกผมว่าบางทีเรื่องที่พวกผู้ใหญ่พูด บางเรื่องเราอาจไม่มีทางแน่ใจได้เลยว่าอะไรจริงแค่ไหน “ลูกเอ๋ย ลูกรู้อะไรมาแล้วก็ตั้งป้อมกลับไปลงวงหน้า ชีวิตมันจะกลายเป็นเรื่องยากเหมือนแปลงสวนที่แข็งเกินจะไถ หากลูกไม่เรียนรู้ว่าเราไม่สามารถเชื่อเรื่องที่ใครๆ พูดได้เสียทั้งหมด แม้พวกนั้นจะเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม”

หนึ่งนาทีก่อน แม่ผู้มักจะคิดอะไรได้ถี่ถ้วนเสมอของผม สอนให้ผมเคารพทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้ใหญ่พูด แล้วในนาที่ถัดมา แม่ก็ต้องการให้ผมอย่าเชื่อทุกอย่างที่พวกผู้ใหญ่บอก ผมว่าถ้าเรื่องนี้ไม่ทำให้คุณเกาหัวแกรก ๆ ผมว่าคุณต้องฉลาดกว่าผมแน่นอน!

บทที่ 3

โยนหินขว้างหัวปลา

เย็นวันศุกร์ หลังเลิกเรียน ผมออกเดินไปที่คอกม้าเพื่อทำงานของผม ครั้งนี้ ผมจะต้องทำให้เร็วกว่าที่เคยทำทุกวัน เพราะมีหลายคนที่คาดหวังให้ผมเอาปลาไปให้อู

คุณเชกีกำลังคราดหญ้าอยู่ในแปลง ใกล้กับขุ่

“สวัสดีฮะ คุณเชกี”

“อ้าว ไ้ไฉจาร์ นึกแล้วเชื่อว่าเธอคงใกล้ถึง เจ้าแก๊ฟแลปแจ็กเพิ่งทำงานเสร็จไปเมื่อราวสิบห้า นาทีก่อนเธอมาถึงเอง”

“ผมไม่เข้าใจจริงๆ คุณเชกี ว่าทำไมคนชอบด่าพวกม้าหรือล้อว่าโง่ โดยเฉพาะเจ้าแก๊ฟแลปแจ็ก ผมว่ามันเป็นล้อที่ฉลาดที่สุดเลยนะฮะ”

คุณเชกีทำจมูกพืดพืด คล้ายกำลังคิดว่าผมคงบ้าไปแล้ว

“เอาเถอะ ดีแล้วที่มา เข้าไปข้างในฮะ พวกสัตว์รอเธออยู่”

ผมแบ่งงานในคอกม้าออกเป็นสองส่วน คือส่วนที่เป็นงานและส่วนที่สนุก ส่วนงานคือการทำสิ่งที่เราไม่ค่อยอยากทำวันเสียแต่จะมีคนมาบังคับ ซึ่งผมจะทำพวกนั้นให้เสร็จก่อน อย่างพวกล้างคอก โภยอีแล้วเอาไปรวมไว้ที่กองปุ๋ยคอก งานให้อาหารสัตว์และทำความสะอาดตัวพวกมัน ซึ่งงานพวกนี้ใช้เวลาเยอะทีเดียว

งานส่วนที่สอง ส่วนที่น่าสนุก แบ่งเป็นการแปรงขนสัตว์ ดูแลกับเท้าของพวกมัน และที่ผมชอบมากที่สุด คือการทำให้พวกมันสบายตัว ด้วยการคอยจับเลียบออกจากตัวพวกมัน

ผมชอบไม่ใช่แค่เพราะมันดีกับพวกสัตว์ แต่ผมยังได้อะไรบางอย่างจากงานนี้ด้วย ผมสามารถเอาแมลงพวกนั้นไปใช้เป็นเหยื่อตกปลา ซึ่งผมว่ามันเข้ากันพอดีเป๊ะกับหลักความเชื่อของนิคมบัคซ์ตันที่ว่าไว้ว่า “เราต่างช่วยเหลือกันและกันเพื่อยังประโยชน์ให้แก่ทุกฝ่าย” มันเป็นวิธีที่เราทุกคนในนิคมใช้ดูแลคนอื่น ๆ แม้เราจะไม่คาดหวังอะไรตอบแทน แต่หากเราเห็นใครต้องการความช่วยเหลือแล้วเราริบเข้าไปช่วย เรื่องดี ๆ ก็มักจะตามมาเสมอ

ผมคิดว่าไม่ตีแมลงวัน ดึงเก้าอี้รื้อนมมานั่งข้างเจ้าแฟลปแจ็ก แล้วรอ ไม่นานเจ้าแมลงตัวเหลืองก็บินมาใกล้ๆ เหนือกับเท้าหลังของมัน

เผียะ!⁴⁸

“บ้าชิบ”⁴⁹

ผมไม่ใช่คนจำพวกที่มักพลาดสบอะไรออกมาดังๆ แบบนี้ แต่บางครั้งพวกคำหยาบก็หลุดออกมาเองก่อนที่เราจะมีโอกาสคิดได้ว่ามันไม่เหมาะสม คำพวกนั้นหลุดออกมาเพราะผมหงุดหงิด ผมไม่ได้ตีแมลงเพียงเพราะจะฆ่ามัน แต่บางครั้งผมก็แรงไปหน่อย

ผมตบเหลือบมาหลายปี จนแค่ฟังเสียงก็บอกได้ว่าเสียงตบแบบไหนที่แสดงว่าผมจะเอาแมลงไปใช้สำหรับตกปลาได้หรือเปล่า ซึ่งเสียงเผียะส่วนใหญ่ ศพมักออกมาไม่ค่อยสวยงามัก

ผมมองลอดใต้แฟลปแจ็ก แล้วก็เหมือนผมว่า เจ้าแมลงนอนคลุกฝุ่น ไม่มีส่วนไหนที่ขยับเขยื้อนเลย ยกเว้นได้เขี้ยวๆ ที่กำลังไหลออกมาจากส่วนท้ายที่ขาดเป็นท่อนของมัน

ผมหิ้วปีกแมลงขึ้น เป่าฝุ่นออก แล้วโยนมันลงในถุง “ตายแล้ว”

เหลือบอีกสองตัวร่อนลงบนสีข้างของแฟลปแจ็ก และนี่คือโอกาสแก้ตัวในสิ่งที่ผมพลาดไป ผมหมายถึงพลาดเรื่องตีแมลงแรงไปหน่อย ไม่ใช่เรื่องสบ คุณทราวิส สอนว่าการสบเป็นความผิดชนิดที่เมื่อเราทำไปแล้ว ไม่มีทางจะแก้ไขคืนได้

ผมก็มดูเหลือบสองตัวที่เกาะที่สี่ข้างเจ้าแฟลปแจ็กอย่างถึถ้วน เวลาที่เหลือบสองตัวร่อนลงเกาะไกลๆ กันอย่างนี้ ไม่นานมันก็จะเริ่มมองกันและกัน และไม่เห็นสิ่งอื่นในโลกอีกแล้ว เหมือนมันร้ายเสน่ห์หรือเสกคาถาใส่กัน และเป็นความจริงที่ว่าเมื่อพวกมันเป็นอย่างนั้นแล้ว การตีเหลือบสองตัวพร้อมกันจะง่ายกว่าการตีทีละตัวเสียอีก

แล้วเหลือบทั้งสองตัวก็มองเห็นกันในเกือบจะเวลาเดียวกัน พวกมันหยุดเคลื่อนไหว จ้องกันไม่วางตาว่าตัวไหนเป็นตัวที่แกร่งที่สุด

เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องควรทำ เพราะไม่ว่าตัวไหนก็ไม่แกร่งเท่าไม้ตีแมลงวันของผม และการที่ผมจะตีมันทีเดียวก็น่าจะเป็นเรื่องโชคร้ายมากกว่าที่เหลือบตัวไหนๆ จะเคยเจอทีเดียว

แปะ!

เสียงฟังดูดีเชียวทีนี้ นั่นหมายความว่าผมไม่ได้ตีมันแรงไปจนทำให้กระดูกมันหักหรืออะไรทำนองนั้น แต่ผมตีพอแค่ให้พวกมันมี๊นๆ เล็กน้อย ส่วนมากพวกมันจะบินไม่ขึ้น แต่จะยังมีชีวิตและกระดูกกระดูกอยู่

ผมก็มมองใต้ตัวเจ้าล่ออีกรอบ นั่นไงพวกมันอยู่นั่น ปีกของพวกมันยังสะบัดอยู่ แต่ละตัวก็ถึงเกลือกหมุนเป็นวงอยู่บนพื้น ทำให้เกิดฝุ่นกลุ่มย่อยๆ ลอยขึ้นมา

ผมรีบคว้าตัวพวกมันแล้วโยนลงในถุง “ยังไม่ตาย” รวมกับตัวอื่นๆ ที่ผมจะใช้เป็นเหยื่อล่อปลา

นักเทศน์คงจะบอกกับใครๆ ที่ยังฟังเขาอยู่ว่า เหลือบตัวที่ใหญ่ที่สุด นิสัยเสียที่สุดในโลก อาศัยอยู่ในบักซ์ตัน ซึ่งส่วนใหญ่เขาจะพูดกับพวกทาสที่เพิ่งเป็นไทและมาอยู่ใหม่ เพราะไม่มีอะไรที่เขาจะชื่นชอบไปกว่าการทำให้พวกมาใหม่รู้ว่าเขาและพวกเราในบักซ์ตันเจ๋งแค่ไหน

ครั้งหนึ่ง มีทาสที่เพิ่งเป็นไทมาที่นิคมพร้อมกันทีเดียวถึงเจ็ดคน ซึ่งครั้งนั้นนักเทศน์รับหน้าที่ต้อนรับพวกเขาด้วยตัวเอง แต่นั่นเป็นเรื่องสมัยก่อนที่พวกคนแก่จะรู้ว่านักเทศน์ทำอะไรลงไป และรีบป้องกันไม่ให้เห็นเกิดขึ้นอีก

นักเทศน์บอกพวกทาสที่เพิ่งเป็นอิสระทั้งเจ็ดคนถึงความยากลำบากที่พวกเขาจะต้องเผชิญในวันข้างหน้า

“ช่วงหน้าหนาว” นักเทศน์ตะโกนใส่พวกนั้น “ความโหดร้ายของฤดูหนาวที่นี่ มันยิ่งกว่าฝนร้ายที่พวกนายจะฝนถึงได้ซะอีก”

“ในช่วงหน้าหนาวปี 53 อากาศหนาวจัดจนเปลวเทียนยังกลายเป็นน้ำแข็ง แม้กระทั่งดวงอาทิตย์ยังถูกแช่แข็งไว้บนซีกฟ้าอีกด้าน โน่นแหละ จนหน้าร้อนของปี 54 พระอาทิตย์จึงค่อยหายแข็งและเริ่มเคลื่อนตัวออกมาได้ แล้วเจ็ดเดือนหลังจากนั้นก็มืดแต่แสงอาทิตย์อย่างเดียว ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลว่า ทำไมพวกเหลือบที่บักซ์ตันถึงตัวใหญ่และเกรี้ยวกราดผิดปกติขนาดนี้ เพราะพวกมันได้ใช้เวลาเติบโตนานเป็นสองเท่าไงล่ะ”

นักเทศน์ชอบโบกมือไปมาตอนที่กำลังพูด ตอนนั้นเขาต้องการจะทำให้พวกมาใหม่ประทับใจจริงๆ “หน้าร้อนนั้น พ่อกำลังพาล่องออกไปไกลนา...” เขาทิ้งช่วง ซึ่งช่วยยืดข้อเท็จจริงออกไปได้โข เพราะไม่มีใครที่จำได้ว่าเคยเห็นนักเทศน์กำเชือกบังเหียนล่อหรือถืออุปกรณ์อะไรพรรคนั้นในมือ “...ทันใดนั้น เหลือบสองตัวก็เริ่มมาบินหึ่งๆ อยู่เหนือหัว เหลือบตัวหนึ่งหันไปถามเพื่อนของมันว่า ‘แกว่าไง เราควรจะกินล่อนี่ตรงนี้ หรือลากมันเข้าไปสวาปามในป่าดี’ แล้วเหลือบอีกตัวก็ตอบว่า ‘กินมันที่นี้ล่ะ ถ้าลากเข้าไป เดี่ยวพวกเหลือบโตๆ ก็มาแย่งไปกินพอดี’”

ผมไม่เคยเห็นร่องรอยที่จะบอกได้ว่าแถวนี้มีเหลือบตัวยักษ์ขนาดนั้น แต่มันอาจจะจริงก็ได้ เพราะนักเทศน์ออกจะฉลาดสุดๆ ส่วนผมนะ รู้แค่ว่าปลาที่ทะเลสาบที่เจ้าแกแฟลปแจ็กชอบไป มันคิดว่าเจ้าเหลือบพวกนี้เป็นอาหารที่ดีที่สุดของพวกมันก็เท่านั้น

เมื่อเก็บแมลงได้เยอะพอ ผมตรูจรวบๆ คอกม้าเพื่อให้แน่ใจว่าทำงานเสร็จเรียบร้อย แล้วเดินไปหาคุณเซกี

“งานเสร็จหมดแล้วฮะคุณเซกี”

“ดีแล้วโลจาห์ ถ้าเธอบอกว่าทุกอย่างเสร็จหมดแล้ว ฉันก็ไม่จำเป็นต้องไปตรวจอีกรอบ ไม่มีเด็กคนไหนดูแลคอกม้าได้ดีเท่าเธอก็แล้ว แล้วนี่จะมาอีกทีเมื่อไหร่ล่ะ”

“วันจันทร์อะ”

“ถ้าฉันก็เจอกันจันทร์หน้าอะ”

“ครับ เอ่อ คุณเชกีอะ จะเป็นไรไหมถ้าผมจะเอาตัวเจ้าแกแพลปแจ็กออกไปสักพัก”

การเอาเจ้าแพลปแจ็กออกไปเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทุกวันศุกร์ ซึ่งคุณเชกีก็ไม่เคยปฏิเสธอะไร แต่พ่อแม่ของผมมักบอกเสมอว่า มันจะสุขภาพและเหมาะกว่าถ้าเราไปขอคุณเชกีก่อนที่จะไปทักท้วงเขาเอง

“เอาไงดีนะ ให้ฉันคิดสักแป๊บนะพ่อหนุ่ม ว่าเธอควรจะเอาเจ้าล่อแก่นั้นออกไปดีไหม”

คุณเชกียื่นฟิงคราดที่เขาใช้อยู่เมื่อครู่ ทำท่าเหมือนกำลังจ้องขึ้นไปบนก้อนเมฆ แล้วก็พูดออกมาว่า “ฉันว่าเขาคงยกเลิกการแข่งขันแล้วล่ะอีโลจาห์ ดูเหมือนว่าพวกม้าทั้งหมด แม้แต่จึงเกิลบอย หรือคองเคอเรอร์ คงแจ้งหนีหากมันได้กลิ่นเจ้าแกแพลปแจ็กออกวิ่งอีกครั้งหนึ่ง แต่จินตนาการดูว่าพวกนั้นคงไม่มีโอกาสได้หวิดเจ้าล่อแก่นั้นหรอก เพราะฉันคงไม่มีปัญหาถ้าเธอจะเอามันออกไป”

คุณเชกีเพิ่งมาจากมิสซิสซิปปีเมื่อปีก่อน และแม่บอกไว้ว่า บางครั้งเราก็ต้องเอออออกับเรื่องที่เขาคิดว่าตลกบ้าง ผมเลยหัวเราะเหะๆ ให้ทุกครั้งเวลาแกล่นมุขฝืดๆ

ผมบอกได้เลยว่าเจ้าแพลปแจ็กอยากไปจนตัวสั่น แต่คุณจะไม่เห็นหรือหากคุณไม่รู้ว่าตัวเองกำลังมองหาอะไรอยู่ ท่าทางอยากไปจนตัวสั่นของแพลป-แจ็กนั้นเหมือนกับท่าที่บอกว่าคุณอยากขยับเขยื้อนไปไหนของมันเป็นที่สุด

ทันทีที่ผมพาแพลปแจ็กออกจากคอก มันก็พุ่งไปบนถนนซึ่งทอดยาวผ่านศูนย์กลางของชุมชน แต่ผมไม่จำเป็นต้องรีบไล่ตามจับมัน เพราะผมรู้ว่ามันจะไปไหน เมื่อออกจากคอก แพลปแจ็กมักจะ

มุ่งหน้าตรงดิ่งไปบนถนน ก่อนที่มันจะเดินตัดเข้าป่า แล้วมุ่งหน้าไปที่ทะเลสาบ ซึ่งมันพาผมไปครั้ง
แรกเมื่อสักปีมาแล้ว

ผมมีเวลาเหลือเพื่อสำหรับเก็บเครื่องมือต่าง ๆ กับรถเข็นให้เข้าที่เข้าทาง รวมถึงรวบรวมถุงแมลง
หินสำหรับขว้างปลา ตะกร้าตาข่าย และเชือกที่เอาไว้ร้อยปลาที่ผมตกได้ด้วย

พอเสร็จ ผมก็เดินตัดทุ่ง ไปจับเจ้าแกแผลปแจ็กในจังหวัดที่มันเพิ่งเดินผ่านหน้าบ้านคุณแคโรไลน่า
ไป ผมกระโดดขึ้นหลังมัน แล้วปล่อยให้เจ้าล่อพาผมไปยังทะเลสาบลับของเรา

คนในชุมชนส่วนใหญ่บอกว่ามันไม่ถูกต้อง แต่ถ้าให้ผมเลือก ผมก็จะเลือกขีล่อแทนม้า เพราะม้าทำ
ให้ตับไตไส้พุงเราเขย่าไปหมดเวลาขี่ แถมถ้าคุณจับไม่ได้แล้วตก ยังปีนขึ้นยากอีกต่างหาก

ล่อจะไม่ทำให้อะไรสิ้นสะเทือนเลยเวลาเดิน พวกมันช้าและเดินท่องไปเรื่อย มันมีวิถีโยกที่นุ่มนวล
ทำให้รู้สึกเหมือนเด็กนอนอยู่ในเปล ถ้าคุณไม่เผลอหลับไปก่อน คุณจะมีเวลาคิดอะไรต่อมิอะไร
เยอะเยอะตอนที่นั่งอยู่บนหลังล่อ แต่เวลาขี่ม้า คุณจะคิดอะไรไม่ออกหรือกลัวเพราะม้าแต่ภาวนา
ไม่ให้ตกจากหลังม้าแล้วโดนขามันตีตเข้า แต่ถ้าคุณตกจากหลังล่อ คุณจะหล่นสูงจากพื้นแค่นิด
เดียว แถมยังมีเวลากลิ่งตัวหลบจากเท้าของพวกมันอีก ยิ่งช้าๆ แบบเจ้าแผลปแจ็กด้วยแล้ว ถึงคุณ
หล่นจากหลังมัน คุณก็ยังมีเวลานอนหลับสักงีบด้วยซ้ำ ก่อนจะมาเริ่มวิตกว่าเจ้าล่อจะมาเหยียบ
คุณเข้า

เจ้าแผลปแจ็กเดินออกจากแนวถนนแล้วตัดเข้าป่าทันทีที่เราข้ามมาอีกด้านของชุมชน และผ่าน
บ้านนักเทศน์ไปแล้ว ดูเหมือนว่านักเทศน์จะไม่อยู่ ผมไม่ได้แหวะดูหรือแหวะหาเขาหรอก แต่ว่าผม
ตั้งแต่ว่าเขาเข้าใจว่าพระเยซูทรงประทานของขวัญแก่ผม นักเทศน์ก็ให้ผมไปไหนกับเขาและให้ไปดู
เวลาเขาซ้อมยิงปืนพกปริศนาของเขาด้วย

เพิ่งเมื่อเดือนที่ผ่านมาเอง ที่जूๆ นักเทศน์ก็ย่องมาโผล่ใกล้ผม ในตอนที่ผมออกไปขว้างหินอยู่ที่ทุ่ง
แอทลาส เขาโผล่ออกมาจากหลังต้นไม้แล้วพูดว่า “นี่พ่อ⁵⁰ เห็นมันจริงๆ เหรอเนี่ย หรือพ่อจะตาฝ้า
ไปเอง”

เสียงของเขาดูประหลาดใจมาก ผมเลยมองไปรอบๆ ที่โล่งเผื่อว่าจะเห็นอะไรแปลกๆ เกิดขึ้นบ้าง

“ท่านเห็นอะไรหรือครับ”

“พ่อเห็นเธอ อีไลจาร์ เห็นว่าเธอทำอะไรลงไป และพ่อรู้สึกว่ามันเหมือนเป็นเวทมนต์”

ผมไม่เข้าใจหรอกว่าเขากำลังพูดถึงอะไร แต่ผมมั่นใจว่าไม่ได้ทำอะไรที่น่าจะเรียกว่าร้ายเวทมนต์
เลยสักนิด

“ท่านอะ ผมเปล่าทำอะไรที่เหมือนเวทมนต์เลยนะ อะ แค่ว่างหिनก็เท่านั้น” ผมบอก

“นั่นแหละที่พูดถึง พ่อไม่เคยเห็นมนุษย์คนไหนขำหिनได้แบบเธอเลยนะ อีไลจาร์ พ่อต้องบอกเธอ
นะว่าพ่อค่อนข้างกังวล พ่อต้องพิจารณาอย่างจริงจังเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อดูว่ามันเป็นผลงานของ
ปีศาจหรือเปล่า เธอรู้ใช่ไหมว่าการถนัดซ้ายก็เป็นสัญลักษณ์การเข้าครอบงำของซาตานที่ชัดเจน
อย่างหนึ่ง” นักเทศน์พูด

“ไม่ทราบอะ” ผมตอบ

“จำไว้แล้วกัน มาด้วยกันสิ พ่อจะเข้าไปซื้อมิงปีนในป่าลึกกว่านี้สักหน่อย เอาหिनพวกนั้นของเธอ
มาด้วย” นักเทศน์บอก

ผมบอกแม่ไว้ว่าจะไม่ไปไหนไกลกว่าทุ่งแอทลาส แต่ตอนนี้ผมกำลังจะไปกับนักเทศน์ ผมว่าคงไม่เป็นไร
หรอกถ้าผมจะตามเขาไป นอกจากนี้ ถ้ามันยังหมายความว่าผมจะได้เห็นเขายิงเจ้าปีนพกปริศนา
นั้น ก็ไม่มีอะไรจะหยุดผมได้หรอก!

ผมแอบเข้าไปในป่าอยู่บ่อยๆ โดยเฉพาะตอนกลางคืน แต่ผมก็ไม่คุ้นกับเส้นทางที่นักเทศน์นำผมไป
สักนิด ทั้งหมดที่ผมรู้แน่ๆ คือมันเป็นเส้นทางที่ผมกับคุเตอร์เคยถูกห้ามไม่ให้เข้าไป เพราะถัดไปคือ

ที่ที่พวกคนขาวที่ไม่ชอบเราอาศัยอยู่ พ่อบอกพวกเราว่ามันเป็นเส้นทางที่เต็มไปด้วยหมีดำ ค้างคาว และที่ร้ายที่สุด คือมีงูหางกระดิ่งอยู่เป็นล้านๆ ตัว!

ผมดีใจมากที่นักเทศน์พกปืนอยู่กับตัว เพราะถ้าเรื่องที่ว่าเป็จริง ถึงผมจะแน่ใจว่าคงใช้หินขว้างจัดการงูหางกระดิ่งได้อย่างไม่มีปัญหา แต่สำหรับพวกหมีดำ ผมไม่แน่ใจจริงๆ ว่าหินจะหยุดพวกมันได้

ผมกับนักเทศน์น่าจะเดินกันมาราวครึ่งชั่วโมงแล้ว แต่ผมก็ไม่แน่ใจนัก เพราะพอเราไม่รู้ว่าจุดหมายอยู่ไหน เวลาที่ดูเหมือนจะเดินต่างจากตอนปกติ ทุกก้าวที่เหยียบ ยิ่งทำให้ผมรู้สึกผิดหวังกับพื้นที่ใหม่นี้มากขึ้นเรื่อยๆ

ฟังจากที่พ่อเตือน ผมมักจินตนาการถึงป่าแถบนี้ว่าต้องมีหมีดำปีนต้นไม้อยู่มากมายไปหมด มากถึงขั้นที่บังไม่ให้แสงอาทิตย์ส่องมาถึงพื้นได้ แถมนผมยังนึกว่าต้องมีงูหางกระดิ่งอยู่เยอะมาก จนพอมันขู่พ่อกๆ และสั่นหาง แถบนี้ก็จะดงลั่นไปด้วยเสียงอึกทึกของพวกมันจนอาจทำให้คุณหูหนวกได้ แต่ที่เราเดินมาไกลพอสมควรแล้ว ในป่าก็ยังมีแสงอาทิตย์ส่องไปหมด ผมไม่ได้ยินเสียงงูหางกระดิ่งอะไรนั่นเลย ไม่เห็นแม้แต่ค้างคาวสักตัวด้วยซ้ำ

ในที่สุดเราก็เดินมาถึงทุ่งโล่งอีกแห่งหนึ่ง แล้วนักเทศน์ก็บอกผมว่า “พ่อจะให้เธอลองอะไรบางอย่าง อีไลจาร์ห์ และพ่อหวังว่ามันจะพิสูจน์ได้ว่าเธอไม่ได้ร้ายเวทมนต์ เพราะถ้าเธอเป็นจริงๆ ละก็ เป็นหน้าที่ของพ่อที่จะต้องบอกให้คนอื่นรู้”

ผมไม่แน่ใจว่าเขาหมายถึงอะไร แต่รู้ว่าไม่ใช่เรื่องดีแน่ๆ

“พ่อจะตั้งขี้ไม้พวกนี้ห่างออกไปราวสี่สิบก้าว อยากเห็นจริงๆ ว่าเธอจะขว้างธนูสักกี่อัน” นักเทศน์พูด

ผมเริ่มคิดทบทวนเรื่องนี้ ขว้างของที่อยู่ห่างออกไปสี่สิบก้าวนะหมีมาก แต่ผมชักเริ่มสงสัยว่าควรจะต้องใจกว้างพลาดสักก่อนสองก่อนดีไหม เพื่อที่ว่านักเทศน์จะได้ไม่เห็นสิ่งที่บอกเรื่องแห่งเวทมนต์

ถึงอย่างนั้น นักเทศน์คือนักเทศน์ เขาฉลาดมากจนยากที่ผมจะหลอกเขาได้ เขามักบอกผมอยู่เสมอว่าเรื่องที่เขาเลื่อมมีมากกว่าสิ่งที่ผมได้เรียนรู้มาทั้งชีวิตเสียอีก มันอาจจะฟังดูไม่ค่อยมีเหตุผล แต่น่าจะดีที่สุด หากผมขำจริง ๆ แบบไม่ยั้งมือ

นักเทศน์ก้าวไปยี่สิบก้าว แล้ววางท่อนไม้ห้าท่อน ห่างกันราวท่อนละสามฟุต

นักเทศน์เดินกลับมาแล้วบอกผมว่า “พ่อจะนับหนึ่งถึงห้า โข่วให้ดูหน่อยว่าเธอจะขำวงโดนสักกี่ท่อน”⁵¹

ผมกำก้อนหินไว้ในมือขวาสองก้อน มือซ้ายอีกสามก้อน

นักเทศน์เลิกคิ้วขึ้นราวกับไม่เคยเห็นอะไรทำนองนี้มาก่อน เขานับ “พร้อมนะ! เริ่ม! หนึ่ง!...”

ผมขำวงก้อนหิน ซ้าย, ขวา, ซ้าย, ขวา, ซ้าย

นักเทศน์เพิ่งนับถึงสาม ก่อนที่ผมจะขำวงโดนไม้ทั้งห้าท่อนลอยกระเด็น

นักเทศน์มองมาที่ผมด้วยท่าทีที่บอกว่าเขาคิดว่าผมเป็นพวกใช้เวทมนตร์อย่างแน่นอน

นักเทศน์ไม่พูดอะไร แต่เดินกลับไปจุดยี่สิบก้าวเดิม คราวนี้เขาตั้งเป้าไม้ยี่สิบขึ้น

นักเทศน์เดินกลับมา ชักปืนพกปริศนาของเขาออกมาจากซองปืนสุดหุ แล้วพูดว่า “พอพ่อบอก ‘เริ่ม’ ให้เธอยังไม้ห้าท่อนทางขวา พ่อจะยิงอีกห้าท่อนทางซ้าย”

ผมเตรียมหิน

“เริ่ม!”

เสียงปืนพทที่แผดลั่นอยู่ด้านขวาทำเอาผมเสียความทรงจำ ผมขว้างไม้ท่อนแรกพลาด แต่ก็ขว้างที่เหลือล้มหมดย่างรวดเร็ว ตอนที่ผมขว้างเสร็จ นักเทศน์เพิ่งยังไม่ไปสามท่อนและกำลังเล็งท่อนที่สี่อยู่

เขาหยุดแล้วมองมาที่ผมเหมือนกำลังงง แล้วนักเทศน์ก็พูดว่า “พ่อคงต้องใคร่ครวญเรื่องนี้มากขึ้นในแง่หนึ่ง นี่อาจจะเป็นผลมาจากเวทมนต์” เขาแบมือขวาออก เหมือนคาดว่าจะมีอะไรจะตกลงมาในมือ “ในอีกแง่หนึ่ง...” เขาแบมือซ้ายออกมา “...เราอาจจะกำลังได้เห็นของขวัญจากองค์เยซูก็ได้!”

นักเทศน์ประกบมือเข้าหากันเหมือนกำลังตั้งใจสวดภาวนา “พ่อยังไม่พร้อมที่จะออกมาพูดในทันทีว่าเรื่องนี้เป็นเวทมนต์หรือเกี่ยวกับพระเจ้า แต่ไม่ว่าจะเป็นอะไร นี่ไม่ใช่เรื่องธรรมชาติที่เด็กผู้ชายคนหนึ่งจะขว้างหินได้อย่างนี้”

ไม่กี่วันถัดมา นักเทศน์ก็แจ้งให้ผมและชาวนิคมคนอื่น ๆ รู้ว่า เขาประจักษ์⁵²ว่าการขว้างหินของผมเป็นของขวัญที่พระเยซูมอบแก่ผม

เขาบอกชาวนิคมว่ามือและตาของผมแม่นยำมาก ถึงขนาดว่าถ้าผมตั้งใจ ก็สามารถขว้างจุดบนตัวแมลงเต่าทองให้หลุดกระเด็นได้โดยที่ไม่ทำให้มัน⁵³เจ็บตัวซักนิด

นักเทศน์เล่าว่าเกิดอะไรขึ้นกับก้อนหินที่ผมขว้างออกไป มันเหมือนลูกบอลที่ถูกยิงออกมาจากไรเฟิลรุ่นเก่าที่บรรจุลูกจากปากกระบอก⁵⁴ ซึ่งอาจไม่ใช่กระสุนที่พุ่งถึงจุดหมายรวดเร็วที่สุด แต่เมื่อถึงเป้า ก็ทำให้อะไรก็แล้วแต่ที่อยู่แถวนั้นแตกกระเจิงเลยทีเดียว⁵⁵

ผมเชื่อว่านักเทศน์พูดจริงตอนที่เขาบอกว่าสิ่งที่ผมเป็นคือของขวัญจากพระเจ้า แต่ไม่ได้หมายความว่าผมจะไม่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เลย ผมเคยตั้งใจจะถามคุณทราวิส ครูสอนศาสนาวันอาทิตย์ของเรา ว่าการกล่าวเช่นนั้นจะเป็นการดูหมิ่นศาสนาหรือเปล่า แต่สำหรับผม หากการขว้างหินเป็นของขวัญจากพระเยซูจริง ก็ต้องเป็นอะไรที่คงอยู่ตลอดไป แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่

เลย เพราะมันเป็นของขวัญที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างหนักมากๆ ไม่เช่นนั้นของขวัญนั้นก็
หายไป

พอกับแม่ก็ไม่ค่อยประทับใจกับสิ่งที่นักเทศน์พูดเช่นกัน ตอนที่ผมบอกพ่อว่าพระเยซูแสดงอะไรให้
นักเทศน์เห็น⁵⁶ พ่อถามว่า “พระเยซูจะเลือกมาบอกชาวบ้านคนใดคนหนึ่งโดยตรงได้ไง แล้วทำไม
ถึงต้องเป็นพวกเขาที่ไม่มีคุณสมบัติอะไรเหมือนกับเรื่องในพระคัมภีร์สักนิด”⁵⁷

บางที่ผมคงเริ่มสับสน ผมแปลกใจเมื่อเจ้าแกแผลปแจ็กเดินช้าลง และรู้สึกว่ามีพุ่มไม้หนาทึบ รังเอ
องเท้าหุ้มส้นของผมเอาไว้ เจ้าล่อคงเลือกเดินตัดผ่านดงแบล็กเบอรี่ แล้วผมก็รู้ว่าเราใกล้ถึง
ทะเลสาบลับแล้ว

พุ่มไม้พวกนี้แหละที่เจ้าแกแผลปสาละวนอยู่ในระหว่างที่ผมตกปลา

ผมกระโดดลงจากหลังเจ้าล่อ แล้วเดินลงน้ำเพื่อจะล้างตัวที่อีกด้านของทะเลสาบ ผมวางถุงทั้งสอง
ใบ กระเป๋าย่อม และตะกร้าตาข่ายลง แล้วถอดเสื้อถอดผ้าและรองเท้าออกหมด

ผมแบ่งทะเลสาบออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือที่ตกปลา ซึ่งอยู่ข้างพวกทิวอ้อและกอบัว ฟากนี้คือ
ฟากที่ผมเดินเข้ามา อีกส่วนเป็นที่ว่ายน้ำ ซึ่งเป็นฟากที่ผมกำลังเดินไปอยู่ตอนนี้

ผมกระโจนลงน้ำ ปล่อยให้เหงื่อที่ได้มาจากการทำงานและการขี่เจ้าแผลปแจ็กลอยหลุดออกจาก
ตัว ผมไม่รู้ว่าตัวเองอาบหน้านานขนาดไหน แต่หลังจากที่เห็นน้ำกระเด็นและคลื่นกระเพื่อมจากอีก
ฟากของทะเลสาบ ผมก็รู้ว่าพวกปลาเริ่มออกมาหาอาหารกันแล้ว

ผมหยิบชุดมาใส่อย่างเดิม เว้นก็แต่ถุงเท้ากับรองเท้า จากนั้นหยิบย่อม ถุงแมลง และตะกร้าตาข่าย
แล้วเดินกลับไปตกปลาอีกฟากของทะเลสาบ ใกล้ๆ กับจุดที่เจ้าแกแผลปแจ็กกำลังกินแบล็กเบอ
รี่ ผมได้ยืนมันเคี้ยวและทำจุกผูกฟัดฟาด ท่าทางคงกำลังเพลินทีเดียว

มีจุดที่เหมาะสมกับการตกปลาด้วยหินอยู่จุดหนึ่งด้านหน้าจุดที่ต้นอ้อขึ้นทึบ

ผมเปิดดู “ตายแล้ว” แล้วเลือกหยิบตัวที่มีน้ำไหลเต็มขึ้นมาวางสี่ตัว ผมขำว่าพวกมันลงไปตรงจุด ไกลๆ กออ่อนในทันที แมลงพวกนั้นจะล่อพวกปลาเล็กเข้ามา พวกมันจะพุ่งชนแมลงแล้วพยายาม ลากเหยื่อลงไปได้น้ำ ขณะเดียวกันพวกปลาเล็กก็จะทำให้เกิดเสียงอีกทีก็จนปลาใหญ่สงสัยว่าเกิด เรื่องุ่นวายอะไรขึ้น

ผมขยับตัวเพื่อเปิดให้มีแสงส่องลงน้ำพอที่จะมองเห็นประกายจากเกล็ดบนตัวพวกปลาเล็กได้ แล้ว หันไปคว้าถุงยาม หยิบหินเหมาะมือออกมาสองก้อน ก้อนหนึ่งกำไว้ในมือขวา อีกก้อนในมือซ้าย

ถัดจากนั้น ผมล้วงมือลงไปในถุงแมลง “ยังไม่ตาย” หยิบไต่ตัวที่ยังมีแรงสู้ดี ๆ ออกมาสองตัว ผม ขำว่าพวกมันลงไปบนจุดที่จับปลา แมลงตัวหนึ่งยังมีพลังชีวิตเหลือ มันเลยบินขึ้นได้นิดหน่อย แต่ก็ อยู่ไม่นาน มันก็ร่วงจมลงในน้ำอีก ดูเหมือนว่าเจ้าแมลงสองตัวนี้จะไม่คุ้นเคยกับการเปียก มันเลย เริ่มหมุนพลาวัน กระโดดขึ้นลงจากน้ำ และแลกลับไปมาอยู่บนผิวทะเลสาบ

ข้อดีบางอย่างเกี่ยวกับวิธีการเคลื่อนตัวบนผิวน้ำของพวกแมลงหน้าโง่พวกนั้น คือมันทำให้พวก ปลาเล็กกลัว และบั่นให้ปลาใหญ่คลั่ง ถ้าผมทำทุกอย่างถูกต้อง เดี่ยวปลาใหญ่สักตัวก็จะพุ่ง ออกมาจากดงอ้อและจับแมลงไปกิน

ผมเห็นปลาตัวเล็กๆ กระจายตัวรอบแมลงตัวหนึ่ง แล้วทันใดนั้นก็เห็นประกายเงินๆ ทองๆ ส่อง วาบออกมาจากกอบัว ออกจะอธิบายยากหน่อย แต่ผมรู้สึกได้มากกว่าที่ตาเห็น

ผมขำขำ

ก่อนหิน ปลา และแมลงเจอกัน ณ จุดเดียว เวลาเดียว

ไม่ได้ไม้นะหากผมจะบอกว่าการขำเมื่อเป็นการขำที่เหมาะสม ผมพูดอย่างนั้นได้เพราะถ้า จะเรียกการขำนั้นว่าสมบูรณ์แบบจะต้องมีสองอย่างเกิดขึ้น หนึ่งคือคุณจะต้องขำโดนปลาจน มันมีนัย⁵⁸ไปทันที โดยที่มันยังอยู่บนผิวน้ำ ส่วนสองคือก่อนหินที่ขำออกไปจะต้องดึงจากตัว ปลาออกไปตกไกลหน่อยเพื่อที่จะไม่ทำให้น้ำกระเด็น แล้วทำให้ปลาใหญ่ตัวอื่นกลัวหนีหมด

หลังจากหिनก้อนที่ขว้างออกไปโดนหัวปลาเข้า มันยังกระดอนเหนือน้ำต่อไปอีกสี่ครั้ง ก่อนไปจมลง
เงียบๆ รวากับเบ็ดที่มุดลงน้ำตามจับพวกปลาสร้อย

ผมเหวี่ยงสวิงลงไปแล้วช้อนปลาขึ้นมา

ปลาที่จับได้เป็นปลากะพงตัวเหื่อง ผมร้อยมันเข้ากับเชือกแล้ววางกลับลงในน้ำ

ผมไม่รู้ทำไม แต่คงมีอะไรบางอย่างเกี่ยวกับสวิงที่ทำให้พวกปลาไม่ตื่น ผมสามารถโยนมันลงน้ำ
ได้ซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยที่ไม่ทำให้พวกปลากลับ วิไม่อาจจะเป็นเพราะพวกปลามันไม่ค่อยฉลาดนักก็
เป็นได้

ผมว่าถ้าผมเป็นปลาผมคงมองเรื่องนี้ต่างออกไป ถ้าผมเห็นเพื่อนปลาสักตัวไล่จับแมลงแล้วจู่ๆ ก็
ลอยอยู่บนผิวน้ำ ไม่ขยับเขยื้อนสักนิด แถมยังหัวโนอีกต่างหาก ผมว่าตัวเองคงเลิกหิวเลยละ หรือ
ไม่อย่างนั้น ผมก็แน่ใจได้ว่าตัวเองคงจะไม่มี ความกระตือรือร้นพอที่จะรอให้เหยื่ออีกตัวหล่นมา
ในน้ำ ผมคงจะฉลาดพอที่จะปะติดปะต่อเรื่องเข้าด้วยกันแล้วเลือกว่ายลงไปหาเมื่อเย็นกินที่ก้น
ทะเลสาบจะดีกว่า

ถึงอย่างนั้น ผมเดาว่าหากปลาตัวไหนสามารถหลบหนีไปได้ทั้งตัว มันน่าจะเป็นเครื่องหมายที่บอก
ได้ค่อนข้างดีว่าความฉลาดไม่ได้เป็นหนึ่งในพรพิเศษที่คุณจะได้รับมาไงละ

ผมขว้างได้ปลาตัวโตอีกสี่ตัว และดันพลาดไปสอง ตอนที่เจ้าแกแผลปแจ็กหยุดกินแล้วทำเสียง
ประหลาดๆ ออกมา ผมหยุดการเคลื่อนไหวแล้วมองไปทางมัน เท่าที่รู้จักเจ้าล่อแกนี้มา ผมรู้เลยว่า
มันต้องเห็นอะไรสักอย่าง ในขณะที่บางคนมีหมาเฝ้าระวัง ผมก็มีล่อเฝ้าระวังตัวหนึ่งเหมือนกัน

แล้วแผลปแจ็กก็กลับไปอยู่กับเสียงเคี้ยวแบด็กเบอร์รี่อย่างเดิม แต่ผมว่าคงมีอะไรไม่ชอบมาพากล
แน่ๆ ผมบอกได้เลยว่ามันต้องเห็นใครสักคนแล้วคนๆ นั้นก็เป็นคนที่มันรู้จักด้วย

ผมมองดูแถบฟุ่มต้นแบล็กเบอร์รี่และต้นไม้อื่นๆ อย่างละเอียด แต่ก็ไม่พบอะไร

ผมรออยู่สักพัก แล้วจึงกลับไปขว้างหินตกปลาต่อ คราวนี้ผมขว้างผิดถึงสามในห้า ผมรู้ว่าสาเหตุเป็นเพราะผมยังสงสัยว่าทำไมเจ้าแฟลปแจ็กถึงทำเสียงอย่างนั้น ซึ่งทั้งนี้ถ้าคุณไม่ทุ่มความสนใจทั้งหมดไปที่การขว้างหิน คุณก็จะไม่สามารถทำมันได้ดีได้เลย

ผมพยายามเลิกกังวล แต่ก็ยังขว้างหินพลาดอีกสองในห้าอยู่ดี

จนเมื่อปลาเล็กทอดแมลง ผมได้ปลากระพงตัวใหญ่ๆ มาเจ็ดตัว กับปลาเพิร์ชอีกสาม ผมต้องแบ่งปลาอยู่ในหัวว่าปลาสี่ตัวเป็นของผม พ่อกับแม่ สองตัวของคุณลีรอย อีกสองตัวของคุณเซกิ แล้วก็อีกสองตัวที่ผมคาดหวังไว้ว่าจะเอาไปแลกกับคุณนายบราวน์ เพราะรู้มาว่าวันนี้เธออบขนมทั้งหมดก็สิบตัวพอดี

ผมเทแมลงตายส่วนที่เหลือลงในน้ำ และปล่อยตัวที่ยังมีชีวิตอยู่ไว้บนก้อนหิน หากว่าพวกมันฟื้นกลับมามีชีวิตครบ ชีวิตพวกมันจะได้ไม่เสียเปล่า ทั้งยังมีโอกาสบินขึ้นไปอีกด้วย

แล้วผมก็นึกขึ้นมาได้ว่าพวกมันเป็นศัตรูพืชและกัดกินอะไรบ้าง ผมจึงเปลี่ยนใจแล้วปิดพวกมันทั้งหมดลงน้ำ

ผมเก็บพวกหินสำหรับขว้างลงกระเป๋แล้วเริ่มใส่รองเท้า ขณะเดียวกันก็มีเสียงผู้ขายดังหุ้มมาจากด้านหลัง “นั่นเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ที่สุดที่ฉันเคยเห็นเลย”

ผมหมุนตัวกลับ พร้อมกับที่หีบหินเตรียมพร้อมขว้างใครก็ตามที่ดอดย่องมาหาผมจากด้านหลัง

ผมเงื้อแขนซ้ายไปข้างหลัง ชายคนนั้นยกมือขึ้นห้ามแล้วพูดว่า “อย่า! นี่พ่อเอง!”

นักเทศน์นั่นเอง

ผมค่อยกลับมาหายใจถูกจังหวะ “ขอโทษจริงๆ ฮะ ผมไม่คิดว่าจะมีใครมาแถวนี้”

นักเทศน์ก้าวออกมาจากพุ่มไม้และพูดว่า “เธอขว้างก้อนหินจับปลาได้ที่ตัวละนั้น อีโลจาร์”

ผมดึงพวงปลาขึ้นจากน้ำ โสวี่ให้นักเทศน์ดู

“โอ พระผู้เป็นเจ้า! เด็กชายเบื้องหน้านี้ตกปลาโดยไม่ต้องใช้ทั้งสายเชือกและเบ็ด! แค่วางหินไป กระแทกหัวปลา! เขาละ เป็นที่แน่ชัดแล้ว อีโลจาร์ เธอได้รับพรสวรรค์ชั้นเลิศจากพระเจ้าจริง! นักเทศน์พูด

“นี่ทำให้พ่อนึกถึงมาระโก บทที่หก วรรคที่สามสิบสามถึงสี่สิบสี่ ตรงที่พระเยซูทรงประทานขนมปังห้าก้อนและปลาสองตัวเลี้ยงผู้คนห้าพันคน แต่แทนที่เธอจะเปลี่ยนปลาสองตัวเป็นอาหารสำหรับคนนับพัน อีโลจาร์ เธอเปลี่ยนก้อนหินเป็นปลา บางทีการเปลี่ยนน้ำเป็นเหล้าองุ่นอาจน่าประทับใจและเป็นประโยชน์ แต่สิ่งที่เธอก็ถือเป็นความดีความชอบไม่น้อยเช่นกัน”

นักเทศน์วางมือบนหน้าผากของผมแล้วพูดว่า “อีโลจาร์ พ่อกำลังคิดว่าพวกเราจะใช้พรสวรรค์นี้ให้เกิดผลดีที่สุดอย่างไรดี และพ่อคิดว่าเราจะสามารถทำอะไรบางอย่างเพื่อช่วยเหลือทั้งนิคมได้ เธออยากช่วยนิคมของเราใช่ไหม?”

เป็นคำพูดที่ออกจะแปลกสำหรับนักเทศน์ เขาไม่ได้อาศัยอยู่ในนิคมของเราแบบเต็มตัวนัก เพราะไม่ยอมทำตามกฎของนิคม นักเทศน์และคนที่หนีมาอีกจำนวนหนึ่งจึงอาศัยอยู่ด้านนอกอาณาเขตของพวกเขา

ผมตอบไปว่า “ครับ ผมอยากช่วยนิคมของเรา แต่จะให้ทำยังไง...”

นักเทศน์พูด “ตอนนี้เธอไม่ต้องเสียเวลาคิดหรอก ทั้งหมดที่ฉันอยากรู้คือเธอมีความตั้งใจจะช่วยเหลือและตอนนี้ ฉันรู้ว่าเธอเป็นเด็กชาวคริสต์ที่ดี เราจะมาช่วยทำสิ่งนี้ให้สำเร็จด้วยกัน”

“ฮะ แต่ผมยังสงสัยว่า...” ผมพูด

นักเทศน์ยกมือขึ้นแล้วพูดว่า “รู้อะไรไหม อีไลจาห์ พระเจ้าทรงแจ้งแก่พ่อว่าตั้งแต่พระองค์ทรงประทานของขวัญแก่เธอ พ่อก็ควรดูแลเธอด้วยการให้ความเคารพมากขึ้น พ่อควรจะเลิกปฏิบัติกับเธอเหมือนที่ทำกับเด็กธรรมดาๆ คนหนึ่ง และเริ่มปฏิบัติกับเธอในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่อย่างที่เธอเป็นจริงๆ”

พ่อบอกว่าหากใครสักคนพูดคำหวานกับเราแบบนี้ คุณจะต้องระวังคำพูดต่อไปที่จะออกจากปากพวกเขาเป็นอย่างมาก พ่อบอกว่าคำพูดหวานๆ เหมือนเสียงกระดิ่งของงูหางกระดิ่ง มันเหมือนกับเป็นการเตือนว่าคุณกำลังจะถูกกัด

นักเทศน์พูดว่า “ทีนี้ พ่อกำลังสงสัยว่า เนื่องจากเธอกำลังจะเป็นหนุ่มเต็มตัว บางทีเธออาจจะอยากไปกับพ่อทางโน้น แล้วดูว่าเวลายังป็น ตาเธอจะดีเหมือนตอนขว้างก้อนหินไหม? พ่อยังไม่ลืมสัญญาที่บอกเธอไว้เมื่อหลายวันก่อนหรอกนะ”

นักเทศน์ถลกแจ็กเก็ตไปข้างหลัง เผยให้เห็นปืนพกสุดสวยของเขา

ความคิดของผมเรื่องคำพูดที่เป็นเหมือนงูหางกระดิ่ง คำหวาน และการกัด หายวับไปเสียแล้ว!

แล้วผมก็นึกถึงเรื่องคราวก่อนขึ้นมาได้ ว่าพ่อจะถึงตามมยิงปืนบ้างแล้วเป็นไง นักเทศน์บอกว่า กระสุนหมด

“ท่านไม่ได้หลอกผมนะฮะ หนนี้ผมจะได้ยิงมันจริงๆ ไซ้ใหม่ฮะ” ผมว่า

นักเทศน์ทำท่าเหมือนผมทำร้ายความรู้สึกเขา

เขาพูดว่า “อีไลจาห์ พ่อพูดกับเธออย่างลูกผู้ชาย เธอยังมีข้อข้องใจหรือ?”

“เปล่าครับ ผมแค่ไม่คิดว่า...” ผมตอบ

นักเทศน์พูดว่า “นั่นดี เราไปที่ทุ่งนั้นแล้วซ่อมยิงเป้ากันเถอะ”

“ครับ” ผมพูด

แต่ทันทีที่ผมพูดออกไป ผมก็เริ่มนึกถึงสิ่งนั้นสิ่งนี้ อย่างถ้าเจ้าแก่แฟลปแจ็กไม่ยอมไปไกลกว่านี้ล่ะ พ่อกับแม่จะว่าอย่างไรหากรู้ว่าผมไปยิงปืนพกปริศนาของนักเทศน์ ผมจะอธิบายกับแม่ว่าอะไรเรื่องกลับบ้านเข้ามา แล้วยังผู้คนที่รอให้ผมเอาปลาไปให้อีกล่ะ

ผมจึงบอกนักเทศน์ “ท่านอะ ผมไม่คิดว่าจะไปได้ตอนนี้ ผมต้องกลับแล้ว แม่รอให้ผมเอาปลากลับไปทำมือเย็น แล้วนี่ก็เย็นมากแล้วด้วยอะ”

“เธอพูดถูก อีโลจาร์ ถูกต้อง แล้วมันก็ยืนยันคำพูดของพ่อที่ว่าเธอเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเป็นเด็ก สิ่งที่คุณเพิ่งทำไปแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบ เราไปยิงปืนวันอื่นก็ได้ ตอนนี้เธอควรพุ่งตรงกลับบ้านแล้วเอาปลาพวกนั้นไปให้แม่เธอ” นักเทศน์พูด

นักเทศน์ชะงักหน่อยหนึ่งแล้วพูดว่า “ดูเหมือนว่าปลาพวกนั้นจะมากเกินไปสำหรับสามคนนะ พ่อสงสัยว่าครอบครัวเธอจะกินปลาหมดทั้งสิบตัวเขียวหรือ?”

“เปล่าอะ ปกติผมจะเอาส่วนหนึ่งให้คุณเช็กและอีกส่วนแบ่งคุณลีรอย”

นักเทศน์พูด “เป็นสิ่งที่คริสตศาสนิกชนที่ดีควรทำ! ทีนี้ อีโลจาร์ ฉันยังสงสัยว่า เธอจะรู้เกี่ยวกับคำที่เรียกว่าอากรัชกออกหนึ่งในสิบ⁵⁹บ้างไหม?”

“ครับ คุณทราวิสสอนพวกเราเรื่องนี้ในชั้นเรียนศาสนาวันอาทิตย์ มันคือการถวายของหนึ่งในสิบส่วนที่เรามีและที่เราทำได้แด่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของอะ”

นักเทศน์พูด “ถูกต้อง ถวายแด่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของและเข้ารับใช้ของพระองค์บนโลกมนุษย์ เธอคิดว่าหนึ่งในสิบส่วนของปลาพวกนี้คือเท่าไรล่ะ? สามหรือสี่?”

นักเทศน์อาจจะคิดว่าเขาเองเป็นผู้ที่มีการศึกษามากที่สุดในแถบบั๊กซ์ตัน แต่ดูเหมือนเขาจะแย่เรื่อง การคำนวณเศษส่วนเอาอย่างหนัก

ผมบอกเขา “ไม่นะสะ หนึ่งในสิบของปลาพวกนี้คือหนึ่ง”

“จริงอยู่ หากเธอคำนวณหาหนึ่งในสิบจากจำนวน แต่พ่อกำลังคิดถึงหนึ่งในสิบส่วนของอายุปลา ของพ่อถือพวกปลาทั้งสองพวกสักครู่ซิ” นักเทศน์กล่าว

ผมส่งปลาทั้งหมดให้เขา

“เธอคำนวณเก่งใช่ไหม” นักเทศน์ถาม

“ค่อนข้างจะดีสะ ตราบใดที่ยังไม่ลากไปถึงเรื่องเรขาคณิต” ผมตอบ

นักเทศน์เริ่มขึ้นไปทีปลาแต่ละตัวแล้วขานเลขออกมา และบอกให้ผมจำแล้วรวมผลทั้งหมด

“ตัวนี้ประมาณสิบสี่ปี ตัวนี้สิบสอง อันนั้นเพิ่งสิบแปด ตัวนั้น...”

เรื่องนี้เป็นอะไรที่น่าทึ่งสุดๆ กับปลาบางตัว นักเทศน์ต้องมองเข้าไปในปากของมันเพื่อดูอายุ บางตัว แค่อือไว้กับบอกอายุได้แล้ว อย่างไรก็ตาม นักเทศน์รู้อายุของปลาแต่ละตัวและรู้มันทุกๆ ตัว จนเมื่อเขาบอกอายุปลาเสร็จ ผมก็รวมได้ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบสองปีเข้าไปนั่น!

“ทีนี้ ร้อยละสิบของหนึ่งร้อยยี่สิบสองคือเท่าไร อีไลจาห์”

ผมแปลงให้เป็นค่าทศนิยมโดยไม่ใช้ดินสอหรือกระดาษแล้วพูดออกไปว่า “หนึ่งในสิบของร้อยยี่สิบสองปีเท่ากับสิบสองปีเต็มกับอีกสองส่วนสิบปีสะ”

นักเทศน์ดึงปลากะพงตัวที่ใหญ่ที่สุดออกไปสองตัว และปลาเพิร์ชตัวที่ใหญ่ที่สุดอีกหนึ่ง แล้วพูดว่า “ปลาเพิร์ชนี้อายุสิบปี และกะพงสองตัวนี้อายุหนึ่งปีทั้งคู่ รวมเป็นเท่าไหร่ล่ะ?”

“สิบบวกหนึ่งบวกหนึ่งเท่ากับสิบสองอะ”

“แล้วเหลืออีกเท่าไหร่ล่ะ?”

“สองในสิบส่วนของปีอะ”

“แล้วมันคิดเป็นเวลาเท่าไหร่ล่ะ?”

“คงประมาณสองเดือนกว่าๆ อะ” ผมเง็งเอา

นักเทศน์ดึงปลากะพงตัวใหญ่ที่สุดตัวถัดมาออกจากพวง แล้วพูดว่า “พ่อว่าเราน่าจะโยนตัวนี้คืนทะเลสาบ เพราะมันเพิ่งจะได้เดือนครึ่งเอง แต่จะว่าไป มันก็พอใกล้เคียงกับเวลาสองเดือน คงจะพอเฉลี่ยได้อย่างสวยงาม พ่อจะเก็บมันไว้แล้วก็นั่น”

ผมไม่ได้ตั้งใจจะทำหน้าไม่พอใจนะ แต่มันรับไม่ได้จริงๆ ก่อนหน้าผมมีปลาสิบตัวแล้วตอนนี้เหลือแค่หก แล้วแม้ว่าผมจะไม่ได้เป็นพวกเก่งจนน่ายกย่องตอนอยู่ที่โรงเรียน แต่ดูเหมือนว่าจะต้องใช้ทั้งพีชคณิตโคตรจะหลอกลวงและเรขาคณิตสวารพุดอุบายจริงๆ ถึงจะคิดให้สิบเปอร์เซ็นต์ของสิบออกมาเท่ากับสี่ได้”

นักเทศน์ร้อยปลาทั้งสี่ตัวเข้ากับเชือกแล้วพูดว่า “พ่อว่าพ่อคงต้องแวะไปหาซิสเตอร์แคโรไลน์ถามดูว่าเธอได้กินปลาบ้างไหมช่วงนี้ บางทีเธออาจจะเอาพวกมันไปทอดก็ได้”

แล้วนักเทศน์ก็จากไป

เช่นเดียวกับปลาทั้งสี่ตัวของผม แล้ว...ต่อให้คิดจนหัวแตก ผมก็ไม่เข้าใจว่าหนึ่งในสิบส่วนของสิบเท่ากับปลาสี่ตัวนั้นได้อย่างไร!

คำอธิบายประกอบการแปล

1. Oxford Advanced Learner's Dictionary ได้ให้ความหมาย คำว่า chirp ไว้ว่า 1. [v] (of small birds and some insects) to make short high sounds: The sparrows / crickets were chirping 2. [v, v speech] to speak in a lively and cheerful way ผู้แปลจึงเลือกแปลคำว่า "chirpity sound" ว่า เสียงแหลม ซึ่งให้ความหมายใกล้เคียงกัน

2. เป็นคำทักทายที่กร่อนมาจากคำเต็มว่า Good Evening ในฉบับแปลจึงเลือกใช้คำว่า "หวัดดี" แทนคำเต็มรูป "สวัสดี" เพื่อรักษารูปแบบของต้นฉบับไว้ และเพื่อแสดงความสนิทสนมของตัวละครทั้งคู่

3. ภาษาไทยมีการใช้คำสรรพนามที่หลากหลายกว่าในภาษาอังกฤษ เฉพาะในกลุ่มเพื่อนอาจมีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่สองเรียกเพื่อนคนหนึ่งๆ แบบไม่ซ้ำกัน เช่น เธอ นาย แก เอ็ง มึง ในขณะที่คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งซึ่งใช้แทนตัวผู้พูดอาจเป็น ฉัน ผม เรา ข้า กู หลังจากพิจารณาความเหมาะสมกับตัวละคร และความนิยมจากที่ปรากฏไว้ในวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ แล้ว จึงเลือกใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง "ฉัน" และสรรพนามบุรุษที่สอง "นาย" เพื่อแสดงความสนิทสนมระหว่างเด็กชายทั้งสองซึ่งเป็นเพื่อนกัน

4. ตามหลักไวยากรณ์ โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษจะต้องประกอบด้วยประธาน กริยาเป็นอย่างน้อย ขณะที่ในภาษาไทย ปรากฏการละคำสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธาน หรือกรรมในประโยค ผู้แปลจึงเลือกละสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยคดังกล่าวเพื่อความสละสลวยของภาษา

5. คุณเตอร์ทำเสียง "Uh-uh" ปฏิเสธคำชวนไปตกปลาของอีไลจาห์ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำ "ม่าย...อะ" แสดงการปฏิเสธของคุณเตอร์ โดยยังคงรักษาระดับการลากเสียงระหว่างพยางค์แรกและพยางค์ที่สองเอาไว้เหมือนกับในต้นฉบับ

6. dis-respectful การเขียนคำโดยใช้เครื่องหมายยัติภังค์คั่นลักษณะนี้ปรากฏในอีกหลายแห่งตลอดเรื่อง ซึ่งจากการสังเกตพบว่าส่วนใหญ่เป็นการเน้นกริยาหรือวิเศษณ์ในเหตุการณ์นั้น ๆ เช่น

ในตอนหลังที่ไอไลจาห์โกรธที่แม่สอนบทเรียนด้วยงู เขากล่าวว่า "But, Ma! Toady-frogs ain't nothing Snakes are dan-gerous!" เป็นต้น

7. แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analyses) วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ศึกษา เนื้อหาที่ตามมาภายหลังที่ว่า "We got to Cooter's home, opened the gate, and went 'round back to his mother's truck patch. ดังนั้น M'deah's truck patch จึงสันนิษฐานว่ามาจากคำว่า Mother death's truck patch

8. ปรับบทแปล โดยเปลี่ยน is pretty good at tracking เป็นคำนาม "นักแกะรอยมือฉมัง" เพื่อ ความเป็นธรรมชาติของภาษา

9. รูปคำย่อ คำเรียกอย่างไม่เป็นทางการของ "them" โดยใน Dictionary.com เขียนถึงคำนี้ว่าเป็น "pronoun informal. Contraction of them" จึงเลือกแปล I studied 'em real close ว่า ผมเข้าไป จ้อง "มัน" ใกล้มาก เนื่องจาก them ในที่นี้หมายถึง รอยคดเคี้ยว ที่คูเตอร์พาไอไลจาห์ไปดูนั่นเอง

10. คำเรียกขานนักบวชในศาสนาคริสต์ โดยในตอนต้นของย่อหน้าไอไลจาห์ยังไม่เล้าถึงสาเหตุที่ เขาและเพื่อนตั้งคำเรียกขึ้นมาใหม่ จึงใช้คำว่า "บาทหลวง" และเมื่อบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยน คำเรียกซึ่งเป็นไปในทำนองที่ว่าไม่ค่อยมีใครฟังหรือนับถือบาทหลวงอย่างที่นักบวชควรจะได้รับ จึง เปลี่ยนเป็นคำว่า "นักเทศน์" ในตอนหลัง

11. คำบอกตำแหน่งนักบวชในศาสนาคริสต์ ใช้กล่าวนำชื่อเพื่อแสดงความเคารพ โดย Oxford Advanced Learner's Dictionary ได้ให้ความหมาย คำว่า "Reverend" ไว้ว่าหมายถึง the title of a member of the clergy that is also sometimes used to talk to or about one ซึ่งจากการ ค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่าในแต่ละนิกายอาจหมายถึงตำแหน่งที่สูงต่ำต่างกันไป หรือหมายถึงแค่ บาทหลวงทั่วไป เช่น นิกาย Presbyterian ซึ่งเป็นนิกายที่นับถือกันในบักซัตัน เรียกนักบวชใน ศาสนาว่า "the Right Reverend" นิกายแองเจลิกันใช้ "the Reverend Deacon" หรือตาม "the Reverend Mr/Mrs/Miss" ในขณะที่นิกายโรมันคาทอลิก เรียกตำแหน่ง Deacon หรือผู้นำทาง ศาสนาซึ่งมีตำแหน่งต่ำกว่าบาทหลวงหรือนักบวช ว่า "Deacon" (in writing and in speaking) หรือ "the Reverend Mr" (in writing in some Dioceses) และเรียกเจ้าอาวาสหรืออธิการวัดว่า

“the Right Reverend” อย่างไรก็ดี เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ที่อีไลจาห์บอกว่านักเทศน์ชอบบอกคนอื่นถึงตำแหน่งอันยืดยาวของเขา จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “คุณพ่ออภิกार” ซึ่งดูมีศตำแหน่ง น่าภูมิใจตามความรู้สึกของนักเทศน์ แทนการใช้คำว่า “บาทหลวง” แล้วตามด้วยคำทับศัพท์ “ดีออกเตอร์” เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ว่า “เขาเป็นคนที่มีการศึกษามากที่สุด และฉลาดที่สุด” ซึ่งตามมาในประโยคหลัง ส่วนชื่อ “Zephariah” แปลถอดเสียงเป็น “เศฟาริยาห์” อ้างอิงจากชื่อ Zechariah-เศคาริยาห์ และ Zephaniah-เศฟันยาห์ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาเดิม ฉบับภาษาไทย

12. แม้จะเป็นคำทักทายที่ปรากฏในรูปที่กร่อนจาก Good Evening เช่นในช่วงแรกของบท แต่ในบริบทนี้ นักเทศน์ทักทายอีไลจาห์และคูเตอร์ และเด็กทั้งสองทักทายตอบ จึงเลือกแปลด้วยคำว่า “สวัสดิ์” แทน “หวัดดี” เพื่อให้เหมาะกับบุคลิกของนักเทศน์ที่อีไลจาห์เล่าไว้ในย่อหน้าก่อนหน้า และเหมาะสำหรับสถานการณ์ที่เด็กทั้งสองใช้ทักทายตอบผู้ใหญ่

13. แปลจากคำอุทาน “Lord, have mercy!” แล้วปรับบทแปลให้เข้ากับภาษาไทย ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “คุณพระช่วย!” แทน นอกจากนี้ ในฉบับแปลยังมีการเรียงตำแหน่งประโยคใหม่ โดยยกคำอุทาน “คุณพระช่วย!” ขึ้นมาเป็นประโยคแรก เพื่อนำเสนออารมณ์ตื่นเต้นเช่นที่ควรได้รับจากฉบับแปล

14. ปรับบทแปลจากคำเป็นวลี เพื่อให้ได้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ

15. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เรียบเรียงความคิดใหม่เพื่อให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย และตื่นเต้นเหมาะกับสถานการณ์ในเรื่อง

16. ปรับบทแปลระดับคำ โดยแปล “called out together” ว่า “ถามเป็นเสียงเดียวกัน” และเพิ่มคำว่า “ละล้าละลัก” เข้าไปข้างหน้าเพื่อให้คำแสดงอาการของตัวละครได้ดียิ่งขึ้นกว่าการแปลแบบตรงตัวเสียอย่างเดียว

17. here ในที่นี้หมายถึง Buxton หรือที่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เรียกว่า Elgin Settlement ใกล้เมือง Chatham อันเป็นพื้นที่ในเขตแคนาดาตะวันตก ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยความช่วยเหลือของ

บาทหลวงวิลเลียม คิง (Rev. William King) ในปี 1849 พื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งรกรากของกลุ่มอดีตทาสผิวดำ ซึ่งเป็นไทและกลุ่มที่หลบหนีจากการเป็นทาสในสหรัฐอเมริกา โดยสิ่งก่อสร้างแรกเริ่มในชุมชน คือโบสถ์และโรงเรียน มีการจัดระบบชุมชนอย่างเป็นระบบ เรียกได้ว่า Elgin Settlement เป็นชุมชนคนผิวดำในแคนาดาตะวันตกที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ในบทแปลจึงเลือกใช้คำว่า “นิคม” ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง หมู่บ้านขนาดใหญ่, ถิ่นฐานหรือชุมชนที่เกิดขึ้นจากการตั้งหลักแหล่ง, หมู่บ้านใหญ่หรือตำบลที่ประชาชนเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน เช่น นิคมสร้างตนเอง นิคมอุตสาหกรรม

18. เนื่องจากเป็นสัตว์ที่ไม่ปรากฏอยู่จริง จึงแปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analyses) วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ตีความเนื้อหาที่ตามมาภายหลังที่กล่าวถึงลักษณะของงูประเภทนี้ แล้วเลือกแปลว่า “งูงงลื้อ” แทนที่การแปลทับศัพท์

19. กล่าวถึงสถานที่มาของงูงงลื้อ ซึ่งคำว่า “home” ในที่นี้หมายถึงบั๊กซ์ตัน วลี “down home” ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงน่าจะหมายถึงทวีปที่อยู่ล่างบ้านลงไป จึงหมายถึงอเมริกาหรือบ้านเก่าของทาสแอฟริกัน คือทวีปแอฟริกา

20. ปรับบทแปลระดับคำ โดยสรรคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายโดยตรงคือ “พูด” เลือกแปลโดยใช้คำว่า “อึกอ๊ก” เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ของเรื่อง

21. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค โดยแปลประโยคกรรมวาจกในภาษาอังกฤษ “In seconds you stomach and your lungs and your other entrails are flung around you for miles and miles!” ให้เป็นประโยคกรรตุวาจกในภาษาไทยเพื่อให้ถูกต้องตามโครงสร้างภาษาไทย

22. ในตอนนี้นักเทศน์กำลังพรรณนาถึงความน่ากลัวของงูงงลื้อให้เด็กๆ ฟัง จึงเลือกปรับบทแปลโดยการเรียงลำดับประโยคใหม่ พร้อมเติมคำลงท้าย “เอ๋ย” เข้าไปหลังชื่อคุณเตอร์เพื่อสื่อถึงน้ำเสียงของนักเทศน์ในขณะเล่า

23. ปรับบทแปลในระดับคำ โดยแปลคำว่า “pistol” ซึ่งหมายถึง a small gun that you can hold and fire with one hand ว่า “ปืนพก” เพื่อความกระชับ

24. ตีความตามความหมายของตัวอักษร “put a bullet in my brain” แล้วปรับบทแปลระดับคำ เปลี่ยนจาก “เอากระสุนใส่สมองของฉัน” เป็น “ระเบิดสมองของฉัน” ซึ่งเป็นที่นิยมในภาษาไทย และให้ความรู้สึกเทียบเท่ากับต้นฉบับมากกว่า

25. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค โดยสลับตำแหน่งประโยคเสียใหม่ เพื่อลำดับเหตุการณ์ ให้ตื่นเต้นตามสถานการณ์ในต้นฉบับ

26. เนื่องจากแม่ตกใจที่อีไลจาห์วิ่งร้องตะโกนมา จึงถามไปด้วยความตกใจว่า “What on God’s earth is wrong now?” ซึ่งได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า What on (God’s) earth เป็น An intensive form of what อันหมายถึงรูปเน้นย้ำของ “what” จึงเลือกแปลว่า “เกิดเรื่องบ้าบออะไรขึ้นลูก” โดยใส่คำว่า “บ้าบอ” ลงไปตามที่ปรากฏนิยมใช้ในภาษาไทย เพื่อแสดงความตกใจของแม่ และเพื่อให้ใกล้เคียงกับความหมายในเชิงเน้นย้ำคำว่า “what” ตามที่ปรากฏในต้นฉบับ

27. ภาษาปาก มาจากคำว่า going to-gonna-gunn

28. เนื่องจากในต้นฉบับ เหตุการณ์ช่วงนี้ แม่ของอีไลจาห์เรียกเขาด้วยคำว่า “sweetheart” จึงปรับบทแปลโดยแปลเติมคำลงท้าย “นะจ๊ะ” เพื่อให้สอดคล้องกับอารมณ์อ่อนโยนของแม่

29. Oxford Advanced Learner’s Dictionary ฉบับออนไลน์ได้ให้ความหมายของคำว่า doggone ว่าหมายถึง adv., exclamation (NAmE, informal) used to show that you are annoyed or surprised ในขณะที่พจนานุกรมออนไลน์อีกหลายฉบับได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าเป็น แสลงที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา มีความหมายเทียบเท่ากับคำว่า damn จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “โคตรจะ” อันเป็นภาษาคะนองปากทั่วไปของเด็กผู้ชาย เพื่อแสดงอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้น ทั้งเพื่อให้เทียบเท่ากับภาษาต้นฉบับ

30. แปลจากประโยค “...like it happened yesterday and not a long time ago.” โดยเลือกใช้ คำว่า “ยังสดๆ” อันเป็นคำในภาษาพูดของไทยที่นิยมใช้เปรียบเทียบถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น อาทิ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเมื่อครู่ ยังสดๆ ติดตามผมอยู่เลย เป็นต้น

31. ในตอนนี้อีไลจาห์เล่าเหตุการณ์เมื่อเขายังเด็กมาก โดยผู้เขียนเล่าถึงข้อสรุปของเหตุการณ์นั้นว่าเหตุการณ์กลับไม่เป็นอย่างที่เขาคิด “It turned out to be one of the biggest mistakes I ever made” จึงใช้ปรับบทแปลด้วยการใส่คำว่า “แต่” เชื่อมทั้งสองประโยคเข้าด้วยกัน เพื่อเชื่อมต่อเรื่องราว

32. Oxford Advanced Learner's Dictionary ฉบับออนไลน์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “bonnet” ไว้ว่า หมายถึง a hat tied with strings under the chin, worn by babies and, especially in the past, by women ซึ่งเป็นหมวกประเภทที่มีระบายและมีสายรัดใต้คาง เป็นหมวกแบบที่เด็กและสตรีในสังคมตะวันตกใส่ โดยในสถานการณ์นี้แม่ของอีไลจาห์ใส่หมวกประเภทนี้เพื่อกันแดด ผู้แปลจึงเลือกแปลคำว่า “หมวก” เพราะเห็นว่าหากขยายความจะให้ข้อความที่ยืดยาวจนเกินไป

Bonnet

33. เมื่อครั้งที่อีไลจาห์ยังเป็นเด็กเล็ก แม่ของเขาห้ามไม่ให้เขาหยิบมดขึ้นมารังแก จึงใช้เสียง “Uh-uh, 'Lijah” ก่อนจะพูดประโยคเตือน ซึ่งทำให้เด็กเล็กเข้าใจและหยุดในทันที จึงเลือกใช้ด้วยคำว่า “อ๊ะอ๊ะอีไลจาห์” ซึ่งเป็นการร้องห้ามที่ได้ผลการตอบสนองออกมาเหมือนกัน

34. ปรับบทแปลโดยการแปลเพิ่ม ด้วยการเติมวลี แต่ใครล่ะจะไม่ “ทำอย่างนั้น” เพื่อปรับภาษาให้สละสลวย

35. เหตุการณ์ตอนนี้ อีไลจาห์กำลังเล่าถึงแผนแกล้างแม่ด้วยอารมณ์สนุก ผู้แปลเลือกแปลโดยใช้คำทับศัพท์ “เซอร์ไพรส์” เพื่อให้เหมาะกับภาษาปากของเด็กๆ อย่างอีไลจาห์ ทั้งเมื่ออ่านแล้วยังดูเป็นธรรมชาติมากกว่าการแปลตรงตัวด้วยคำว่า “เรื่องน่าประหลาดใจ”

36. ในตอนนี้อีไลจ่าห์กำลังลุ่มน้ำให้แม่เปิดตะกร้าเย็บปักออกมาเจอคางคก ตามแผนที่เขาต้องการ แก่แม่ แต่เมื่อแม่ไม่เปิดเสียที เขาจึงสบถ “doggone-it-all” ออกมาด้วยความรำคาญ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “ให้ตายเหอะ” เพื่อแสดงความรำคาญใจของตัวละครขณะที่ลุ่มน้ำให้แผนสำเร็จอยู่

37. แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม วิเคราะห์การเชื่อมโยงความจากเนื้อความก่อนหน้า ซึ่งพ่อของอีไลจ่าห์กล่าวถึงไม้เรียว จึงเลือกปรับบทแปลโดยเติมประโยค “ลูกจะต้องโดนตีทันทีแน่ๆ” แทนการแปลตามตัวว่า “นั่นคือสิ่งที่จะเกิดขึ้น” อันจะทำให้ได้ภาษาไทยที่ไม่เป็นธรรมชาติ

38. Perch เป็นชื่อปลาน้ำจืดซึ่งพบแปลได้หลากหลายในภาษาไทย อาทิ ปลากระพงขาว (Giant Perch) หรือที่ปรากฏในภาพปลาและสัตว์น้ำไทย ของกรมประมง ปลาที่มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Common Climbing Perch มีชื่อสามัญในภาษาไทยว่า หมอ หรือ หมอไทย โดยปลาหมอดังกล่าวมีคุณสมบัติรูปร่างป้อม ลำตัวด้านข้างแบน หัวเล็ก จะงอยปากสั้นทู่ นัยน์ตาค่อนข้างเล็ก อยู่ใกล้ปลายจมูก ปากค่อนข้างแคบอยู่ปลายสุด กระดูกขอบกระพุ้งเหงือกยังเป็นฟันเลื่อยแหลมและแข็ง ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า เหงือกปลาหมอ อวัยวะส่วนนี้ใช้ในการเคลื่อนไหวไปบนบก ครีบล้างยาว ส่วนที่หนามแข็งยาวกว่าส่วนที่เป็นก้านครีบบน ครีบก้นค่อนข้างยาว ครีบหางตัดตรงขอบมนเล็กน้อย สีลำตัวเป็นสีน้ำตาลปนเหลืองด้านท้องสีจางกว่า มีจุดดำขนาดเท่าเมล็ดประอบอยู่บนหัวและลำตัว ครีบทูครีบสีเหลืองปนดำ มีอวัยวะช่วยหายใจอยู่ในปาก ทำให้ปลาหมอสามารถอยู่บนบกได้นาน ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในเรื่องไม่ปรากฏภาพปลาที่จะเทียบเคียงกับปลาที่มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยได้ จึงเลือกแปลทับศัพท์เป็น “ปลาเพิร์ช”

39. แม่ของอีไลจ่าห์กำลังพยายามนึกชื่อคูกี้ เมื่อนึกออกจึงร้องอุทานขึ้นมาว่า “Oh yes!” จึงเลือกแปลด้วยคำอุทานไทยว่า “อ้อ” เพื่อแสดงความรู้สึกตื่นเต้นที่แม่นึกคำตอบขึ้นมาได้

40. ปรับบทแปลระดับวลี เนื่องจากโดยมากในภาษาไทยเมื่อพูดเปรียบเทียบถึงการหายใจไม่เป็นปกติเพราะอารมณ์ตื่นเต้น ตกใจ หรือหวาดกลัว พบนิยมใช้คำว่า “หายใจไม่เป็นจังหวะ” จึงเลือกใช้คำว่า “หายใจเป็นจังหวะ” กล่าวถึงลักษณะอาการของอีไลจ่าห์ที่ค่อยๆ คลายความตกใจ

41. Thefreedictionary.com ให้ความหมายของสำนวน “What's sauce for the goose is sauce for the gander” ไว้ว่า “something that you say to suggest that if a particular type of

behaviour is acceptable for one person, it should also be acceptable for another person” อันเป็นสำนวนเก่าที่ใช้กันในหมู่ชาวอังกฤษ อเมริกัน และออสเตรเลีย บ้างก็ใช้ว่า What's good for the goose (is good for the gander) เมื่อแปลออกมาแล้วมีความหมายว่า ควรได้รับสิ่งที่เหมาะสมเท่ากัน หรืออะไรที่เหมาะสมกับสิ่ง ๆ หนึ่ง ก็เหมาะสมกับอีกสิ่งหนึ่งด้วย จึงเลือกใช้สำนวนไทยที่ว่า “หมูไปไก่มา” ที่น่าจะเทียบเคียงความหมายของบริบทนี้ได้ดี

42. เลือกแปลโดยเขียนด้วยพยัญชนะตัวสะกดที่มากกว่าหลักการเขียนคำที่ถูกต้อง เพื่อแสดงการลากเสียงยาวเป็นคำตอบของแม่ ซึ่งเหมาะสมกับบริบท และต้นฉบับที่ผู้เขียนใช้คำที่ลากเสียงยาวเช่นกัน

43. อีไลจาห์นึกย้อนถึงบทเรียนของแม่ ซึ่งแม่สอนเขาให้จดจำด้วยการทำคล้ายกับสิ่งที่เขาแกล้งแม่ไว้ จึงเลือกแปล “Ma's snake-in-the-cookie-jar-lesson ด้วยสำนวนไทยว่า “บทเรียนของแม่เรื่องให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” เพื่อให้เชื่อมโยงกับบทก่อนหน้า

44. ผู้เขียนบรรยายความสามารถของเฟรดเดอริก ดักลาส ซึ่งชาวบั๊กซ์ตันให้ความนับถือว่า “he can talk to the bees outta flying to the flowers” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นี้มีความสามารถในการพูดมากแม้กระทั่งสัตว์ยังยอมทำตามที่เขาบอก จึงใช้การแปลแบบอธิบายความว่า “เขาสามารถพูดโน้มน้าวให้ใครหรือสิ่งมีชีวิตอะไรก็ตาม ทำอย่างที่เขาบอกได้ทั้งหมด”

45. ผู้เขียนบรรยายว่าคุณเฟรดเดอริก ดักลาสยกย่องอีไลจาห์ ซึ่งเป็นเด็กคนแรกที่เกิดมาเป็นไทในนิคมเอลจินว่าเป็น “shining bacon of light and hope for the future” ซึ่งหากอ่านต่อในย่อหน้าถัดมาจะพบว่า ไม่มีใครเข้าใจความหมายของสิ่งที่เขากล่าวแม่แต่น้อย จึงเลือกแปลแบบตรงตัวว่า “เบคอนชิ้นมันปลาบแห่งแสงสว่างและความหวังสำหรับอนาคต” เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้สึกตามที่ต้นฉบับต้องการถ่ายทอด

46. อีไลจาห์พูดถึงสิ่งที่เขาภูมิใจว่า “I'm most proud of myself for, my rock chunking” จึงปรับบทแปลระดับคำ โดยเพิ่มคำว่า “ฝีมือ” เข้าไปหน้า “การขว้างหินของผม” เพื่อให้เป็นภาษาที่สละสลวยและเข้าใจง่ายขึ้น

47. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เรียบเรียงลำดับประโยคใหม่เพื่อให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย

48. นอกจากคำอุทานแล้ว เสียงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติของแต่ละภาษายังใช้ไม่เหมือนกันอีกด้วย เช่นเสียงร้องของไก่ เสียงเห่าของหมา ส่วนในที่นี่เป็นเสียงที่เกิดจากอิไลจาห์ใช้ไม้ตีแมลงวันดีเหลือบ โดยในครั้งแรกตีแรงเกินไป ผู้เขียนใช้คำว่า “crack” ส่วนครั้งหลังเป็นการตีแบบเบา ผู้เขียนใช้คำว่า “Pah-dop” จึงเลือกปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ใช้คำว่า “แผ๊ะ” แทนเสียงตีครั้งแรกซึ่งแรงเกินไป และ “แปะ” แทนเสียงตีในครั้งหลังซึ่งเบากว่า

49. แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ศึกษาเนื้อหาที่ตามมาภายหลัง คำสบถที่ว่า “blang it all!” ซึ่งอิไลจาห์ยอมรับว่าเขาไม่ใช่คนที่มักพลาดสบถอะไรออกมาดั่งๆ แต่บางครั้งพวกคำหยาบก็หลุดออกมา... จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “บ้าชิบ” ซึ่งเป็นคำสบถที่รุนแรงกว่าคำที่ปรากฏใช้ก่อนหน้า แต่ยังไม่หยาบคายเกินไปสำหรับตัวละครซึ่งเป็นเด็กผู้ชาย เพื่อบอกอารมณ์ตัวละครขณะนั้น

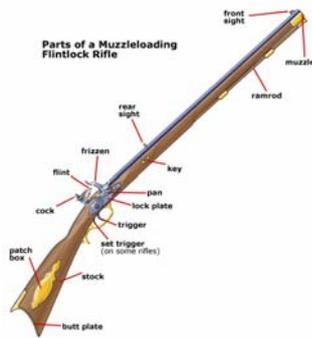
50. สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ซึ่งนักเทศน์ใช้เรียกแทนตัวเอง เลือกแปลโดยพิจารณาจากความนิยมที่พบในภาษาไทย ซึ่งพระในคริสต์ศาสนานิยมใช้เรียกแทนตัวเอง

51. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย

52. ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค ปรับประโยคกรรมวาจก “it had been show to him that my rock chucking was gave to me as a gift from Jesus!” เป็นประโยคกรรตุวาจก เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยให้ “เขา” (นักเทศน์) ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ทำกริยา “ประจักษ์” ซึ่งมีความหมายเทียบเคียงกับต้นฉบับแทน

53. ต้นฉบับใช้สรรพนาม her เรียกแทนค่านามบุรุษที่สาม ซึ่งในที่นี้คือแมลงเต่าทอง (ladybug) ทว่าผู้แปลเลือกใช้คำสรรพนาม “มัน” แทน เนื่องจากเป็นคำสรรพนามที่นิยมใช้เรียกแทนสัตว์ หรือสิ่งของ เพื่อให้ได้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ

54. Muzzle-loader rifle หรือ muzzleloader rifle หมายถึงปืนยาวเล็ก (rifle) ซึ่งต้องบรรจุกระสุนจากทางปากกระบอก จึงเลือกแปลด้วยการทับศัพท์ในส่วนของไรเฟิล ซึ่งค่อนข้างเป็นที่คุ้นเคยในวัฒนธรรมไทย พร้อมการอธิบายความในส่วนของ muzzleloader กลายเป็นคำนามว่า “ไรเฟิลรุ่นเก่าที่บรรจุลูกจากปากกระบอก”

muzzleloader rifle

55. จากการสืบถามจากผู้รู้ พบว่าในภาษาอังกฤษนิยมใช้คำว่า “John” เป็นเหมือนสามัญนามที่ใช้เรียกแทนอะไรหลายอย่าง คล้ายกับว่าเมื่อไม่รู้ว่าอะไรจะเรียกว่าอะไรก็เรียก “John” ไปเสียทั้งหมด แม้แต่ห้องน้ำ ด้วยเหตุนี้จึงแปลวลี “all sorts of who-struck-John busted loose” ว่า “ (ก็ทำให้) อะไรก็แล้วแต่ที่อยู่แถวนั้นแตกกระเจิง”

56. ปรับบทแปลระดับประโยค เปลี่ยนรูปประโยคกรรมวาจกเป็นประโยคกรรตุวาจก โดยเติมคำว่า “พระเยซู” ซึ่งปรากฏในบริบทก่อนหน้า ในตำแหน่งประธานในประโยค

57. ปรับบทแปลโดยการแปลเพิ่ม ผู้แปลเลือกเติมคำว่า “คุณสมบัติ” เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่พ่อของอีไลจาห์ต้องการบอกว่า “ไม่เหมือนกับในพระคัมภีร์ศักดิ์” เพื่อลดความกำกวมของประโยค

58. ในตอนนี้อีไลจาห์กำลังเล่าถึงการขว้างหินจับปลาว่า “One, you got to chunk the fish so’s he’s knocked senseless right off...” ซึ่งผู้แปลเลือกแปลคำว่า “Knocked” ด้วยการใส่คำทับศัพท์ “น็อก” เนื่องจากเป็นคำยืมที่คุ้นเคยกันดีในภาษาไทย และไม่ทำให้ความสละสลวยของภาษาเสียไปอีกด้วย

59. Oxford Advanced Learner’s Dictionary ฉบับออนไลน์ได้ให้ความหมายของคำว่า “tithing” ว่าหมายถึง 1. (in the past) a tenth of the goods that sb produced or the money that they

earned, that was paid as a tax to support the Church 2. (in some Christian Churches today) a tenth of a person's income, that they give to the Church เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในด้านเวลาที่เกิดในเรื่อง และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ว่า นักเทศน์เป็นผู้กล่าวคำนี้ จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “อากรชักออกหนึ่งในสิบ

คำอธิบายประกอบการแปล

¹ Oxford Advanced Learner's Dictionary ได้ให้ความหมาย คำว่า chirp ไว้ว่า 1. [v] (of small birds and some insects) to make short high sounds: The sparrows / crickets were chirping 2. [v, v speech] to speak in a lively and cheerful way ผู้แปลจึงเลือกแปลคำว่า “chirpity sound” ว่า เสียงแหลม ซึ่งให้ความหมายใกล้เคียงกัน

² เป็นคำทักทายที่กร่อนมาจากคำเต็มว่า Good Evening ในฉบับแปลจึงเลือกใช้คำว่า “หวัดดี” แทนคำเต็มรูป “สวัสดี” เพื่อรักษารูปแบบของต้นฉบับไว้ และเพื่อแสดงความสนิทสนมของตัวละครทั้งคู่

³ ภาษาไทยมีการใช้คำสรรพนามที่หลากหลายกว่าในภาษาอังกฤษ เฉพาะในกลุ่มเพื่อนอาจมีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่สองเรียกเพื่อนคนหนึ่งๆ แบบไม่ซ้ำกัน เช่น เธอ นาย แก เอ็ง มึง ในขณะที่คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งซึ่งใช้แทนตัวผู้พูดอาจเป็น ฉัน ผม เรา ข้า กู หลังจากพิจารณาความเหมาะสมกับตัวละคร และความนิยมจากที่ปรากฏไว้ในวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ แล้ว จึงเลือกใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง “ฉัน” และสรรพนามบุรุษที่สอง “นาย” เพื่อแสดงความสนิทสนมระหว่างเด็กชายทั้งสองซึ่งเป็นเพื่อนกัน

⁴ ตามหลักไวยากรณ์ โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษจะต้องประกอบด้วยประธาน กริยาเป็นอย่างน้อย ขณะที่ในภาษาไทย ปรากฏการละคำสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธาน หรือกรรมในประโยค ผู้แปลจึงเลือกละสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยคดังกล่าวเพื่อความสละสลวยของภาษา

⁵ คูเตอร์ทำเสียง “Uh-uh” ปฏิเสธคำชวนไปตกปลาของอีไลจาห์ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำ “ม่าย...อะ” แสดงการปฏิเสธของคูเตอร์ โดยยังคงรักษาระดับการลากเสียงระหว่างพยางค์แรกและพยางค์ที่สองเอาไว้ เหมือนกับในต้นฉบับ

⁶ dis-respectful การเขียนคำโดยใช้เครื่องหมายยัติภังค์คั่นลักษณะนี้ปรากฏในอีกหลายแห่งตลอดเรื่อง ซึ่งจากการสังเกตพบว่าส่วนใหญ่เป็นการเน้นกริยาหรือวิเศษณ์ในเหตุการณ์นั้นๆ เช่น ในตอน

หลังที่ไอ้ไลจาห์โกธรที่แม่สอนบทเรียนด้วยงู เขากล่าวว่า “But, Ma! Toady-frogs ain't nothing Snakes are dan-gerous!” เป็นต้น

⁷ แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analyses) วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ คึกษาเนื้อหา ที่ตามมาภายหลังที่ว่า “We got to Cooter’s home, opened the gate, and went ’round back to his mother’s truck patch. ดังนั้น M’deah’s truck patch จึงสันนิษฐานว่ามาจากคำว่า Mother death’s truck patch

⁸ ปรับบทแปล โดยเปลี่ยน is pretty good at tracking เป็นคำนาม “นักแกะรอยมือฉมัง” เพื่อความเป็นธรรมชาติของภาษา

⁹ รูปคำย่อ คำเรียกอย่างไม่เป็นทางการของ “them” โดยใน Dictionary.com เขียนถึงคำนี้ว่าเป็น “pronoun informal. Contraction of them” จึงเลือกแปล I studied ’em real close ว่า ผมเข้าไปจ้อง “มัน” โกลั้ๆ เนื่องจาก them ในที่นี้หมายถึง รอยคดเคี้ยว ที่คูเตอร์พาไอ้ไลจาห์ไปดูนั่นเอง

¹⁰ คำเรียกขานนักบวชในศาสนาคริสต์ โดยในตอนต้นของย่อหน้าไอ้ไลจาห์ยังไม่เล้าถึงสาเหตุที่เขาและเพื่อนตั้งคำเรียกขึ้นมาใหม่ จึงใช้คำว่า “บาทหลวง” และเมื่อบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยนคำเรียกซึ่งเป็นไปในทำนองที่ว่าไม่ค่อยมีใครฟังหรือนับถือบาทหลวงอย่างที่นักบวชควรจะได้รับ จึงเปลี่ยนเป็นคำว่า “นักเทศน์” ในตอนหลัง

¹¹ คำบอกตำแหน่งนักบวชในศาสนาคริสต์ ใช้กล่าวนำชื่อเพื่อแสดงความเคารพ โดย Oxford Advanced Learner’s Dictionary ได้ให้ความหมาย คำว่า “Reverend” ไว้ว่าหมายถึง the title of a member of the clergy that is also sometimes used to talk to or about one ซึ่งจากการค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่าในแต่ละนิกายอาจหมายถึงตำแหน่งที่สูงต่ำต่างกันไป หรือหมายถึงแค่บาทหลวงทั่วไป เช่น นิกาย Presbyterian ซึ่งเป็นนิกายที่นับถือกันในบักซ์ตัน เรียกนักบวชในศาสนาว่า “the Right Reverend” นิกายแองเจลิกันใช้ “the Reverend Deacon” หรือตาม “the Reverend Mr/Mrs/Miss” ในขณะที่นิกายโรมันคาทอลิก เรียกตำแหน่ง Deacon หรือผู้นำทางศาสนาซึ่งมีตำแหน่งต่ำกว่า บาทหลวงหรือนักบวช ว่า “Deacon” (in writing and in speaking) หรือ “the Reverend Mr” (in

writing in some Dioceses) และเรียกเจ้าอารามหรืออธิการวัดว่า “the Right Reverend” อย่างไรก็ตามก็ดี เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ที่อโงแจห์บอกว่านักเทศน์ชอบบอกคนอื่นถึงตำแหน่งอันยืดยาวของเขา จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “คุณพ่ออธิการ” ซึ่งดูมียศตำแหน่งน่าภูมิใจตามความรู้สึกของนักเทศน์ แทนการใช้คำว่า “บาทหลวง” แล้วตามด้วยคำทับศัพท์ “ดีออกเตอร์” เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ว่า “เขาเป็นคนที่มีการศึกษามากที่สุด และฉลาดที่สุด” ซึ่งตามมาในประโยคหลัง ส่วนชื่อ “Zephariah” แปลถอดเสียงเป็น “เศฟาริยาห์” อ้างอิงจากชื่อ Zechariah-เศคาริยาห์ และ Zephaniah-เศฟันยาห์ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาเดิม ฉบับภาษาไทย

¹² แม้จะเป็นคำทักทายที่ปรากฏในรูปที่กร่อนจาก Good Evening เช่นในช่วงแรกของบท แต่ในบริบทนี้ นักเทศน์ทักทายอโงแจห์และคูเตอร์ และเด็กทั้งสองทักทายตอบ จึงเลือกแปลด้วยคำว่า “สวัสดี” แทน “หวัดดี” เพื่อให้เหมาะกับบุคลิกของนักเทศน์ที่อโงแจห์เล่าไว้ในย่อหน้าก่อนหน้า และเหมาะสมสำหรับสถานการณ์ที่เด็กทั้งสองใช้ทักทายตอบผู้ใหญ่

¹³ แปลจากคำอุทาน “Lord, have mercy!” แล้วปรับบทแปลให้เข้ากับภาษาไทย ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “คุณพระช่วย!” แทน นอกจากนี้ ในฉบับแปลยังมีการเรียงตำแหน่งประโยคใหม่ โดยยกคำอุทาน “คุณพระช่วย!” ขึ้นมาเป็นประโยคแรก เพื่อนำเสนออารมณ์ตื่นเต้นเช่นที่ควรได้รับจากฉบับแปล

¹⁴ ปรับบทแปลจากคำเป็นวลี เพื่อให้ได้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ

¹⁵ ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เรียบเรียงความคิดใหม่เพื่อให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทยและตื่นเต้นเหมาะสมกับสถานการณ์ในเรื่อง

¹⁶ ปรับบทแปลระดับคำ โดยแปล “called out together” ว่า “ถามเป็นเสียงเดียวกัน” และเพิ่มคำว่า “ละล่ำละลัก” เข้าไปข้างหน้าเพื่อให้คำแสดงอาการของตัวละครได้ดียิ่งขึ้นกว่าการแปลแบบตรงตัวเสียอย่างเดียว

¹⁷ here ในที่นี้หมายถึง Buxton หรือที่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เรียกว่า Elgin Settlement ใกล้เมือง Chatham อันเป็นพื้นที่ในเขตแคนาดาตะวันตก ซึ่งก่อตั้งขึ้นด้วยความช่วยเหลือของบาทหลวงวิลเลียม

คิง (Rev. William King) ในปี 1849 พื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งรกรากของกลุ่มอดีตทาสผิวดำ ซึ่งเป็นไทและกลุ่มที่หลบหนีจากการเป็นทาสในสหรัฐอเมริกา โดยสิ่งก่อสร้างแรกเริ่มในชุมชน คือโบสถ์และโรงเรียน มีการจัดระบบชุมชนอย่างเป็นระบบ เรียกได้ว่า Elgin Settlement เป็นชุมชนคนผิวดำในแคนาดา ตะวันตกที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ในบทแปลจึงเลือกใช้คำว่า “นิคม” ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง หมู่บ้านขนาดใหญ่, ถิ่นฐานหรือชุมชนที่เกิดขึ้นจากการตั้งหลักแหล่ง, หมู่บ้านใหญ่หรือตำบลที่ประชาชนเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน เช่น นิคมสร้างตนเอง นิคมอุตสาหกรรม

¹⁸ เนื่องจากเป็นสัตว์ที่ไม่ปรากฏอยู่จริง จึงแปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analyses) วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ศึกษาเนื้อหาที่ตามมาภายหลังที่กล่าวถึงลักษณะของงูประเภทนี้ แล้วเลือกแปลว่า “งูงล้อ” แทนที่การแปลทับศัพท์

¹⁹ กล่าวถึงสถานที่มาของงูงล้อ ซึ่งคำว่า “home” ในที่นี้หมายถึงบักซ์ตัน วลี “down home” ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงน่าจะหมายถึงทวีปที่อยู่ลางบ้านลงไป จึงหมายถึงอเมริกา หรือบ้านเก่าของทาสแอฟริกัน คือทวีปแอฟริกา

²⁰ ปรับบทแปลระดับคำ โดยสรรคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายโดยตรงคือ “พุด” เลือกแปลโดยใช้คำว่า “อึกอ๊ก” เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ของเรื่อง

²¹ ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค โดยแปลประโยคกรรมวาจกในภาษาอังกฤษ “In seconds you stomach and your lungs and your other entrails are flung around you for miles and miles!” ให้เป็นประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยเพื่อให้ถูกต้องตามโครงสร้างภาษาไทย

²² ในตอนนี้นักเทศน์กำลังพรรณนาถึงความน่ากลัวของงูงล้อให้เด็กๆ ฟัง จึงเลือกปรับบทแปลโดยการเรียงลำดับประโยคใหม่ พร้อมเติมคำลงท้าย “เอ๋ย” เข้าไปหลังชื่อคุณเตอร์เพื่อสื่อถึงน้ำเสียงของนักเทศน์ในขณะเล่า

²³ ปรับบทแปลในระดับคำ โดยแปลคำว่า “pistol” ซึ่งหมายถึง a small gun that you can hold and fire with one hand ว่า “ปืนพก” เพื่อความกระชับ

²⁴ ติดตามความหมายของตัวอักษร “put a bullet in my brain” แล้วปรับบทแปลระดับคำ เปลี่ยนจาก “เอากระสุนใส่สมองของฉัน” เป็น “ระเบิดสมองของฉัน” ซึ่งเป็นที่นิยมในภาษาไทย และให้ความรู้สึกเทียบเท่ากับต้นฉบับมากกว่า

²⁵ ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค โดยสลับตำแหน่งประโยคเสียใหม่ เพื่อลำดับเหตุการณ์ให้เริ่มต้นตามสถานการณ์ในต้นฉบับ

²⁶ เนื่องจากแม่ตกใจที่อีไลจาห์วิ่งร้องตะโกนมา จึงถามไปด้วยความตกใจว่า “What on God’s earth is wrong now?” ซึ่งได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า What on (God’s) earth เป็น An intensive form of what อันหมายถึงรูปเน้นย้ำของ “what” จึงเลือกแปลว่า “เกิดเรื่องบ้าบออะไรขึ้นลูก” โดยใส่คำว่า “บ้าบอ” ลงไปตามที่ปรากฏนิยมใช้ในภาษาไทย เพื่อแสดงความตกใจของแม่ และเพื่อให้ใกล้เคียงกับความหมายในเชิงเน้นย้ำคำว่า “what” ตามที่ปรากฏในต้นฉบับ

²⁷ ภาษาปาก มาจากคำว่า going to-gonna-gunn

²⁸ เนื่องจากในต้นฉบับ เหตุการณ์ช่วงนี้ แม่ของอีไลจาห์เรียกเขาด้วยคำว่า “sweetheart” จึงปรับบทแปลโดยแปลเติมคำลงท้าย “นะจ๊ะ” เพื่อให้สอดคล้องกับอารมณ์อ่อนโยนของแม่

²⁹ Oxford Advanced Learner’s Dictionary ฉบับออนไลน์ได้ให้ความหมายของคำว่า doggone ว่า หมายถึง adv., exclamation (NAmE, informal) used to show that you are annoyed or surprised ในขณะที่พจนานุกรมออนไลน์อีกหลายฉบับได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าเป็นแสลงที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา มีความหมายเทียบเท่ากับคำว่า damn จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “โคตรจะ” อันเป็นภาษาคะนองปากทั่วไปของเด็กผู้ชาย เพื่อแสดงอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้น ทั้งเพื่อให้เทียบเท่ากับภาษาต้นฉบับ

³⁰ แปลจากประโยค "...like it happened yesterday and not a long time ago." โดยเลือกใช้คำว่า "ยังสดๆ" อันเป็นคำในภาษาพูดของไทยที่นิยมใช้เปรียบเทียบถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น อาทิ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเมื่อครู่ ยังสดๆ ติดตามผมอยู่เลย เป็นต้น

³¹ ในตอนนี้อีไลจาห์เล่าเหตุการณ์เมื่อเขายังเด็กมาก โดยผู้เขียนเล่าถึงข้อสรุปของเหตุการณ์นั้นว่า เหตุการณ์กลับไม่เป็นอย่างที่เขาคิด "It turned out to be one of the biggest mistakes I ever made" จึงใช้ปรับบทแปลด้วยการใส่คำว่า "แต่" เชื่อมทั้งสองประโยคเข้าด้วยกัน เพื่อเชื่อมต่อเรื่องราว

³² Oxford Advanced Learner's Dictionary ฉบับออนไลน์ ได้ให้ความหมายของคำว่า "bonnet" ไว้ว่า หมายถึง a hat tied with strings under the chin, worn by babies and, especially in the past, by women ซึ่งเป็นหมวกประเภทที่มีระบายและมีสายรัดใต้คาง เป็นหมวกแบบที่เด็กและสตรีในสังคมตะวันตกใส่ โดยในสถานการณ์นี้แม่ของอีไลจาห์ใส่หมวกประเภทนี้เพื่อกันแดด ผู้แปลจึงเลือกแปลคำว่า "sunbonnet" ว่า "หมวก" เพราะเห็นว่าหากขยายความจะให้ข้อความที่ยืดยาวจนเกินไป

Bonnet

³³ เมื่อครั้งที่อีไลจาห์ยังเป็นเด็กเล็ก แม่ของเขาห้ามไม่ให้เขาหยิบมดขึ้นมารังแก จึงใช้เสียง "Uh-uh, 'Lijah" ก่อนจะพูดประโยคเตือน ซึ่งทำให้เด็กเล็กเข้าใจและหยุดในทันที จึงเลือกใช้ด้วยคำว่า "ฮึะฮึะไลจาห์" ซึ่งเป็นการร้องห้ามที่ได้ผลการตอบสนองออกมาเหมือนกัน

³⁴ ปรับบทแปลโดยการแปลเพิ่ม ด้วยการเติมวลี แต่ใครล่ะจะไม่ "ทำอย่างนั้น" เพื่อปรับภาษาให้ สละสลวย

³⁵ เหตุการณ์ตอนนี้ อีไลจาห์กำลังเล่าถึงแผนแก๊งแม่ด้วยอารมณ์สนุก ผู้แปลเลือกแปลโดยใช้คำทับศัพท์ “เซอร์ไพรส์” เพื่อให้เหมาะกับภาษาปากของเด็กๆ อย่างอีไลจาห์ ทั้งเมื่ออ่านแล้วยังดูเป็นธรรมชาติมากกว่าการแปลตรงตัวด้วยคำว่า “เรื่องน่าประหลาดใจ”

³⁶ ในตอนนี้อีไลจาห์กำลังลှุ่นให้แม่เปิดตะกร้าเย็บปักออกมาเจอคางคก ตามแผนที่เขาต้องการแก๊งแม่ แต่เมื่อแม่ไม่เปิดเสียที เขาจึงสบถ “doggone-it-all” ออกมาด้วยความรำคาญ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “ให้ตายเหอะ” เพื่อแสดงความรำคาญใจของตัวละครขณะที่ลှุ่นให้แม่สำเร็จอยู่

³⁷ แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม วิเคราะห์การเชื่อมโยงความจากเนื้อความก่อนหน้า ซึ่งพ่อ ของอีไลจาห์กล่าวถึงไม่เร็ว จึงเลือกปรับบทแปลโดยเติมประโยค “ลูกจะต้องโดนตีทันทีแน่ๆ” แทนการแปลตามตัวว่า “นั่นคือสิ่งที่เกิดขึ้น” อันจะทำให้ได้ภาษาไทยที่ไม่เป็นธรรมชาติ

³⁸ Perch เป็นชื่อปลาน้ำจืดซึ่งพบแปลได้หลากหลายในภาษาไทย อาทิ ปลากะพงขาว (Giant Perch) หรือที่ปรากฏในภาพปลาและสัตว์น้ำไทย ของกรมประมง ปลาที่มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Common Climbing Perch มีชื่อสามัญในภาษาไทยว่า หมอ หรือ หมอไทย โดยปลาหมอดังกล่าวมีคุณสมบัติรูปร่างป้อม ลำตัวด้านข้างแบน หัวเล็ก จะงอยปากสั้นๆ นัยน์ตาค่อนข้างเล็ก อยู่ใกล้ปลายจมูก ปากค่อนข้างแคบอยู่ปลายสุด กระดูกขอบกระพุ้งเหงือกหยักเป็นฟันเลื่อยแหลมและแข็ง ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า เหงือกปลาหมอ อวัยวะส่วนนี้ใช้ในการเคลื่อนไหวไปบนบก ครีบล้างยาว ส่วนที่หนามแข็งยาวกว่าส่วนที่เป็นก้านครีบล่อน ครีบก้นค่อนข้างยาว ครีบทงตัดตรงขอบมนเล็กน้อย สีลำตัวเป็นสีน้ำตาลปนเหลืองด้านท้องสีจางกว่า มีจุดดำขนาดเท่าเกล็ดประอบบนหัวและลำตัว ครีบทุกครีบสีเหลืองปนดำ มีอวัยวะช่วยหายใจอยู่ในปาก ทำให้ปลาหมอสามารถอยู่บนบกได้นาน ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในเรื่องไม่ปรากฏภาพปลาที่จะเทียบเคียงกับปลาที่มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยได้ จึงเลือกแปลทับศัพท์เป็น “ปลาเพิร์ช”

³⁹ แม่ของอีไลจาห์กำลังพยายามนึกชื่อคุกกี้ เมื่อนึกออกจึงร้องอุทานขึ้นมาว่า “Oh yes!” จึงเลือกแปลด้วยคำอุทานไทยว่า “อ้อ” เพื่อแสดงความรู้สึกตื่นเต้นที่แม่นึกคำตอบขึ้นมาได้

⁴⁰ ปรับบทแปลระดับวลี เนื่องจากโดยมากในภาษาไทยเมื่อพูดเปรียบเทียบถึงการหายใจไม่เป็นปกติ เพราะอารมณ์ตื่นเต้น ตกใจ หรือหวาดกลัว พบนิยมใช้คำว่า “หายใจไม่เป็นจังหวะ” จึงเลือกใช้คำว่า “หายใจเป็นจังหวะ” กล่าวถึงลักษณะอาการของอีไลจาห์ที่ค่อยๆ คลายความตกใจ

⁴¹ Thefreedictionary.com ให้ความหมายของสำนวน “What’s sauce for the goose is sauce for the gander” ไว้ว่า “something that you say to suggest that if a particular type of behaviour is acceptable for one person, it should also be acceptable for another person” อันเป็นสำนวนเก่าที่ใช้กันในหมู่ชาวอังกฤษ อเมริกัน และออสเตรเลียย่น บ้างก็ใช้ว่า What’s good for the goose (is good for the gander) เมื่อแปลออกมาแล้วมีความหมายว่า ควรได้รับสิ่งที่เหมาะสมเท่ากัน หรืออะไรที่เหมาะสมกับสิ่ง ๆ หนึ่ง ก็เหมาะสมกับอีกสิ่งหนึ่งด้วย จึงเลือกใช้สำนวนไทยที่ว่า “หมูไปไก่มา” ที่น่าจะเทียบเคียงความหมายของบริบทนี้ได้ดี

⁴² เลือกแปลโดยเขียนด้วยพยัญชนะตัวสะกดที่มากกว่าหลักการเขียนคำที่ถูกต้อง เพื่อแสดงการลากเสียงยาวเป็นคำตอบของแม่ ซึ่งเหมาะสมกับบริบท และต้นฉบับที่ผู้เขียนใช้คำที่ลากเสียงยาวเช่นกัน

⁴³ อีไลจาห์นี้ยกย่องถึงบทเรียนของแม่ ซึ่งแม่สอนเขาให้จดจำด้วยการทำคล้ายกับสิ่งที่เขาแกล้งแม่ไว้ จึงเลือกแปล “Ma’s snake-in-the-cookie-jar-lesson ด้วยสำนวนไทยว่า “บทเรียนของแม่เรื่องให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว” เพื่อให้เชื่อมโยงกับบทก่อนหน้า

⁴⁴ ผู้เขียนบรรยายความสามารถของเฟรดเดอริก ดักลาส ซึ่งชาวบั๊กซ์ตันให้ความนับถือว่า “he can talk to the bees outta flying to the flowers” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นี้มีความสามารถในการพูดมากแม้กระทั่งสัตว์ยังยอมทำตามที่เขาบอก จึงใช้การแปลแบบอธิบายความว่า “เขาสามารถพูดโน้มน้าวให้ใครหรือสิ่งมีชีวิตอะไรก็ตาม ทำอย่างที่เขาบอกได้ทั้งหมด”

⁴⁵ ผู้เขียนบรรยายว่าคุณเฟรดเดอริก ดักลาสยกย่องอีไลจาห์ ซึ่งเป็นเด็กคนแรกที่เกิดมาเป็นไทในนิคมเอลจินว่าเป็น “shining beacon of light and hope for the future” ซึ่งหากอ่านต่อในย่อหน้าถัดมาจะพบว่า ไม่มีใครเข้าใจความหมายของสิ่งที่เขากล่าวแม้แต่น้อย จึงเลือกแปลแบบตรงตัวว่า “เบคอนขึ้น

มันปลาบแห่งแสงสว่างและความหวังสำหรับอนาคต” เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้สึกตามที่ต้นฉบับต้องการถ่ายทอด

⁴⁶ อีไลจาห์พูดถึงสิ่งที่เขาภูมิใจว่า “I’m most proud of myself for, my rock chunking” จึงปรับบทแปลระดับคำ โดยเพิ่มคำว่า “ฝีมือ” เข้าไปหน้า “การขว้างหินของผม” เพื่อให้เป็นภาษาที่สละสลวยและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น

⁴⁷ ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เรียบเรียงลำดับประโยคใหม่เพื่อให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย

⁴⁸ นอกจากคำอุทานแล้ว เสียงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติของแต่ละภาษายังใช้ไม่เหมือนกันอีกด้วย เช่นเสียงร้องของไก่ เสียงเห่าของหมา ส่วนในที่นี้เป็นเสียงที่เกิดจากอีไลจาห์ใช้ไม้ตีแมลงวันตีเหลือบ โดยในครั้งแรกตีแรงเกินไป ผู้เขียนใช้คำว่า “crack” ส่วนครั้งหลังเป็นการตีแบบเบา ผู้เขียนใช้คำว่า “Pah-dop” จึงเลือกปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ใช้คำว่า “เฝียะ” แทนเสียงตีครั้งแรกซึ่งแรงเกินไป และ “แปะ” แทนเสียงตีในครั้งหลังซึ่งเบากว่า

⁴⁹ แปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ศึกษาเนื้อหาที่ตามมาภายหลังคำสบถที่ว่า “blang it all!” ซึ่งอีไลจาห์ยอมรับว่าเขาไม่ใช่คนที่มักพลาดสบถอะไรออกมาดังๆ แต่บางครั้งพวกคำหยาบก็หลุดออกมา... จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “บ้าชิบ” ซึ่งเป็นคำสบถที่รุนแรงกว่าคำที่ปรากฏใช้ก่อนหน้า แต่ยังไม่หยาบคายเกินไปสำหรับตัวละครซึ่งเป็นเด็กผู้ชาย เพื่อบอกอารมณ์ตัวละครขณะนั้น

⁵⁰ สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ซึ่งนักเทศน์ใช้เรียกแทนตัวเอง เลือกแปลโดยพิจารณาจากความนิยมที่พบในภาษาไทย ซึ่งพระในคริสต์ศาสนานิยมใช้เรียกแทนตัวเอง

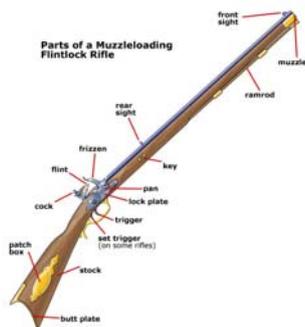
⁵¹ ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย

⁵² ปรับบทแปลระดับโครงสร้างประโยค ปรับประโยคกรรตุวาจก “it had been show to him that my rock chucking was gave to me as a gift from Jesus!” เป็นประโยคกรรตุวาจก เพื่อให้ถูกต้องตาม

หลักภาษาไทย โดยให้ “เขา” (นักเทศน์) ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ทำกริยา “ประจักษ์” ซึ่งมีความหมายเทียบเคียงกับต้นฉบับแทน

53 ต้นฉบับใช้สรรพนาม her เรียกแทนค่านามบุรุษที่สาม ซึ่งในที่นี้คือแมลงเต่าทอง (ladybug) ทว่าผู้แปลเลือกใช้คำสรรพนาม “มัน” แทน เนื่องจากเป็นคำสรรพนามที่นิยมใช้เรียกแทนสัตว์ หรือสิ่งของ เพื่อให้ได้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ

54 Muzzle-loader rifle หรือ muzzleloader rifle หมายถึงปืนยาวเล็ก (rifle) ซึ่งต้องบรรจุกระสุนจากทางปากกระบอก จึงเลือกแปลด้วยการทับศัพท์ในส่วนของไรเฟิล ซึ่งค่อนข้างเป็นที่คุ้นเคยในวัฒนธรรมไทย พร้อมการอธิบายความในส่วนของ muzzleloader กลายเป็นค่านามว่า “ไรเฟิลรุ่นเก่าที่บรรจุลูกจากปากกระบอก”

muzzleloader rifle

55 จากการสืบถามจากผู้รู้ พบว่าในภาษาอังกฤษนิยมใช้คำว่า “John” เป็นเหมือนสามัญนามที่ใช้เรียกแทนอะไรหลายอย่าง คล้ายกับว่าเมื่อไม่รู้ว่าจะเรียกว่าอะไรก็เรียก “John” ไปเสียทั้งหมด แม้แต่ห้องน้ำ ด้วยเหตุนี้จึงแปลวลี “all sorts of who-struck-John busted loose” ว่า “ (ก็ทำให้)อะไรก็แล้วแต่ที่อยู่แถวนั้นแตกกระเจิง”

56 ปรับบทแปลระดับประโยค เปลี่ยนรูปประโยคกรรมาจกเป็นประโยคกรรตุวจาก โดยเติมคำว่า “พระเยซู” ซึ่งปรากฏในบริบทก่อนหน้า ในตำแหน่งประธานในประโยค

⁵⁷ ปรับบทแปลโดยการแปลเพิ่ม ผู้แปลเลือกเติมคำว่า “คุณสมบัติ” เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่พ่อของอีไลจาห์ต้องการบอกว่า “ไม่เหมือนกับในพระคัมภีร์สักนิด” เพื่อลดความกำกวมของประโยค

⁵⁸ ในตอนนี้อีไลจาห์กำลังเล่าถึงการขว้างหินจับปลาว่า “One, you got to chunk the fish so’s he’s knocked senseless right off...” ซึ่งผู้แปลเลือกแปลคำว่า “Knocked” ด้วยการใช้คำทับศัพท์ “น็อก” เนื่องจากเป็นคำยืมที่คุ้นเคยกันดีในภาษาไทย และไม่ทำให้ความสละสลวยของภาษาเสียไปอีกด้วย

⁵⁹ Oxford Advanced Learner’s Dictionary ฉบับออนไลน์ได้ให้ความหมายของคำว่า “tithing” ว่า หมายถึง 1. (in the past) a tenth of the goods that sb produced or the money that they earned, that was paid as a tax to support the Church 2. (in some Christian Churches today) a tenth of a person’s income, that they give to the Church เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในด้านเวลาที่เกิดในเรื่อง และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ว่า นักเทศน์เป็นผู้กล่าวคำนี้ จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “อากรซั๊กออกหนึ่งในสิบ”